

## THAAMA

### *Kūhinyĩrĩrio kwa Andũ a Isiraeli*

<sup>1</sup> Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Isiraeli arĩa maathiire bũrũri wa Misiri hamwe na Jakubu, o mũndũ na andũ a nyũmba yake: <sup>2</sup> Nao nĩ Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda; <sup>3</sup> Isakaru, na Zebuluni na Benjamini; <sup>4</sup> Dani na Nafitali; Gadi na Asheri. <sup>5</sup> Njiaro cia Jakubu ciothe ciarĩ mĩrongo mũgwanja; nowe Jusufu, aarĩ bũrũri wa Misiri o na mbere iyo.

<sup>6</sup> Na rĩrĩ, Jusufu na ariũ a ithe othe, na rũciaro rũu ruothe rwa ihinda rĩu magĩkua, <sup>7</sup> no andũ a Isiraeli magĩciarana na makĩingĩha mũno, magĩtuĩka aingĩ makĩria, o nginya makĩiyũra bũrũri ũcio.

<sup>8</sup> Na rĩrĩ, mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoro wa Jusufu akĩambĩrĩria gũthamaka kũu bũrũri wa Misiri. <sup>9</sup> Nake akĩira andũ ake atĩrĩ, “Onei, andũ a Isiraeli nĩmaingĩhite mũno makĩria, magatũkĩria hinya. <sup>10</sup> Gĩũkei, no nginya tũmathĩĩ na wara nĩguo matikae kũingĩha mũno gũkĩra ũũ, tondũ kũngĩgĩa mbaara, no manyiitane na thũ ciitũ na marũe na ithuĩ, na macooke moore moime bũrũri ũyũ.”

<sup>11</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩmaigĩra arori a ngombo mamahinyĩrĩrie na ũndũ wa kũmarutithia wĩra wa hinya, nao andũ a Isiraeli magĩaka Pithomu na Ramesese marĩ matũũra manene ma kũigwo indo cia Firaũni. <sup>12</sup> No o ũrĩa maathiire na mbere kũhinyĩrĩrio-rĩ, noguo maaciaranire na makĩiyũra bũrũri-inĩ ũcio; nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩambĩrĩria gwĩtigĩra andũ a Isiraeli mũno, <sup>13</sup> na makĩmahinyĩrĩria na wĩra matekũ-maiguĩra tha. <sup>14</sup> Andũ a Misiri magĩtũma mũtũũrĩre wa andũ a Isiraeli ũgĩe na ruo rũkĩru nĩ ũndũ wa wĩra

mūritū wa gūthondeka maturubarĩ na thimiti, hamwe na mawĩra ma mĩthemba yothe mĩgũnda-inĩ; andũ a Misiri maamahinyagĩrĩria matekũmaiguĩra tha mawĩra-inĩ mao mothe.

<sup>15</sup> Mũthamaki wa bŭrŭri wa Misiri akĩra Shifira na Pua, aciarithania arĩa maateithagia atumia a Ahibirania,\* atĩrĩ, <sup>16</sup> “Rĩrĩa mŭrĩteithagia atumia a Ahibirania makĩgĩa ciana, na mwamarora marĩ gĩtanda-inĩ gĩa kũgũira mwana-rĩ, mũngĩona nĩ kahĩ kooragei, no kangĩkorwo karĩ kairĩtu, mũkareka gatũũre muoyo.” <sup>17</sup> Na rĩrĩ, aciarithania acio tondũ nĩmetigĩrĩte Ngai, matiigana gwĩka ũrĩa mũthamaki wa bŭrŭri wa Misiri aamerĩte meke; makĩreka tũhĩ tũu tũtũũre muoyo. <sup>18</sup> Nake mũthamaki ũcio wa bŭrŭri wa Misiri agĩta aciarithania acio, akĩmoo-ria atĩrĩ, “Mwĩkĩte ũũ nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũreke tũhĩ tũtũũre muoyo?”

<sup>19</sup> Nao aciarithania acio magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Atumia a Ahibirania matihaana ta atumia a Misiri; o nĩ ahiũ magĩaga ciana aciarithania matanakinya.”

<sup>20</sup> Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtanahĩra aciarithania acio, nao andũ a Isiraeli makĩongerereka o na makĩngĩha makĩria. <sup>21</sup> Na rĩrĩ, tondũ aciarithania acio nĩmetigĩrĩte Ngai, akĩmahe ciana ciao kũmbe.

<sup>22</sup> Nake Firaũni agĩatha andũ ake othe atĩrĩ: “Kahĩ o gothe gaaciario nĩ Mũhibirania no nginya mũgagaikia Rũũ rwa Nili, no mũreke kairĩtu o gothe gatũũre muoyo.”

## 2

### *Gũciarwo kwa Musa*

<sup>1</sup> Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa nyũmba ya Lawi nĩahikirie mũtumia wa mũhĩrĩga wa Alawii, <sup>2</sup> nake akĩgĩa nda,

\* 1:15 Shifira na Pua maarĩ atumia a Misiri arĩa maaciarithanagia, na nĩ maateithagĩrĩria atumia a Ahibirania gũciara.

agĩciara kahĩ. Rĩrĩa onire kaarĩ kaana gathaka-rĩ, agĩkahitha nyũmba mĩeri itatũ. <sup>3</sup> No rĩrĩa aaremirwo nigũkahitha ringĩ-rĩ, agĩgathondekera gĩkabũ gĩa ithanjĩ na agĩgĩthinga na rami. Agĩcooka agĩkomia kaana kau thĩinĩ wakĩo, agĩkahitha mathanjĩ-inĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Nili. <sup>4</sup> Mwarĩ wa nyina na kaana kau aarũgamaga haraaya nĩguo one ũndũ ũrĩa ũngĩgakora.

<sup>5</sup> Na rĩrĩ, mwarĩ wa Firaũni agĩkũrũka Nili nĩguo agethambe, nacio ndungata ciake ciaceerangaga kũu hũgũrũrũ-inĩ cia rũũĩ rũu. Nake akĩona gĩkabũ kũu kũu ithanjĩ-inĩ, na agĩtũma ngombo yake ya mũirĩtu ikĩgĩire. <sup>6</sup> Agĩkunũra gĩkabũ kũu na akĩona kaana kau. Agĩkaiguĩra tha tondũ nĩkarĩraga. Nake akiuga atĩrĩ, “Gaka nĩ kaana kamwe ga twana twa Ahibirania.”

<sup>7</sup> Nake mwarĩ wa nyina na kaana kau akĩũria mwarĩ wa Firaũni atĩrĩ, “Ngacarie mũtumia ũmwe Mũhibirania akũrerere kaana gaka?”

<sup>8</sup> Nake agĩcookia atĩrĩ, “ĩi, thĩi.” Nake mũirĩtu ũcio agĩthĩi, akĩgĩra nyina wa kaana kau. <sup>9</sup> Mwarĩ wa Firaũni akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya kaana gaka ũkanderere, nĩndĩrĩkũrĩhaga.” Nĩ ũndũ ũcio mũtumia ũcio akĩoya kaana kau agĩkarera. <sup>10</sup> Rĩrĩa kaana kau gaakũrire-rĩ, agĩgatwarĩra mwarĩ wa Firaũni nako gagĩtuĩka ta mũriũ. Agĩgeeta Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ ndakarutire maaĩ-inĩ.”

### *Musa Kũũrĩa Midiani*

<sup>11</sup> Thuutha wa Musa gũtuĩka mũndũ mũgima-rĩ, mũthenya ũmwe nĩathĩire gũceera harĩa andũ ao maarĩ, nake akĩmabaara makĩrutithio wĩra na hinya. Ningĩ akĩona Mũmisiri akĩhũũra Mũhibirania, ũmwe wa andũ ake mwene. <sup>12</sup> Nake acũthĩrĩria mĩena yothe na ndone mũndũ-rĩ, akĩũraga Mũmisiri ũcio, na akĩmũthika mũthanga-inĩ. <sup>13</sup> Mũthenya ũyũ ũngĩ akiumagara na

akiona Ahibirania eerĩ makĩrũa. Akĩũria ũrĩa wogitanĩte atĩrĩ, “Ūraringa Mũhibirania wanyu nĩkĩ?”

<sup>14</sup> Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ? Anga nĩũreci-iria kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri?” Nake Musa agĩitigĩra na agĩiciiria atĩrĩ, “Ūrĩa ndĩrekire no nginya ũkorwo nĩũmenyekete.”

<sup>15</sup> Rĩrĩa Firaũni aigũire ũhoro ũcio, akĩgeria kũũragithia Musa, nowe Musa akĩũrĩra Firaũni agĩthĩĩ gũtũũra Midiani,\* kũrĩa aikarire thĩ hakuhĩ na gĩthima. <sup>16</sup> Na rĩrĩ, Jethero mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani aarĩ na airĩtu ake mũgwanja, nao magĩũka gũtaha maaĩ na kũiyũria mĩharatĩ manyuithie rũũru rwa mbũri rwa ithe wao. <sup>17</sup> Arĩithi amwe nĩmookire na makĩingata airĩtu acio, no Musa agĩũkĩra, akĩmateithũra na akĩthe ũhiũ wao maaĩ.

<sup>18</sup> Rĩrĩa airĩtu acio maainũkire kũrĩ ithe wao Reueli-rĩ,† akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma mũcooke narua ũguo ũmũthĩ?”

<sup>19</sup> Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũmisiri ũmwe nĩatũteithũrĩre kũrĩ arĩithi; o na nĩwe ũtũtahĩire maaĩ na atũheera mbũri ciitũ maaĩ.”

<sup>20</sup> Jethero akĩmooria atĩrĩ, “Na akĩrĩ kũ?” “Mũmũtigire nĩkĩ? Thiĩ mũmwĩte, oke arĩianĩre na ithuĩ.”

<sup>21</sup> Nake Musa agĩitĩkĩra gũikara kwa mũndũ ũcio, nake akĩmũhe mwarĩ wetagwo Zipora amũhikie. <sup>22</sup> Zipora agĩciara kaana ga kahĩ, nake Musa agĩgeeta Gerishomu, tondũ oigire atĩrĩ, “Nduĩkite mũgeni bũrũri wene.”

<sup>23</sup> Thuutha wa ihinda iraya-rĩ, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri nĩakuire. Andũ a Isiraeli magĩcaaya nĩ ũndũ wa ũkombo, na makĩrĩrĩra Ngai; nakĩo kĩrĩro kĩa atĩ

---

\* 2:15 Midiani aarĩ ũmwe wa ariũ a Ibrahĩmu (Kĩam 25:2); andũ a Midiani maatũũraga gathigathini wa Kĩrĩma gĩa Sinai. † 2:18 Reueli nowe wetagwo Jethero, na nĩ we warĩ mũthoni-we wa Musa.

mateithio nĩ ũndũ wa ũkombo gĩgĩkinyĩra Ngai. <sup>24</sup> Nake Ngai akĩigua gũcaaya kwao nake akĩririkana kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu. <sup>25</sup> Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩona gũtangĩka kwa andũ a Isiraeli, nake akĩrũmbũiya ũhoru wao.

### 3

#### *Musa na Kĩhinga Gĩakanaga Mwaki*

<sup>1</sup> Na rĩrĩ, Musa nĩ kũrĩithia arĩithagia rũũru rwa mbũri rwa mũthoni-we Jethero, mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani, nake agĩtongoria rũũru rũu rwa mbũri mwena ũũria ũngĩ wa werũ kũraya ma, na agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.\* <sup>2</sup> Arĩ kũu-rĩ, akiumĩrĩrwo nĩ mũraika wa Jehova arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki ikiuma kĩhinga-inĩ. Musa akĩona atĩ o na gũtuĩka kĩhinga nĩgĩakanaga-rĩ, gĩtiahĩaga. <sup>3</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũthĩ ho nĩgeetha nyone ũndũ ũyũ mũgeni, menye kĩrĩa kĩragiria kĩhinga kĩhĩe.”

<sup>4</sup> Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩathĩ hau gũcũthĩrĩria, Ngai akĩmwĩta arĩ kĩhinga-inĩ, “Musa! Musa!”

Nake Musa agĩtĩka, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

<sup>5</sup> Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgakuhĩrĩrie haha. Ruta iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.” <sup>6</sup> Nĩngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai wa thoguo, Ngai wa Iburahĩmu, Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu.” Kahinda kau Musa akĩhitha ũthiũ wake, tondũ nĩetigĩrĩre kũrora Ngai.

<sup>7</sup> Jehova akiuga atĩrĩ; “Ti-itherũ nĩnyonete mĩnyamaro ya andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte kĩrĩro kĩa nĩ ũndũ wa arũgamĩrĩri a ngombo arĩa mamahinyagĩrĩria, na nĩngũrũmbũiya ũhoru wa kũnyamarĩka kwao. <sup>8</sup> Nĩ ũndũ ũcio nĩnjikũrũkĩte nĩguo ndĩmateithũre kuuma

\* 3:1 Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaĩkaine ta kĩrĩma kĩa Ngai.

moko-inĩ ma andũ a Misiri, ndĩmarute bũrũri ũcio, ndĩmatware bũrũri mweka na mwariĩ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, kũrĩa gũtũuragwo nĩ Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi. <sup>9</sup> Na rĩu kĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli nĩkĩnginyĩre, na nĩnyonete ũrĩa andũ a bũrũri wa Misiri maramahinyĩrĩa. <sup>10</sup> Nĩ ũndũ ũcio, thiĩ. Ndĩragũtũma kũrĩ Firaũni ũkarute andũ akwa a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.”

<sup>11</sup> No Musa akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ũ wa gũthiĩ kwa Firaũni ngarute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri?”

<sup>12</sup> Nake Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Naguo ũndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia gĩa atĩ nĩ nĩ ngũtũmĩte: Rĩrĩa ũkaaruta andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri, nĩmũkahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ.”

<sup>13</sup> Musa akĩĩra Ngai atĩrĩ, “Ingĩthiĩ kũrĩ andũ a Isiraeli ndĩmeere atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai wa maithe manyu wandũma kũrĩ inyuĩ,’ nao manjũũrie atĩrĩ, ‘Ngai ũcio etagwo atĩa?’ ngaamacookeria atĩa?”

<sup>14</sup> Ngai akĩĩra Musa atĩrĩ, “NII NDŪIRE O TA ŪRĪA NDŪIRE. Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, Ūrĩa wĩtagwo ‘NII NDŪIRE nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ.’”

<sup>15</sup> Ningĩ Ngai agĩcooka akĩĩra Musa atĩrĩ, “Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka na Ngai wa Jakubu nĩandũmĩte kũrĩ inyuĩ.’ Rĩrĩ nĩrĩo rĩitwa rĩakwa nginya tene, rĩitwa rĩrĩa ndĩrĩrikanagwo narĩo kuuma njiarwa na njiarwa.

<sup>16</sup> “Thiĩ, ũcokanĩrĩrie athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova, Ngai wa maithe manyu o we Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu nĩanyumĩrĩire akanjĩra atĩrĩ: Nĩndorete na ngoona maũndũ marĩa mwĩkĩtwo kũu bũrũri wa Misiri, <sup>17</sup> na nĩndũite nĩngũmũruta kuuma mĩnyamaro-inĩ yanyu kũu bũrũri wa Misiri, ndĩmũtware bũrũri wa

Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi, bŭrŭri ũrĩ bŭthi wa iria na ũŭkĩ.’

<sup>18</sup> “Athuuri acio a Isiraeli nĩmagagũthikĩrĩria. Ningĩ wee na athuuri acio nĩmũgathiĩ kŭrĩ mũthamaki wa bŭrŭri wa Misiri na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩarĩtie na ithuĩ. Nĩ ũndũ ũcio twĩtikĩrie tũthiĩ rŭgendo rwa mĩthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona.’ <sup>19</sup> No nĩnjũũ atĩ mũthamaki ũcio wa bŭrŭri wa Misiri ndakamwĩtikĩria mũthiĩ, tiga guoko gwakwa kwa hinya kũmũhatĩrĩrie gwĩka ũguo. <sup>20</sup> Nĩ ũndũ ũcio nĩngatambŭrũkia guoko gwakwa hũũre andũ a Misiri na maũndũ mothe ma magegania marĩa ngeeka thĩinĩ wao. Thuutha ũcio, nĩakamwĩtikĩria mũthiĩ.

<sup>21</sup> “Na nĩngatũma mwĩtikĩrĩke nĩ andũ a Misiri, nĩgeetha rĩrĩa mũkoimagara, mũtikanathĩ moko math-eri. <sup>22</sup> Mũndũ-wa-nja o wothe Mũisiraeli nĩakahooya mũndũ wa itũũra rĩake, na ahooe mũndũ-wa-nja o wothe matũũranagia nake gwake nyũmba indo cia betha na thahabu o na nguo, iria mũkaahumba ciana cianyu cia aanake na cia airĩtu. Na nĩ ũndũ ũcio nĩmũgataha andũ acio a Misiri.”

## 4

### *Musa Kuona Ciama*

<sup>1</sup> Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ mangĩrega kũnjĩtikia kana kũnjigua, na manjĩire atĩrĩ, ‘Jehova ndakuumĩrĩire?’”

<sup>2</sup> Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kũ ũrĩ nakĩo guoko?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ rũthanju.”

<sup>3</sup> Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũikie thĩ.”

Musa akĩrũikia thĩ, naruo rŭgĩtũũka nyoka, nake akĩmũũrĩra. <sup>4</sup> Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Tambŭrũkia

guoko ūmĩnyiite mũting'oe.” Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩ-tambũrũkia guoko akĩmĩnyiita, nayo ikĩgarũrũka, igĩtuika rũthanju guoko-inĩ gwake. <sup>5</sup> Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ūndũ ūyũ nĩguo wa gũtũma metĩkie atĩ Jehova, o we Ngai wa maithe mao Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu nĩakuumĩrĩire.”

<sup>6</sup> Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Ikia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩikia guoko nguo-inĩ yake, na rĩrĩa aakũrutire kwarĩ na mangũ, gũkeerũha ta ira.

<sup>7</sup> Jehova agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩcookia guoko nguo-inĩ, na rĩrĩa aakũrutire kwagarũrũkĩte gũkahaanana na mwĩrĩ ūcio ūngĩ wake.

<sup>8</sup> Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mangĩaga gũgwĩtĩkia na kũrũmbũiya kĩaama kĩa mbere, no gũkorwo nĩmagetĩkia gĩa keerĩ. <sup>9</sup> No mangĩaga gwĩtĩkia ciama ici cieri kana mage gũkũigua-rĩ, ūgaataha maaĩ kuuma Rũũĩ rwa Nili na ūmaite thĩ. Maaĩ macio ūgaataha kuuma rũũĩ nĩmagatuĩka thakame maitwo thĩ.”

<sup>10</sup> Musa akĩĩra Jehova atĩrĩ, “Wee, Mwathani, nĩũũ nĩ ndirĩ ndatuĩka mũndũ mwaria wega, kuuma o tene o na kuuma wambĩrĩria kwaria na nĩ ndungata yaku. Nĩ ndirĩ mĩtũkĩ ya mĩario, na ndĩ rũrĩmĩ rũritũ.”

<sup>11</sup> Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũũ waheire mũndũ kanua? Nũũ ūtũmaga mũndũ aage kũigua kana aremwo nĩ kwaria? Nũũ ūtũmaga mũndũ one kana atuĩke mũtumumu? Githĩ ti nĩ, Jehova? <sup>12</sup> Na rĩrĩ, thĩ; nĩngakũhotithia kwaria na ngũrute ūrĩa ūkoiga.”

<sup>13</sup> No Musa akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndagũthaitha tũma mũndũ ūngĩ akaarie.”

<sup>14</sup> Namu marakara ma Jehova makĩrĩrĩmbũkĩra Musa, akĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ mũrũ wa nyũkwa Harũni, ūrĩa Mũlawii-rĩ, ndangĩaria? Nĩnjũũ no aarie wega. Arĩ njĩra-inĩ agĩũka



gũgũtũnga, na nĩegũkena akuona. <sup>15</sup> Ūrĩmwaragĩria na ũkamwĩra ũrĩa ekuuga, na nĩngamũhotithia inyuĩ eerĩ kwaria, na ndĩmũrute ũrĩa mũgeeka. <sup>16</sup> Nĩakaarĩria andũ handũ haku, na agaatuĩka taarĩ we kanua gaku, nawe ũtuĩke ta ũrĩ Ngai harĩ we. <sup>17</sup> No oya rūthanju rūrũ nĩguo ũhotage kũringa ciama naruo.”

### *Musa Gũcooka Bũrũri wa Misiri*

<sup>18</sup> Nake Musa agĩcooka kwa Jethero mũthoni-we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njooke bũrũri wa Misiri kũrĩ andũ aitũ, ngarore kana nĩ kũrĩ matũire muoyo.”

Jethero akiuga atĩrĩ, “Thiĩ, ndakũhoera thayũ.”

<sup>19</sup> Na rĩrĩ, Jehova nĩarĩirie Musa arĩ o kũu Midiani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo andũ othe arĩa meendaga gũkũũraga nĩmakuĩte.” <sup>20</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya mũtumia wake na ariũ ake, akĩmahaicia ndigiri na makĩambĩrĩria rũgendo rwa gũcooka bũrũri wa Misiri. Nake akĩoya rūthanju rwa Ngai akĩrũnyiita na guoko.

<sup>21</sup> Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Wacooka bũrũri wa Misiri-rĩ, tigĩrĩra nĩ weka morirũ mothe marĩa ngũhotithĩtie gwĩka mbere ya Firaũni. No nĩngomia ngoro yake nĩgeetha ndagetĩkĩrie andũ mathiĩ. <sup>22</sup> Ningĩ wire Firaũni atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Isiraeli nĩwe mũriũ wakwa wa irigithathi, <sup>23</sup> na nĩndakwĩrire atĩrĩ, “Reke mũriũ wakwa athiĩ akaahooe.” No nĩwaregire kũmwĩtikĩria athiĩ; nĩ ũndũ ũcio nĩngooraga mũriũ waku wa irigithathi.’”

<sup>24</sup> Marĩ handũ harĩa mararĩrĩire marĩ rũgendo-inĩ-rĩ, Jehova akiumĩrĩra Musa, na aarĩ hakuhĩ kũmũũraga. <sup>25</sup> No Zipora akĩoya kahiga kaarĩ kogĩ ta kahiũ, akĩruithia mũriũ, na akĩhutithia gĩkonde kũ nyarĩrĩ cia Musa. Agĩ-cooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ mũthuri wakwa wa thakame.” <sup>26</sup> Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtigana nake. (Hĩndĩ

ĩyo mũtũmia ũcio wake oigire “ũrĩ mũthũuri wakwa wa thakame” aaragia ũhoro wa irua.)

<sup>27</sup> Nake Jehova akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Thĩĩ werũ-inĩ ũgath-aagane Musa.” Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtũnga Musa kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai, akĩmũhĩmbĩria. <sup>28</sup> Nake Musa akĩĩra Harũni ũrĩa wothe Jehova amũtũmĩte akoige, o na ningĩ ũhoro wa ciana ciothe iria aamwathĩte aringe.

<sup>29</sup> Musa na Harũni magĩcookanĩrĩria athuuri a Isiraeli othe, <sup>30</sup> nake Harũni akĩmeera ũrĩa wothe Jehova eerĩte Musa. O na ningĩ Musa akĩringa ciana mbere yao; <sup>31</sup> nao magĩtĩkia. Na rĩrĩa maiguire atĩ Jehova nĩameciirĩtie na akona mũnyamaro yao-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩthathaiya.

## 5

### *Gũthondeka Maturubari*

<sup>1</sup> Thuutha-inĩ Musa na Harũni nĩmathiire kũrĩ Firaũni, makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, oigĩte ũũ: ‘Reke andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makagĩe na gĩathĩ gĩakwa werũ-inĩ.’”

<sup>2</sup> Nake Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũ, atĩ ndĩmwathĩkĩre na ndekererie andũ a Isiraeli mathiĩ? Nĩ ndiũũ Jehova na ndikũrekereria andũ a Isiraeli mathiĩ.”

<sup>3</sup> Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai wa Ahibirania nĩat-warĩrie. Nĩ ũndũ ũcio twĩtikĩrie tũthiĩ rũgendo rwa mũthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, kwaga ũguo no atũrehithĩrie mũthiro kana atũniine na rũhiũ rwa njora.”\*

<sup>4</sup> No mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩmooria atĩrĩ, “Musa na Harũni, nĩ kĩĩ kĩratũma mũrute andũ wĩra-inĩ wao? Cookai wĩra-inĩ wanyu!” <sup>5</sup> Nake Firaũni akiuga

---

\* 5:3 Gĩtũmi kĩa andũ a Isiraeli gũthiĩ kũrutĩra magongona kũrũihu na andũ a Misiri nĩ tondũ kũrĩ andũ a Misiri, ng’ombe ciarĩ nyamũ nyamũre (8:22).

atĩrĩ, “Ta rorai, andũ a bũrũri rĩu nĩmaingĩhĩte, na inyuĩ nĩmũragiria marute wĩra.”

<sup>6</sup> Mũthenya o ũcio Firaũni agĩatha arũgamĩrĩri a ngombo o na nyabaara cia andũ,<sup>†</sup> akĩmeera atĩrĩ, <sup>7</sup> “Mũtigacooke kũhe andũ a Isiraeli nyeki ya gũthondeka maturubarĩ; nĩmathĩĩ magecarĩrie nyeki o ene. <sup>8</sup> No mũmeere atĩ no nginya mathondeke maturubarĩ mũigana o ta wa mbere; mũtikamanyiihĩrie gũthimo. Nĩ igũũta; nĩkĩo mararĩra makoiga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũthĩĩ tũkarutĩre Ngai witũ igongona.’ <sup>9</sup> Maritũhĩriei wĩra nĩgeetha mako-ragwo makĩruta wĩra hĩndĩ ciothe, na mũtĩge gũthikĩrĩria ũhoro wa maheeni.”

<sup>10</sup> Nao arũgamĩrĩri a ngombo na nyabaara cia andũ magĩthĩĩ makĩira andũ atĩrĩ, “Firaũni ekuuga ũũ: ‘Ndigũ-cooka kũmũhe nyeki rĩngĩ. <sup>11</sup> Thiĩ mũgecarĩrie nyeki yanyu kũrĩa guothe mũrĩmĩona, no wĩra wanyu ndũkũny-ihanyiihio o na hanini.’” <sup>12</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhu-runjũkĩra bũrũri wa Misiri guothe kũngania makoni ma ngano mamatũmĩre ta nyeki. <sup>13</sup> Arũgamĩrĩri a ngombo makĩmahinyĩrĩria mũno, makameeraga atĩrĩ, “Rĩĩkiai wĩra ũrĩa mwgĩrĩrwo wa o mũthenya, o ta ũrĩa mwekaga rĩrĩa mwaheagwo nyeki.” <sup>14</sup> Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara arĩa maathuurĩtwo nĩ anene a ngombo a Firaũni magakĩhũuragwo, makoorio atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩa-giririe mũhingie mũigana wa maturubarĩ ma ira kana ma ũmũthĩ, ta ũrĩa mũrekaga mbere?”

<sup>15</sup> Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara magĩthĩĩ kũrĩ Firaũni kũmũthaitha, makĩmũũria atĩrĩ: “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte wĩke ndungata ciaku maũndũ maya? <sup>16</sup> Ndungata ciaku itiraheo nyeki, na no tũrerwo, ‘Thondekai maturubarĩ!’

---

<sup>†</sup> 5:6 Arũgamĩrĩri arĩa maaroraga andũ a Isiraeli maarĩ andũ a Misiri, nacio nyabaara ciarĩ andũ a Isiraeli.

Ndungata ciaku nĩirahũũrwo, no andũ aku nĩo marĩ na mahĩtia.”

<sup>17</sup> Nake Firaũni agĩcookia atĩrĩ, “Igũũta ici! Inyuĩ mũrĩ igũũta! Nĩkĩo mũraikara mũkiugaga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũkarutĩre Jehova igongona.’ <sup>18</sup> Cookai wĩra-inĩ. Mũtikũheo nyeki, na no nginya mũthondeke mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo.”

<sup>19</sup> Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara makĩmenya atĩ maarĩ thĩĩna-inĩ rĩrĩa meerirwo atĩrĩ, “Mũtikũnyiihĩrio mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo gũthondeka o mũthenya.” <sup>20</sup> Rĩrĩa moimire harĩ Firaũni-rĩ, magĩkora Musa na Harũni arĩa maameteraire, <sup>21</sup> nao anyabara acio makĩmeera atĩrĩ, “Jehova aromuona na amũtuĩre ciira! Mũtũmĩte tũtũũke kĩndũ kĩnungu kũrĩ Firaũni na anene ake, na mũkamane rũhiũ rwa njora moko-inĩ mao matũũrage.”

### *Ngai Kwĩranĩra Gũkũũra Andũ Ake*

<sup>22</sup> Musa agĩcooka kũrĩ, Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehithĩrie andũ aya thĩĩna? Gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmĩre ũndũme? <sup>23</sup> Kuuma rĩrĩa ndaathiire kũrĩ Firaũni kũmwarĩria thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩaku, nĩareheire andũ aya thĩĩna, nawe ũkaaga gũteithũra andũ aku o na hanini.”

## 6

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Rĩu nĩũkuona ũrĩa ngwĩka Firaũni: Nĩ tondũ wa guoko gwakwa kũrĩ hinya-rĩ, nĩakamarekereria mathĩĩ; na ningĩ nĩ tondũ wa guoko gwakwa kũrĩ hinya, nĩakamaingata moime bũrũri wake.”

<sup>2</sup> Ngai agĩcooka akĩĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ nĩĩ Jehova. <sup>3</sup> Nĩ nĩĩ ndoimĩrĩire Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu ndĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe, no matiamenyire na rĩitwa rĩu rĩakwa Jehova. <sup>4</sup> O na nĩndathondekire

kĩrĩkanĩro gĩakwa nao atĩ nĩngamahe bũrũri wa Kaanani, kũrĩa maatũũraga marĩ ageni. <sup>5</sup> Na makĩria-rĩ, nĩnjiguĩte gũcaaya kwa andũ a Isiraeli, arĩa matuĩtwo ngombo nĩ andũ a Misiri, na nĩndirikanĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa nao.

<sup>6</sup> “Nĩ ũndũ ũcio, ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova, na nĩngamwaũra icooki rĩu mũigĩrĩrwo nĩ andũ a Misiri. Nĩngamuohora mũtĩge gũcooka gũtuĩka ngombo ciao, na nĩngamũkũũra ndambũrũkĩtie guoko na ciiko nene cia ũtuanĩri ciira. <sup>7</sup> Ngaamuoya ta andũ akwa kĩũmbe, na nduĩke Ngai wanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu ũrĩa wamũrutire icooki-inĩ rĩa andũ a Misiri. <sup>8</sup> Na nĩngamũtwara bũrũri ũrĩa ndeeranĩire na mwĩhĩtwa nyambararĩtie guoko atĩ nĩngaahe Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu. Nĩguo ngũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

<sup>9</sup> Musa agĩkĩheana ũhoro ũcio kũrĩ andũ a Isiraeli, no matiamũiguire nĩ ũrĩa maakuĩte ngoro nĩkũhinyĩrĩrio nĩ ũkombo.

<sup>10</sup> Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, <sup>11</sup> “Thĩ wĩre Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri arekererie andũ a Isiraeli moime bũrũri wake.”

<sup>12</sup> No Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Angĩkorwo andũ a Isiraeli matingĩnjigua-rĩ, nĩkĩ kĩngĩtũma Firaũni anjigwe, kuona njaragia ngĩtondoiraga?”

### *Andũ a Nyũmba ya Musa na Harũni*

<sup>13</sup> Ngai nĩacookire akĩaria na Musa na Harũni ũhoro wĩgĩ andũ a Isiraeli na Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri na akĩmaatha marute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.

<sup>14</sup> Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao:

Ariũ a Rubeni ũrĩa irigithathi rĩa Isiraeli maarĩ Hanoku na Palu, na Hezironi, na Karimi. Acio nĩ maarĩ mbarĩ cia Rubeni.

<sup>15</sup> Ariũ a Simeoni maarĩ Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Sohari, na Shauli ũrĩa warĩ mũriũ wa mũtumia Mũkaanani. Acio nĩ maarĩ mbarĩ cia Simeoni.

<sup>16</sup> Maya nĩmo maarĩ mariĩtwa ma ariũ a Lawi kũringana na maandĩko mao: Gerishoni, na Kohathu, na Merari. Lawi aatũũrire muoyo mĩaka 137.

<sup>17</sup> Ariũ a Gerishoni kũringana na mbarĩ ciao maarĩ Libini na Shimei.

<sup>18</sup> Ariũ a Kohathu maarĩ Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli. Kohathu aatũũrire muoyo mĩaka 133.

<sup>19</sup> Ariũ a Merari maarĩ Mahali na Mushi. Acio nĩ maarĩ mbarĩ cia Lawi kũringana na maandĩko mao.

<sup>20</sup> Amuramu nĩahikirie mwarĩ wa nyina na ithe wetagwo Jokebedi, ũrĩa wamũciarĩire Harũni na Musa. Amuramu aatũũrire muoyo mĩaka 137.

<sup>21</sup> Ariũ a Iziharu maarĩ Kora, na Nefegu, na Zikiri.

<sup>22</sup> Ariũ a Uzieli maarĩ Mishaeli, na Elizafani, na Sithiri.

<sup>23</sup> Harũni nĩahikirie Elisheba, mwarĩ wa Aminadabu, o ũrĩa warĩ mwarĩ wa nyina na Nahashoni, nake akĩmũciarĩra Nadabu na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

<sup>24</sup> Ariũ a Kora maarĩ Asiri, na Elikana, na Abiasafu. Acio nĩ mbarĩ cia Akora.

<sup>25</sup> Eleazaru mũrũ wa Harũni nĩahikirie mũirĩtu ũmwe wa Putieli, nake akĩmũciarĩra Finehasi.

Acio nĩ maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, o mbarĩ o mbarĩ.

<sup>26</sup> Harũni o ũcio, marĩ na Musa, nĩ meerirwo nĩ Jehova atĩrĩ, “Rutai andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri kũringana na ikundi ciao.” <sup>27</sup> Nĩ maarĩirie Firaũni,

mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, ũhoro wa kũruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri. Maarĩ Musa o ũcio na Harũni.

*Harũni Kwaria Ithenya rĩa Musa*

<sup>28</sup> Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarĩirie Musa arĩ kũu bũrũri wa Misiri-rĩ, <sup>29</sup> aamwĩrire atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ Jehova. ĩra Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri ũrĩa wothe ngũkwĩra.”

<sup>30</sup> No Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Kuona njaragia ngĩtondoiraga-rĩ, Firaũni angĩkĩnjigua nĩkĩ?”

7

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “We ngũtuĩte ta Ngai harĩ Firaũni, nake mũrũ wa nyũkwa Harũni egũtuĩka mũnabii waku. <sup>2</sup> Wee ũriugaga ũrĩa wothe ndĩgwathaga, nake mũrũ wa nyũkwa Harũni nĩwe ũrĩiraga Firaũni arekererie andũ a Isiraeli moime bũrũri wake. <sup>3</sup> No nĩngũtũma ngoro ya Firaũni yũme, na o na ndaingĩhia ciama ciakwa na morirũ gũkũ bũrũri wa Misiri-rĩ, <sup>4</sup> ndakamũigua. Ningĩ nĩngatambũrũkia guoko gwakwa kũu bũrũri wa Misiri, na ndute ikundi cia andũ akwa a Isiraeli moime kuo na ũndũ wa ciĩko nene cia ũtuanĩri ciira. <sup>5</sup> Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngataambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre bũrũri wa Misiri na ndute andũ a Isiraeli moime kuo.”

<sup>6</sup> Musa na Harũni magĩika o ũrĩa Jehova aamaathĩte meke. <sup>7</sup> Musa aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana nake Harũni mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtatũ hĩndĩ ĩrĩa maaragia na Firaũni.

*Rũthanju rwa Harũni Gũtuĩka Nyoka*

<sup>8</sup> Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, <sup>9</sup> “Rĩrĩa Firaũni arĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ringai kĩaama,’ nawe Musa wĩre Harũni atĩrĩ, ‘Oya rũthanju rwaku, ũrũikie thĩ o hau mbere ya Firaũni,’ naruo rũtuĩke nyoka.”

<sup>10</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthĩ kũrĩ Firaũni, nao magĩka o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Jehova. Harũni agĩkia rũthanju rwake thĩ mbere ya Firaũni na anene ake, naruo rũgĩtuĩka nyoka. <sup>11</sup> Nake Firaũni agĩta andũ arĩa oogĩ o na ago, na aringi ciama a Misiri, nao magĩka o ũguo magĩtũmĩra maũgĩ mao ma ũgo. <sup>12</sup> O mũndũ agĩkia rũthanju rwake thĩ na rũgĩtuĩka nyoka. No rũthanju rwa Harũni rũkĩmeria thanju ciao. <sup>13</sup> No rĩrĩ, ngoro ya Firaũni ikĩũma nake akĩrega kũmaigua, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

### *Mũthiro wa Thakame*

<sup>14</sup> Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ngoro ya Firaũni ndĩngĩororoa; nĩaregete kũrekereria andũ mathĩ. <sup>15</sup> Nĩũgathĩ kũrĩ Firaũni rũciinĩ agĩthĩ rũũ.\* Weterere mũcemanie nake hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili, na ũthĩ na rũthanju rũrĩa rwagarũrũkĩte rũgatuĩka nyoka. <sup>16</sup> Ūcooke ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩandũmĩte ngwĩre ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩ nĩgeetha makandungatĩre marĩ werũ-inĩ. No nginya rĩu nĩũregete gũthikĩrĩria. <sup>17</sup> Jehova ekuuga atĩrĩ: Ūndũ ũyũ nĩguo ũgũtũma ũmenye atĩ nĩ nĩ Jehova: Ngũgũtha maaĩ ma Rũũ rwa Nili na rũthanju rũrũ rũrĩ guoko-inĩ gwakwa, namo magarũrũke matũke thakame. <sup>18</sup> Thamaki iria irĩ thĩinĩ wa Rũũ rwa Nili nĩgũkua, naruo rũũ rũnunge; andũ a Misiri maremwũ nĩ kũnyua maaĩ maruo.’”

<sup>19</sup> Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Oya rũthanju rwaku na ũtambũrũkie guoko igũrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, na igũrũ rĩa tũrũũ, na mĩtaro, na tũmaria o na kũrĩa guothe kũhingĩrĩrie maaĩ nakuo guothe gũtuĩke thakame. Thakame ikaiyũra kũndũ guothe bũrũri

---

\* 7:15 Warĩ mũtugo wa Firaũni guthĩ kũhooya ngai ya Rũũ rwa Nili, na nĩyo yoĩkaine ta ithe wa ngai ciothe.



wa Misiri, o na kũu ndoo-inĩ cia mĩtĩ na mĩtũngi-inĩ ya mahiga.’”

<sup>20</sup> Musa na Harũni magĩika o ũrĩa Jehova aathanĩte. Agĩkĩambararia rũthanju rwake arĩ mbere ya Firaũni na anene ake, nake akĩgũtha maaĩ ma Rũũ rwa Nili, namo maaĩ mothe makĩgarũrũka magĩtuĩka thakame. <sup>21</sup> Thamaki iria ciarĩ Rũũ rwa Nili igĩkua, naruo rũũ rũkĩnunga ũũru mũno, nginya andũ a bũrũri wa Misiri makĩremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo. Bũrũri wa Misiri wothe ũkĩiyũra thakame.

<sup>22</sup> No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magĩika maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, nayo ngoro ya Firaũni ikĩũma; akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigĩte. <sup>23</sup> Handũ ha kũigua-rĩ, akĩhũndũka agĩthĩ nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake. <sup>24</sup> Nao andũ othe a Misiri makĩenja ithima gũkuhĩ na Rũũ rwa Nili nĩguo mone maaĩ ma kũnyua, tondũ matingĩahotire kũnyua maaĩ ma rũũ rũu.

### *Mũthiro wa Ciũra*

<sup>25</sup> Mĩthenya mũgwanja nĩyahĩtũkire thuutha wa Jehova kũgũtha maaĩ ma Nili.

## 8

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩĩ, nĩgeetha makandungatĩre. <sup>2</sup> ũngĩrega kũmarekereria mathĩĩ, nĩngũhũũra bũrũri waku wothe na mũthiro wa ciũra. <sup>3</sup> Rũũ rwa Nili rũkũiyũra ciũra. Igũũka ciambate o nginya nyũmba yaku ya ũthamaki o na nyũmba yaku ya toro o nginya ũrĩrĩ waku igũrũ, itoonye nyũmba cia anene aku, o na irũgĩrĩre andũ aku o ene, ikorwo kuo o na mariiko-inĩ maku na mĩharatĩ-inĩ ya gũkandĩrwo mũtu.

<sup>4</sup> Ciūra icio ikūrūgĩrĩre na irūgĩrĩre andũ aku o na anene aku.’”

<sup>5</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, “Tambūrũkia guoko gwaku na rũthanju igūrũ rĩa tūrũũĩ, na mĩtaro, na tũmaria, ũtũme ciūra ciũke bũrũri-inĩ wa Misiri.’”

<sup>6</sup> Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtambūrũkia guoko gwake igūrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, nacio ciūra ikiumĩra ikĩiyũra bũrũri. <sup>7</sup> No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magĩka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, o nao magĩtũma ciūra ciũke bũrũri wa Misiri.

<sup>8</sup> Firaũni agĩita Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai Jehova anjehererie na ehererie andũ akwa ciūra ici, na nĩngũrekereria andũ anyu mathĩĩ makarutĩre Jehova magongona.”

<sup>9</sup> Musa akĩira Firaũni atĩrĩ, “Wee nĩwe ngũhe gĩtĩio gĩa gũtua ihinda rĩa gũkũhoera, wee na anene aku o na andũ aku nĩguo inyuĩ na nyũmba cianyu mwehererwo nĩ ciūra, itigare o iria irĩ thĩinĩ wa Rũũĩ rwa Nili.”

<sup>10</sup> Firaũni akiuga atĩrĩ, “Mũkaahooera rũciũ.”

Nake Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩgũtuĩke ũguo woiga, nĩgeetha ũmenye atĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ. <sup>11</sup> Ciūra nĩcigũkweherera na ciehere nyũmba ciaku, cieherere anene aku na andũ aku; itigare o iria irĩ rũũĩ-inĩ rwa Nili.”

<sup>12</sup> Na rĩrĩa Musa na Harũni mehereire Firaũni, Musa agĩkaĩra Jehova ũhoru wĩgĩĩ ciūra iria aarehithĩirie Firaũni. <sup>13</sup> Nake Jehova agĩka o ũrĩa Musa aahooete. Ciūra iria ciarĩ nyũmba, na iria ciarĩ nja na iria ciarĩ mĩgũnda igĩkua. <sup>14</sup> Ikĩũnganio ikĩigwo irũndo, nacio ikĩnungia bũrũri. <sup>15</sup> No rĩrĩa Firaũni onire atĩ marĩkũhoorerwo nĩ thĩĩna-rĩ, akĩũmia ngoro na akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

### *Mũthiro wa Rwagĩ*

<sup>16</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambũrũkia rũthanju rwaku ũgũthe rũkũngũ rũrĩa rũrĩ thĩ,’ na bũrũri-inĩ wothe wa Misiri-rĩ, rũkũngũ rũu rũgũ-tuĩka rwagĩ.” <sup>17</sup> Nao magĩka ũguo; na rĩrĩa Harũni aatambũrũkirie guoko anyiitĩte rũthanju-rĩ, agũtha rũkũngũ naguo, rwagĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ. Rũkũngũ ruothe bũrũri-inĩ wa Misiri rũgĩtuĩka rwagĩ. <sup>18</sup> No hĩndĩ ĩrĩa aringi a ciama a bũrũri wa Misiri maageririe kũrehe rwagĩ na maũgĩ mao ma ũgo-rĩ, nĩmaremirwo. Naruo rwagĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ.

<sup>19</sup> Aringi acio a ciama makĩira Firaũni atĩrĩ, “Ūyũ nĩ hinya wa kĩara kĩa Ngai.” No Firaũni akĩũmia ngoro akĩrega kũigua, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

### *Mũthiro wa Ngĩ*

<sup>20</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rũciinĩ tene, uumĩrĩre Firaũni agĩthĩ Rũũ rwa Nili, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩ nĩgeetha makandungatĩre. <sup>21</sup> Ũngĩaga kũreka mathĩ-rĩ, ngũkũrehera mĩrumbĩ ya ngĩ, ndehere anene aku na andũ aku, o na ndĩcirehe nyũmba-inĩ cianyu. Nyũmba cia andũ a Misiri ikũiyũra ngĩ, o na ningĩ ciyũre thĩ kũrĩa guothe marĩ.

<sup>22</sup> “‘No rĩrĩ, mũthenya ũcio ngeeka ũndũ ũrĩ ngũrani bũrũri-inĩ wa Gosheni, kũrĩa andũ akwa matũũraga; gũtikagĩa na mĩrumbĩ ya ngĩ kũu, nĩgeetha ũmenye atĩ niĩ, Jehova, ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ. <sup>23</sup> Nĩngekĩra ngũũrani gatagatĩ ka andũ akwa na aku. Rũciũ nĩrĩo kĩama gĩkĩ gĩgekĩka.’”

<sup>24</sup> Na ũguo noguo Jehova eekire. Ngĩ mĩrumbĩ mĩnene ikĩiyũra nyũmba ya ũthamaki ya Firaũni na igĩtoonya nyũmba cia anene ake, naguo bũrũri wa Misiri wothe ũkĩanangwo nĩ ngĩ icio.

<sup>25</sup> Ningĩ Firaũni agĩita Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩĩ mũkarutĩre Ngai wanyu iruta gũkũ bũrũri-inĩ.”

<sup>26</sup> No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtingĩagĩrĩra gwĩka ũguo. Magongona marĩa tũkũrutĩra Jehova Ngai witũ nĩ mekuoneka marĩ magigi nĩ andũ a Misiri. Tũngĩkĩruta magongona marĩ magigi maitho-inĩ mao-rĩ, githĩ matigũtũhũura na mahiga nyuguto? <sup>27</sup> No nginya tũthĩĩ rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, o ta ũrĩa atwathĩte.”

<sup>28</sup> Firaũni akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmũrekereria mũthĩĩ mũkarutĩre Jehova Ngai wanyu magongona werũ-inĩ, no mũtigathiĩ kũraya mũno. Na rĩu, hooerai.”

<sup>29</sup> Musa agĩcookia atĩrĩ, “Ndaarĩkia kuuma harĩwe, nĩngũhooya Jehova, na rũciũ ngi nĩikoima kũrĩ Firaũni na anene ake, na andũ ake. No ũkĩmenyerere atĩ Firaũni ndageke ũndũ wa kũheenania rĩngĩ, na ũndũ wa kwaga kũrekereria andũ mathĩĩ makarutĩre Jehova magongona.”

<sup>30</sup> Musa agĩkiuma harĩ Firaũni, akĩhooya Jehova, <sup>31</sup> nake Jehova agĩĩka ũrĩa Musa aamũhoire; nacio ngi ikĩeherera Firaũni, na anene ake, na andũ ake, na gũtirĩ ngi yati-garire. <sup>32</sup> No rĩrĩ, o na ihinda rĩĩrĩ Firaũni akĩũmia ngoro yake akĩrega kũrekereria andũ mathĩĩ.

## 9

### *Mũthiro wa Kũniina Ũhiũ*

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaũni ũkamwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: “Rekereria andũ akwa mathĩĩ, nĩgeetha makandungatĩre.” <sup>2</sup> Ũngĩrega kũmarekereria, na ũthĩĩ na mbere kũmarigĩrĩria-rĩ, <sup>3</sup> guoko kwa Jehova nĩgũkũrehithĩria ũhiũ waku ũrĩa ũrĩ ũrĩithio-inĩ mũthiro mũũru mũno kũrĩ mbarathi cianyu na ndigiri, na ngamĩira, na ng’ombe cianyu, na ng’onde na mbũri. <sup>4</sup> No Jehova nĩagekĩra

ngũirani gatagatĩ ka ũhiũ wa andũ a Isiraeli na andũ a Misiri, nĩgeetha gũtikagĩe nyamũ ya Mũisiraeli igũkua.’”

<sup>5</sup> Jehova agĩtua ihinda, na akiuga atĩrĩ, “Rũciũ Jehova nĩageeka ũndũ ũyũ gũkũ bũrũri-inĩ.” <sup>6</sup> Na mũthenya ũyũ ũngĩ Jehova agĩgĩka o ũguo: Ũhiũ wothe wa andũ a Misiri ũgĩkua, no gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe ya Mũisiraeli yakuire. <sup>7</sup> Firaũni agĩtũma andũ magatuĩrie ũhoru, nao makĩona atĩ gũtiarĩ nyamũ o na ĩmwe ya andũ a Isiraeli yakuĩte. No rĩrĩ, ngoro yake ndĩororoire na ndaigana kũrekereria andũ mathiĩ.

#### *Mũthiro wa Mahũha*

<sup>8</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, “Oyai ngundi cia mbiro kuuma riiko rĩrĩa inene, nake Musa amĩikie igũrũ mbere ya Firaũni. <sup>9</sup> Mbiro ĩyo nĩgatuĩka rũkũngũ rũhinyu, naruo rũiyũre bũrũri wothe wa Misiri, rũcooke rũtuĩke mahũha ma ironda mĩĩrĩ-inĩ ya andũ na ya nyamũ bũrũri-inĩ ũcio wothe.”

<sup>10</sup> Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩoya mbiro kuuma riiko inene, makĩrũgama mbere ya Firaũni. Musa akĩmĩikia igũrũ, namo mahũha ma ironda makiumĩra mĩĩrĩ-inĩ ya andũ o na ya nyamũ. <sup>11</sup> Aringi ciama a Misiri matingĩahotire kũrũgama mbere ya Musa nĩ ũndũ wa mahũha marĩa maarĩ namo, \* hamwe na andũ othe a bũrũri wa Misiri. <sup>12</sup> No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova eerĩte Musa.

#### *Mũthiro wa Mbura ya Mbembe*

<sup>13</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ũkĩra rũciinĩ tene, ũkarũgame mbere ya Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga: Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makahooe, <sup>14</sup> kana ihinda rĩĩrĩ

---

\* <sup>9:11</sup> Mũthiro ũyũ wahũĩrĩre aringi a ciama a bũrũri wa Misiri, no ĩyo ĩngĩ yerekerio kũrĩ indo iria ciahooagwo nĩ andũ a Misiri.

ngūtūmĩre mĩthiro yakwa yothe ya hinya, we o hamwe na anene aku na andũ aku, nĩguo ũmenye atĩ gūtĩrĩ ũngĩ ũhaana ta nĩĩ gūkũ thĩ guothe. <sup>15</sup> Nĩgũkorwo nginya rĩu nĩĩngĩhotete gūtambūrũkia guoko gwakwa, ngakũhũra na ngahũra andũ aku na mũthiro ũrĩa ũngĩmũniĩnĩte inyuothe thĩ. <sup>16</sup> No ngūrũgamĩtie nĩ ũndũ wa gītũmi gĩkĩ kĩũmbe, atĩ nguonie hinya wakwa, na atĩ rĩĩtwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe. <sup>17</sup> No wĩyũmĩtie kũhinyĩrĩria andũ akwa na ũkagiria mathĩ. <sup>18</sup> Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, rũciũ ihinda ta rĩĩrĩ ngoiria mbura ya mbembe njũru mũno, ĩtarĩ yoirã ĩngĩ tayo gūkũ bũrũri wa Misiri kuuma rĩrĩa Misiri kwambĩrĩirie gūtũũrwo nginya rĩu. <sup>19</sup> Gĩathane rĩu atĩ ũhiũ waku na indo ciothe irĩa ũrĩ nacio mũgũnda itoonyio handũ ĩngĩgitia, tondũ mbura ĩyo ya mbembe yoirĩa mũndũ o wothe ũrĩ nja kana nyamũ ĩtarehetwo mũciĩ o yothe na ĩrĩ kũu mũgũnda no ĩgũkua.”

<sup>20</sup> Anene acio a Firaũni arĩa meetigĩrĩte kiugo kĩa Jehova makĩhiũha gũtoonyia ngombo ciao na ũhiũ wao nyũmba thĩĩnĩ. <sup>21</sup> No arĩa mateetigĩrĩre kiugo kĩa Jehova maatigire ngombo ciao na ũhiũ wao mĩgũnda-ĩnĩ.

<sup>22</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambūrũkia guoko ũkũroretie matu-ĩnĩ nĩgeetha mbura ya mbembe yure bũrũri wa Misiri guothe; yurĩre andũ, na nyamũ na yurĩre kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-ĩnĩ ya bũrũri wa Misiri.”

<sup>23</sup> Rĩrĩa Musa aatambūrũkirie rũthanju arũroretie matu-ĩnĩ, Jehova agĩtũma kũgĩe na marurumĩ hamwe na mbura ya mbembe, naruo rũheni rũkĩhenũka thĩ. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuria mbura ya mbembe kũu bũrũri wa Misiri; <sup>24</sup> mbura ya mbembe ĩgĩkiura, naruo rũheni rũkĩhenũka kũndũ guothe. Nĩkĩo kĩarĩ kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩũru mũno kĩonekanĩte bũrũri wothe wa Misiri kuuma wambĩrĩria gūtũũrwo nĩ andũ. <sup>25</sup> Mbura ĩyo ya mbembe ĩkiura bũrũri wothe wa Misiri, ĩkiurĩra kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda,

andũ o hamwe na nyamũ; ĩgĩthũkia kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda na ĩgĩkahũra mĩtĩ yothe. <sup>26</sup> Kũndũ kũria mbura ĩyo ya mbembe ĩtoirire no bũrũri wa Gosheni, kũria andũ a Isiraeli maarĩ.

<sup>27</sup> Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩnjĩhĩtie. Jehova nĩwe wa ma; niĩ na andũ akwa nĩtũhĩtĩtie. <sup>28</sup> Hooyai Jehova, nĩgũkorwo nĩtũiganĩtie marurumĩ na mbura ya mbembe iria tuonete. Nĩngũmũrekereria mũthĩ; mũtigũkara gũkũ rĩngĩ.”

<sup>29</sup> Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndoima itũũra rĩrĩ inene, nĩngũtambũrũkia moko hooe Jehova. Marurumĩ nĩmegũthira, na gũtigũkorwo na mbura ĩngĩ ya mbembe, nĩgeetha ũmenye atĩ thĩ nĩ ya Jehova. <sup>30</sup> No nĩnjũũ atĩ wee na anene aku mũtirĩ mũretigĩra Jehova Ngai.”

<sup>31</sup> (Ūguta na cairi nĩciathũkirio, nĩ ũndũ cairi nĩyarutĩte magira, nagueo ũguta ũkaruta kĩro. <sup>32</sup> No rĩrĩ, ngano o na guthemethu itiathũkirio, tondũ itiarĩ ngũrũ.)

<sup>33</sup> Hĩndĩ ĩyo Musa akĩehera harĩ Firaũni na akiuma nja ya itũũra inene. Agĩtambũrũkia moko amaroretie na kũrĩ Jehova; marurumĩ na mbura ya mbembe igĩthira, na gũtiacookire kuura. <sup>34</sup> Rĩria Firaũni onire atĩ mbura ya mbembe na marurumĩ nĩciathira akĩthia rĩngĩ; we na anene ake makĩũmia ngoro ciao. <sup>35</sup> Nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Firaũni yarĩ nyũmũ na ndangĩarekereirie andũ a Isiraeli mathĩ, o ta ũria Jehova aarĩtie na kanua ka Musa.

## 10

### *Mũthiro wa Ngigĩ*

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ Firaũni, nĩgũkorwo nĩnyũmĩtie ngoro yake na ngoro cia anene ake nĩgeetha ninge ciama ici ciakwa gatagatĩ-inĩ kao; <sup>2</sup> nĩguo mũkeeraga ciana cianyu na ciana ciacio ũria ndokĩriire

andũ a Misiri, na ũrĩa ndaringire ciama ciakwa gatagatĩ-inĩ kao, nĩguo mũmenye atĩ niĩ niĩ Jehova.”

<sup>3</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthiĩ kũrĩ Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: ‘Ūgũikara nginya rĩ ũregete kũnjĩnyiihĩria? Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre. <sup>4</sup> Warega kũmarekereria-rĩ, rũciũ nĩngarehithia ngigĩ bũrũri ũyũ wanyu. <sup>5</sup> Ikaiyũra thĩ, imĩhumbĩre yage kuoneka. Nĩkarĩa kĩrĩa gĩothe gĩtigĩtio nĩ mbura ya mbembe, o na irĩe mĩtĩ yothe irĩa irakũra mĩgũnda-inĩ yanyu. <sup>6</sup> Ikaiyũra nyũmba ciaku, na cia anene aku, na cia andũ othe a Misiri, ũndũ maithe manyu kana maguuka manyu matarĩ mona kuuma rĩrĩa mambĩrĩrie gũtũũra bũrũri ũyũ nginya rĩu.’” Nake Musa akĩgarũrũka akĩherera Firaũni.

<sup>7</sup> Anene a Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũndũ ũyũ egũtũũra arĩ mũtego harĩ ithui? Rekereria andũ aya mathiĩ, nĩgeetha makahooe Jehova Ngai wao. Ndũramenya atĩ bũrũri wa Misiri nĩwanangĩtwo?”

<sup>8</sup> Musa na Harũni magĩcookio kũrĩ Firaũni. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkahooe Jehova Ngai wanyu; no rĩrĩ, nĩ arĩkũ megũthiĩ?”

<sup>9</sup> Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthiĩ na andũ aitũ arĩa ethĩ o na arĩa akũrũ, tũthiĩ na aanake na airĩtu aitũ, na tũthiĩ na ũhiũ witũ wothe, tondũ tũrathĩĩ gũkũngũira Jehova na iruga inene.”

<sup>10</sup> Firaũni akiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ Jehova arogĩikara na inyũ ingĩmũrekereria mũthiĩ na atumia anyu na ciana cianyu-ĩ! Hatirĩ nganja mũrĩ na muoroto mũũru. <sup>11</sup> Aca! Thiĩ o arũme oiki,\* mũthiĩ mũhooe Jehova, nĩgũkorwo ũguo nĩguo mũkoretwo mũkienda.” Nao Musa na Harũni makĩingatwo, makĩehera mbere ya Firaũni.

---

\* 10:11 Arũme no-o metikĩritio kũhooya thĩini wa ndini ya andũ a Misiri.



<sup>12</sup> Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri nĩgeetha ngigĩ ciũke ciyũre bũrũri ũyũ wothe, nacio irĩe kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ, kĩrĩa gĩothe gĩatigirio nĩ mbura ya mbe-mbe.”

<sup>13</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia rũthanju rwake igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri, nake Jehova agĩtũma rũhuho ruumĩte irathĩro rũhurutane kũu bũrũri ũcio mũthenya wothe na ũtukũ wothe. Gũgĩkinya rũciinĩ rũhuho rũu nĩ rwarehete ngigĩ. <sup>14</sup> Nacio ngigĩ icio ikĩhithũkĩra bũrũri wa Misiri wothe na igĩkara kũndũ guothe bũrũri-inĩ irĩ nyingĩ mũno. Mbere ĩyo gũtiagĩte mũthiro wa ngigĩ ta ũcio na gũtikagĩa ũngĩ ta ũcio. <sup>15</sup> Ikĩhumbĩra thĩ yothe o nginya ikĩira. Ikĩrĩa kĩrĩa gĩothe gĩatigarĩtio nĩ mbura ya mbembe, kĩrĩa gĩothe gĩakũraga mĩgũnda o na matunda marĩa maarĩ mĩtĩ-inĩ. Gũtirĩ kĩndũ kĩgũ gĩatigarire mũtĩ-inĩ kana mũmera bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

<sup>16</sup> Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni narua, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩirie Jehova Ngai wanyu, o na inyuĩ nĩndĩmwĩhĩirie. <sup>17</sup> Rũu ndekeraĩ mehĩa makwa o rĩngĩ na mũhooe Jehova Ngai wanyu anjehererie mũthiro ũyũ mũũru.”

<sup>18</sup> Hĩndĩ ĩyo Musa akĩeherera Firaũni agĩthĩĩ akĩhooya Jehova. <sup>19</sup> Nake Jehova akĩgarũra rũhuho, akĩrũtua rũhuho rũnene rwa kuuma ithũiro, naruo rũkĩũmbũra ngigĩ icio, rũgĩcitwara Iria-inĩ Itune. Gũtirĩ gakigĩ o na kamwe gaatigarire bũrũri wa Misiri. <sup>20</sup> No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũrekereria andũ a Isiraeli mathĩĩ.

### *Mũthiro wa Nduma*

<sup>21</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũkũroretie igũrũ matu-inĩ nĩgeetha nduma ĩyũre bũrũri wa Misiri, nduma ĩngĩhutĩka.” <sup>22</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa

agītambūrũkia guoko akũroretie igũrũ matu-inĩ, nayo nduma nene ikĩiyũra bũrũri wa Misiri mĩthenya ĩtatũ. <sup>23</sup> Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kuona ũrĩa ũngĩ kana oime gwake handũ ha mĩthenya ĩtatũ. No andũ a Isiraeli, othe kũrĩa maikaraga kwarĩ na ũtheri.

<sup>24</sup> Ningĩ Firaũni agĩta Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mũkahooe Jehova. O na atumia anyu na ciana no mathĩĩ na inyuĩ; no rĩrĩ, mũtige ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe.”

<sup>25</sup> No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũtwĩtĩkĩrie tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona na maruta ma njino. <sup>26</sup> Ũhiũ witũ no nginya tũthĩĩ nago; gũtirĩ o na ihũngũ tũgũtiga na thuutha. No nginya tũhũthĩre imwe ciacio tũkĩhooya Jehova Ngai witũ, na tũtingĩmenya nĩ irĩkũ irĩbatarania mahooya-inĩ nginya tũkinye kũu.”

<sup>27</sup> No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũmarekereria mathĩĩ. <sup>28</sup> Firaũni akĩra Musa atĩrĩ, “Uma, ũnjehere! Wĩmenyerere ndũkanooke mbere yakwa rĩngĩ! Mũthenya ũrĩa ũkoona ũthiũ wakwa, no gũkua ũgaakua.”

<sup>29</sup> Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ta ũguo woiga, ndigooka mbere yaku rĩngĩ.”

## 11

### *Mũthiro wa Marigithathi*

<sup>1</sup> Na rĩrĩ, Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Nĩngũrehere Firaũni na bũrũri wa Misiri mũthiro ũngĩ ũmwe. Thuutha ũcio, nĩakamũrekereria mũthĩĩ mume gũkũ, na rĩrĩa ageeka ũguo, nĩkũmũingata akaamũingata biũ. <sup>2</sup> ĩra arũme othe, o hamwe na andũ-a-nja mahooe andũ a matũũra mao indo cia betha na cia thahabu.” <sup>3</sup> (Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrĩke nĩ andũ a Misiri, na Musa we

mwene aarĩ mūtĩĩku mũno kũu bũrũri wa Misiri nĩ anene a Firaũni o na andũ arĩa angĩ.)

<sup>4</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Kũrĩ ta ũtukũ gatagatĩ nĩngatuĩkania bũrũri wa Misiri wothe. <sup>5</sup> Mwana wothe wa kahiĩ wa irigithathi gũkũ bũrũri wa Misiri nĩagaakua, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, rĩrĩa rĩkaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa ngombo ya mũirĩtu, ũrĩa ũrutaga wĩra gĩthĩĩ-inĩ, na marigithathi mothe ma ng’ombe o namo. <sup>6</sup> Nĩgũkaagĩa kĩrĩro kĩnene bũrũri wa Misiri wothe, kĩrĩro kĩũru gĩtarĩ gĩakorwo kuo, na gĩtakagĩa kuo rĩngĩ o na rĩ. <sup>7</sup> No gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, gũtirĩ ngui ĩgaakũgĩra mũndũ, kana ĩkũgĩre nyamũ.’ Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ Jehova nĩekĩrĩte ngũũrani harĩ andũ a Misiri na andũ a Isiraeli. <sup>8</sup> Anene aya aku othe magooka kũrĩ nĩ, manyinamĩrĩre makiugaga atĩrĩ, ‘Thĩĩ, we mwene o na andũ arĩa makũrũmĩrĩire!’ Thuutha ũcio nĩngathĩĩ.” Hĩndĩ ĩyo Musa, acinĩtwo nĩ marakara, akĩeherera Firaũni.

<sup>9</sup> Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Firaũni nĩakarega gũkũigua, nĩgeetha morirũ makwa gũkũ bũrũri wa Misiri mongerereke.” <sup>10</sup> Musa na Harũni nĩmaringire morirũ maya mothe mbere ya Firaũni, no Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, na ndaigana kũrekereria andũ a Isiraeli moime bũrũri-inĩ wake.

## 12

### *Gĩathĩ kĩa Bathaka*

<sup>1</sup> Jehova akĩĩra Musa na Harũni marĩ kũu bũrũri wa Misiri atĩrĩ, <sup>2</sup> “Mweri ũyũ nĩguo ũgũtuĩka mweri wa mbere harĩ inyuĩ, ũtuĩke mweri wa mbere wa mwaka wanyu. <sup>3</sup> ĩrai andũ othe a Isiraeli atĩ mũthenya wa ikũmi mweri ũyũ, o mũndũ akanyitĩra andũ a nyũmba yake gatũrũme; o nyũmba gatũrũme kamwe. <sup>4</sup> Nyũmba ĩngĩgakorwo

ĩrĩ nini mũno, ũndũ ĩtangĩniina gatũrũme kamwe-rĩ, nĩmanyiitanĩre gatũrũme kamwe na nyũmba ĩrĩa mahakanĩte nayo, marĩkĩtie gwĩtara mũigana wao meturanĩire. Rorai na mũtue wega nĩ tũtũrũme tũigana tũkabatarania kũringana na mũrĩire wa o mũndũ. <sup>5</sup> Nyamũ iria mũgũthuura no nginya ikorwo irĩ tũtũrũme twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na itarĩ na kaũũgũ, na mũgaaciruta kuuma harĩ ng'ondũ kana mbũri. <sup>6</sup> Cimenyererei nginya mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri, hĩndĩ ĩrĩa andũ othe a Isiraeli magaacithĩnja hwaĩ-inĩ. <sup>7</sup> Hĩndĩ ĩyo makooya thakame ĩmwe ya tũtũrũme tũu, nao mamĩhake hingĩro-inĩ cia igũrũ na cia mũena ya mũrango wa nyũmba ĩrĩa makaarĩra tũtũrũme tũu. <sup>8</sup> Ũtukũ o ũcio makaarĩa nyama icio ihĩhĩtio na mwaki, marĩanĩrie na nyeni ndũrũ na mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia. <sup>9</sup> Mũtikanarĩe nyama irĩ njĩthĩ kana itherũkĩtio na maaĩ, no ihĩhio na mwaki, mũtwe, na magũrũ o na nyama cia nda. <sup>10</sup> Mũtikanatigie imwe ciacio ikinyĩrie rũciinĩ; iria ingĩtigara nginya rũciinĩ, no nginya mũgaacicina. <sup>11</sup> Ũũ nĩguo mũkaarĩa nyama icio: mũkorwo mwĩhotorete mĩcibi yanyu njohero, na iraatũ cianyu irĩ magũrũ,\* na mĩtirima yanyu ĩrĩ moko. Mũgaacirĩa naihenya; ĩyo nĩyo Bathaka ya Jehova.

<sup>12</sup> “O ũtukũ ũcio nĩngatuĩkanĩria bũrũri wa Misiri, na nĩngooraga marigithathi mothe ma andũ na ma nyamũ, na nĩngatuĩra ngai cia bũrũri wa Misiri ciothe ciira. Nĩ nĩ nĩ Jehova. <sup>13</sup> Thakame ĩyo ĩgaatuĩka rũrũri rwanyu nyũmba-inĩ iria mũgaakorwo mũrĩ, na rĩrĩa ngoona thakame-rĩ, no kũmũhĩtũka ngaamũhĩtũka. Gũtirĩ mũthiro ũkamũhutia hĩndĩ ĩrĩa ngaahũra bũrũri wa Misiri.

---

\* <sup>12:11</sup> Ndwarĩ mũtugo wa andũ hĩndĩ ĩyo kũria mekĩrite iraatũ na makeyoha mĩcibi, nĩ tondũ maarutaga iraatũ magĩtoonya nyũmba kana hema.

<sup>14</sup> “Mũthenya ũcio nĩmũrĩũririkanaga; ũkũngũyagĩrei harĩ njarwa iria igooka ũrĩ wa gĩathĩ kĩa Jehova, ũrĩ ũndũ wathanĩtwo wa gũtũũra. <sup>15</sup> Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, mũkaarĩĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia. Mũthenya wa mbere mũkeeheria ndawa ya kũmbia kuuma nyũmba cianyu,<sup>†</sup> nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũngĩrĩa kĩndũ kĩrĩ ndawa ya kũmbia kuuma mũthenya wa mbere nginya wa mũgwanja-rĩ, nĩakaingatwo eherio harĩ andũ a Isiraeli. <sup>16</sup> Gĩai na kũngano gĩtheru mũthenya wa mbere, na mũgĩe na kĩngĩ mũthenya wa mũgwanja. Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ mũthenya ĩyo, tiga o wa kũhaarĩria irio cia kũrĩio nĩ mũndũ wothe, ũguo noguo mũngĩka.

<sup>17</sup> “Kũngũĩrai Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Ndawa ya Kũmbia, tondũ nĩ mũthenya ũyũ kũmbe ndamũrutire mũrĩ ikundi kuuma bũrũri wa Misiri. Kũngũĩrai mũthenya ũyũ ũrĩ ũndũ wathanĩtwo wa gũtũũra nginya njarwa iria igooka. <sup>18</sup> Mweri wa mbere mũrĩrĩĩaga mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, kwambĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna, nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe. <sup>19</sup> Handũ ha matukũ mũgwanja, gũtikoneke ndawa ya kũmbia mĩgate nyũmba-inĩ cianyu. Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũngĩrĩa kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia nĩakaingatwo athengio mũngĩ-inĩ wa Isiraeli, arĩ mũgeni, kana aciarĩtwo arĩ Mũisiraeli. <sup>20</sup> Mũtikanarĩe kĩndũ gũkĩrĩtwo ndawa ya kũmbia. Kũrĩa guothe mũgaatũũra, mũkaarĩĩaga mĩgate ĩtarĩ ndawa ya kũmbia.”

<sup>21</sup> Nake Musa agĩĩta athuuri a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi o narua mũgathuure nyamũ nĩ ũndũ wa nyũmba cianyu na mũthĩnje gatũrũme ka Bathaka. <sup>22</sup> Oyai

---

<sup>†</sup> 12:15 Gĩathĩ kĩa Bathaka no kĩo kĩoikaine na rĩĩtwo rĩngĩ ta Gĩathĩ kĩa Mũgate ĩtarĩ mwĩkĩre ndawa ya kũmbia.

kiohe kĩa mahuti ma mũthobi, mũgĩtobokie karaĩ-inĩ karĩ na thakame, mũcooke mũmĩhake hingĩro ya igũrũ ya mũrango, o na mũena yeerĩ ya hingĩro cia mũrango. Gũtik-agĩe mũndũ o na ũmwe wanyu ũkuuma nja ya nyũmba yake nginya rũciiniĩ. <sup>23</sup> Hĩndĩ ĩrĩa Jehova arĩtuĩkania bũrũri nĩguo orage andũ a Misiri-rĩ, nĩarĩona thakame ĩyo ĩrĩ igũrũ na mũena ya hingĩro cia mũrango, nake ahĩtũke mũromomo wa nyũmba ĩyo, na nĩakagiria mũniinani atoonye nyũmba cianyu amũũrage.

<sup>24</sup> “Athĩkĩrai ũrutani ũyũ taarĩ watho wa gũtũũra wathĩkagĩrwo nĩ inyuĩ na njiaro cianyu. <sup>25</sup> Rĩrĩa mũgaa-toonya bũrũri ũrĩa Jehova akaamũhe ta ũrĩa eranĩire-rĩ, mũkaamenyagĩrĩa gĩathĩ gĩkĩ. <sup>26</sup> Na rĩrĩa ciana cianyu ikamũũria atĩrĩ, ‘Gĩathĩ gĩkĩ kiugĩte atĩa harĩ inyuĩ?’ <sup>27</sup> Mũgaaciĩra atĩrĩ, ‘Nĩ igongona rĩa Bathaka rĩa kũrutĩra Jehova, ũrĩa waagararire nyũmba cia andũ a Isiraeli kũu bũrũri wa Misiri, na akĩhonokia andũ a nyũmba ciitũ hĩndĩ ĩrĩa ooragire andũ a Misiri.’” Nao andũ makĩinamĩrĩria mothiũ mao, makĩhooya. <sup>28</sup> Andũ a Isiraeli magĩgĩka o ũrĩa Jehova aathire Musa na Harũni.

<sup>29</sup> O ũtukũ gatagatĩ Jehova akĩũraga marigithathi mothe kũu bũrũri wa Misiri, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, ũrĩa waikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa mũndũ muohe ũrĩa warĩ njeera na marigithathi ma mahiũ mothe. <sup>30</sup> Firaũni na anene ake othe o na andũ a Misiri othe, magĩũkĩra kũrĩ o ũtukũ, nakuo gũkĩgĩa kĩrĩro kĩnene kũu bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo gũtĩarĩ nyũmba ĩtaarĩ na mũndũ wakuĩte.

### *Thaama*

<sup>31</sup> O ũtukũ ũcio, Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ũkĩrai! Ehererai andũ akwa, inyuĩ o na andũ a Isiraeli othe! Thiĩ mũgatungatĩre Jehova o ta ũrĩa

mũūrĩtie. <sup>32</sup> Oyai ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng'ombe o ta ũrĩa mũroigĩte na mũthiĩ. Na mũndathime o na niĩ.”

<sup>33</sup> Nao andũ a Misiri makĩhĩka andũ acio moime bũrũri ũcio na ihenya, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Kwaga ũguo, tũgũkua ithuothe!” <sup>34</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩoya kĩmere kĩa gĩtanekĩrwo ndawa ya kũmbia, na magĩgĩkuua na ciande, nayo mũharatĩ yoohereirwo nguoinĩ. <sup>35</sup> Nao andũ a Isiraeli magĩka o ta ũrĩa meerĩtwo nĩ Musa na makĩhooya andũ a Misiri mamahe indo cia betha na cia thahabu, o na ngu. <sup>36</sup> Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrĩke nĩ andũ a Misiri nao makĩmahe kĩrĩa gĩothe meetirie; nĩ ũndũ ũcio magĩtaha indo cia andũ a Misiri.

<sup>37</sup> Andũ a Isiraeli makĩambĩrĩria rũgendo kuuma Ramese magĩthiĩ Sukothu. Arũme arĩa metwaraga na magũrũ maarĩ ta 600,000 hategũtarwo atumia na ciana. <sup>38</sup> Na andũ angĩ aingĩ nĩmathiire na makĩambatania nao, hamwe na ndũũru nene cia mahiũ ma mbũri na ng'ombe. <sup>39</sup> Kĩmere kĩrĩa maarutĩte bũrũri wa Misiri nĩkĩo maatũmirire gũthondeka mĩgate ĩtarĩ ndawa ya kũmbia. Kĩmere kũ gĩtiarĩ na ndawa ya kũmbia tondũ nĩkũingatwo maingatirwo bũrũri wa Misiri, na matiigana kũgĩa na ihinda rĩa kũhaarĩria irio ciao.

<sup>40</sup> Ihinda rĩrĩa andũ a Isiraeli maatũũrĩre bũrũri wa Misiri nĩ mĩaka 430. <sup>41</sup> Harĩa mĩaka ĩyo 430 yathiriire-rĩ, mũthenya o ro ũcio, nĩguo ikundi ciothe cia andũ a Jehova cioimire bũrũri wa Misiri. <sup>42</sup> Tondũ ũtukũ ũcio nĩguo Jehova aikarire eiguĩte nĩguo amarute bũrũri wa Misiri-rĩ, na ũtukũ ũyũ nao andũ a Isiraeli othe nĩmarĩkaraga meiguĩte nĩguo matĩage Jehova njjarwa-inĩ ciothe iria igooka.

### *Mĩhingo ya Bathaka*

<sup>43</sup> Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Maya nĩmo mawatho ma Bathaka:

“Gūtīrī mūgeni ūngīrīa Bathaka ĩyo. <sup>44</sup> Ngombo o yothe ūgūrīte no ĩrīe Bathaka ĩyo thuutha wa kūmīruithia, <sup>45</sup> no mūrārīrīri kana mūruti wīra wa mūcaara ndakanamīrīe.

<sup>46</sup> “No nginya ĩrīagīrwo thīnī wa nyūmba o ĩmwe, mūtikanomīe nyama o na ĩrīkū nja ya nyūmba. Mūtikanomīe ihīndī o na rīmwe rīayo. <sup>47</sup> Mūngī wothe wa Isiraēli no nginya ūkūngūire Bathaka.

<sup>48</sup> “Mūgeni ūtūūrīte thīnī wanyu na nīekwenda gūkūngūira Bathaka ya Jehova, no nginya aruithie arūme othe a nyūmba yake; thuutha ūcio nīrīo angīkūngūira Bathaka ta mūdū ūciarīrwo būrūri-inī. Gūtīrī mūdū mūrūme ūtarī mūruu ūngīrīa Bathaka. <sup>49</sup> Watho o ūcio noguo ūgwatha arīa maciarītwo marī a būrūri, o na ageni arīa matūūranagia na inyuī.”

<sup>50</sup> Andū a Isiraēli othe magīka o ūrīa Jehova aathīte Musa na Harūni. <sup>51</sup> Na mūthenya o ro ūcio, Jehova akīruta andū a Isiraēli kuuma būrūri wa Misiri na ikundi ciao.

## 13

### *Kwamūrwo kwa Marigithathi*

<sup>1</sup> Nake Jehova akīra Musa atīrī, <sup>2</sup> “Nyamūrīra marigithathi mothe ma twana twa tūhīi. Maciaro ma mbere ma nda o yothe gatagatī-inī ka andū a Isiraēli nī makwa, marī ma mūdū kana ma nyamū.”

<sup>3</sup> Nake Musa akīra andū atīrī, “Ririkanagai mūthenya ūyū, mūthenya ūrīa mwoimire būrūri wa Misiri, mūkiuma būrūri wa ūkombo, tondū Jehova nīamūrutire kuo na guoko kwa hinya. Mūtīkarīage kīndū kīrī na ndawa ya kūmbia. <sup>4</sup> Ūmūthī, mweri-inī ūyū wa Abibu, nīguo mūroimagara mūthīi. <sup>5</sup> Rīrīa Jehova akaamūkinyia būrūri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Ahivi, na Ajebusi būrūri ūrīa eehītire mbere ya maithe manyu ma



tene atĩ nĩakamũhe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ-rĩ, mũkaamenyagĩrĩra gĩathĩ gĩkĩ mweri-inĩ ũyũ: <sup>6</sup> Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia na mũthenya wa mũgwanja mũthondeke iruga inene nĩ ũndũ wa Jehova. <sup>7</sup> Rĩĩagai mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia ihinda rĩa mĩthenya ĩyo mũgwanja; gũtikoneke kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia gatagatĩ kanyu, kana ndawa ya kũmbia yoneke handũ o hothe mĩhaka-inĩ yanyu. <sup>8</sup> Mũthenya ũcio o mũndũ ere mũriũ atĩrĩ, ‘Ndĩreka ũũ tondũ wa ũrĩa Jehova aanjĩkĩre rĩrĩa ndoimire bũrũri wa Misiri.’ <sup>9</sup> Kũmenyerera mũthenya ũyũ nĩkuo kũrĩtuĩkaga ta rũũri guoko-inĩ gwaku, na kĩrĩkiania ũthiũ-inĩ waku, atĩ watho wa Jehova nĩũrĩkaraga iromo-inĩ ciaku. Nĩgũkorwo Jehova nĩakũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya. <sup>10</sup> No nginya mũrũmie watho ũyũ mwathane ihinda rĩaguo rĩakinya, mwaka o mwaka.

<sup>11</sup> “Thuutha wa Jehova kũmũkinya bũrũri wa Akaanani na amũhe guo, o ta ũrĩa eeranĩire na mwĩhĩtwa kũrĩ inyuĩ o na maithe manyu ma tene-rĩ, <sup>12</sup> nĩmũkahe Jehova maciaro ma mbere ma nda ciothe. Marigithathi ma njamba mothe ma ũhiũ wanyu nĩ ma Jehova. <sup>13</sup> Mũgaakũũraga irigithathi o rĩothe rĩa ndigiri na gatũrũme, \* no mũngĩaga kũrĩkũũra-rĩ, mũriune ngingo. Kũũragai marigithathi mothe manyu ma aanake.

<sup>14</sup> “Matukũ-inĩ marĩa magooka, rĩrĩa mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, ‘Ũũ nĩ kuuga atĩa?’ mwĩre atĩrĩ, ‘Jehova aatũrutire bũrũri wa Misiri, agĩtũruta bũrũri wa ũkombo, na guoko gwake kwa hinya. <sup>15</sup> Rĩrĩa Firaũni omirie mũtwe akĩrega gũtũrekereria-rĩ, Jehova nĩooragire marigithathi ma bũrũri wa Misiri mothe, andũ o na nyamũ. ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndutĩre Jehova igongona rĩa njamba

\* 13:13 Ndigiri ndĩngĩarutĩirwo Ngai ta igongona, no watho nĩwetĩkĩrĩtie ikũũranio na ndũrũme.

ciothe iria ciambaga kuuma nda, na ngakũūra mũriũ wakwa wothe wa irigithathi. <sup>16</sup> Naguo ũndũ ũcio ũritũkaga ta rũuri guoko-inĩ gwaku, o na ũtuĩkage kionania gũkĩritwo ũthiũ-inĩ waku, atĩ Jehova nĩatũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.’”

### *Kũringa Iria Itune*

<sup>17</sup> Rĩrĩa Firaũni aarekereirie andũ a Isiraeli mathiĩ-rĩ, Ngai ndaamatongoreirie njĩra-inĩ ya kũhĩtũkĩra bũrũri wa Afilisti,<sup>†</sup> o na gũtuĩka ĩyo nĩyo yarĩ njĩra ĩrĩa nguhi. Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Mangicemania na mbaara-rĩ, maahota kwĩricũkwo, macooke bũrũri wa Misiri.” <sup>18</sup> Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtongoria andũ acio mathiũrũrũkĩre njĩra ya werũ-inĩ merekeire Iria Itune. Andũ a Isiraeli maambatire makiuma bũrũri wa Misiri meeohete indo cia mbaara.

<sup>19</sup> Musa nĩakuuire mahĩndĩ ma Jusufu, nĩ ũndũ Jusufu nĩehĩtithĩtie ariũ a Isiraeli na mwĩhĩtwa. Oigĩte atĩrĩ, “Tithirũ Ngai niakamũteithia, na inyuĩ hĩndĩ ĩyo no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

<sup>20</sup> Thuutha wa kuuma Sukothu maambire kambĩ ciao Ethamu ndeere-inĩ cia werũ. <sup>21</sup> Mũthenya, Jehova aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ gĩa itu gĩa kũmoonereria njĩra, na ũtukũ-rĩ, aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki amamũrĩkĩre njĩra, nĩgeetha mahote gũthiĩ mũthenya o na ũtukũ. <sup>22</sup> Gĩtugĩ gĩa itu mũthenya kana gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ, gũtirĩ kĩaheraga handũ hakĩo mbere ya andũ acio.

## 14

<sup>1</sup> Nĩngĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, <sup>2</sup> “Ĩra andũ a Isiraeli macooke na thuutha, na mambe hema gũkuhiĩ na Pi-Hahirothu, gatagatĩ ka Migidoli na iria. Nĩmambe hema

<sup>†</sup> 13:17 Njĩra ĩno nĩyo yarĩ nguhiĩ kuuma Gosheni gũthiĩ Kaanani, na nĩyarangagĩrwo nĩ andũ a Misiri.

hūgūrūrū-inĩ cia iria, kūng'ethanĩra na Baali-Zefoni. <sup>3</sup> Firaūni nĩageciiria atĩrĩ, 'andũ a Isiraeli marĩ na kĩrigicano no kũūrũura marorũura bũrũri-inĩ, mahingĩrĩrio nĩ werũ.' <sup>4</sup> Na nĩngomia ngoro ya Firaūni, nake nĩakamaingatithia. No nĩ mwene nĩngegĩra na riiri nĩ ũndũ wa Firaūni na mbūtũ yake yothe ya ita, nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova." Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩka o ũguo merĩtwo.

<sup>5</sup> Rĩrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri eerirwo atĩ andũ acio nĩmorĩte-rĩ, Firaūni na anene ake makĩricũkwo ũhoro ũcio, magĩkiuga atĩrĩ, "Hĩ! Tweka atĩa? Twarekeria andũ a Isiraeli mathĩ na ithuĩ tuorĩrwo nĩ ũtungata wao?" <sup>6</sup> Nĩ ũndũ ũcio akiuga ngaari yake ya ita ihaarĩrio, na agĩthĩ na mbūtũ yake ya ita. <sup>7</sup> Agĩthĩ na ngaari cia ita 600 iria njega mũno, o hamwe na ngaari cia ita iria ingĩ ciothe cia bũrũri wa Misiri, ciothe irũgamĩrĩrwo nĩ anene. <sup>8</sup> Jehova akĩũmia ngoro ya Firaūni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na nĩ ũndũ ũcio akĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya arĩa moimagarĩte makinyũkĩtie na ũcamba. <sup>9</sup> Andũ a Misiri, hamwe na mbarathi ciothe cia Firaūni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi, na thigari, makĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya makĩmakinyĩra harĩa maambĩte hema rũteere-inĩ rwa iria, hakuhĩ na Pi-Hahirothu kūng'ethera Baali-Zefoni.

<sup>10</sup> Firaūni akuhĩrĩria-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũgũra, makĩona andũ a Misiri mamomĩte thuutha makĩmaka mũno, magĩkaĩra Jehova. <sup>11</sup> Makĩra Musa atĩrĩ, "Nĩ mbĩrĩra gũtaarĩ bũrũri wa Misiri, nĩguo ũtũrehe tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ? Nĩ atĩa ũũ ũtwĩkĩte ũgatũruta bũrũri wa Misiri? <sup>12</sup> Githĩ tũtiakwĩrĩre tũrĩ o bũrũri wa Misiri atĩ ũtigane na ithuĩ, ũreke tũtungatĩre andũ a bũrũri wa Misiri? Kūngĩarĩ wega tũtungatĩre andũ a Misiri kũrĩ gũkuĩra werũ-inĩ!"

<sup>13</sup> Musa agĩcookeria andũ acio atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Mwĩhaandei wega, na nĩmũkuona ũhonokio ũria Jehova ekũmũrehere ũmũthĩ. Andũ a Misiri aya mũrona ũmũthĩ, mũtikamona rĩngĩ. <sup>14</sup> Jehova nĩekũmũrũrĩra, mũbatie o gũikara mũhooreire.”

<sup>15</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ũrangaĩra nĩkĩ? Īra andũ a Isiraeli mathiĩ na mbere. <sup>16</sup> Oya rũthanju rwaku, na ũtambũrũkie guoko igũrũ wa iria ũgayanie maaĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli matuĩkanĩrie iria-inĩ, mathiĩrĩre thĩ nyũmũ. <sup>17</sup> Nĩngũũmia ngoro cia andũ a Misiri nĩgeetha o nao mamarũmĩrĩre. Na nĩngegũira riiri nĩ ũndũ wa Firaũni na mbũtũ yake ya ita, o na nĩ ũndũ wa ngaari ciake cia ita, o na andũ ake arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi. <sup>18</sup> Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova hĩndĩ ĩyo ngegũira riiri nĩ ũndũ wa Firaũni, na ngaari ciake cia ita na andũ ake arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi.”

<sup>19</sup> Hĩndĩ ĩyo mũraika wa Ngai ũria wathiiaga atongoretie mbũtũ ya thigari cia Isiraeli, akĩehera agĩcooka thuutha wao. Gĩtugĩ gĩa itu nakĩo gĩkiuma hau mbere, gĩkĩrũgama thuutha wao, <sup>20</sup> gĩkĩgĩa gatagatĩ ga thigari cia Misiri na cia Isiraeli. Ũtukũ wothe itu rĩu rĩgĩkĩra nduma mwena ũmwe, na ũtheri mwena ũria ũngĩ; nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ andũ makuhĩrĩrie arĩa angĩ ũtukũ wothe.

<sup>21</sup> Ningĩ Musa agĩtambũrũkia guoko igũrũ wa iria, na ũtukũ wothe Jehova agĩtindĩka iria na thuutha na ũndũ wa rũhuho rwa kuuma mwena wa irathĩro, na agĩtũma hau hatuĩke thĩ nyũmũ. Maaĩ macio makĩgayũkana, <sup>22</sup> nao andũ a Isiraeli makĩringa iria mahĩtũkĩre thĩ nyũmũ, maaĩ marũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

<sup>23</sup> Nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ihenya, nacio mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi makĩmarũmĩrĩra nginya

iria-inĩ. <sup>24</sup> Rūciinĩ ruoro rūgĩtema-rĩ, Jehova agĩcũthĩrĩa mbūtũ ya ita ya andũ a Misiri arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki na gĩa itu, nake akĩmĩrigiica. <sup>25</sup> Agĩtũma magūrũ ma ngaari ciao cia ita macomoke nĩgeetha makorwo na thĩina wa gũcitwarithia. Nao andũ a Misiri makiuga atĩrĩ, “Nĩtũũrei twehere harĩ andũ aya a Isiraeli! Jehova nĩwe ũramarũrĩra kũrĩ andũ a Misiri.”

<sup>26</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko igūrũ wa iria nĩgeetha maaĩ macooke mahubanĩrie andũ a Misiri na ngaari ciao cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicite mbarathi.” <sup>27</sup> Musa agĩtambũrũkia guoko gwake igūrũ wa iria, na gũgĩkĩa-rĩ, iria rĩgĩcooka gũtherera o ta mbere. Nao andũ a Misiri makĩgeria kũrĩrĩra, no Jehova akĩmahubanĩria iria-inĩ thĩinĩ. <sup>28</sup> Maaĩ magĩcookana, magĩthika ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicite mbarathi; nĩo mbūtũ yothe ya Firaũni ĩria yarũmĩrĩire andũ a Isiraeli iria-inĩ. Gũtirĩ o na ũmwe wao wahonokire.

<sup>29</sup> No andũ a Isiraeli maaringire iria magereire njĩra nyũmũ, rũthingo rwa maaĩ rũrũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho. <sup>30</sup> Mũthenya ũcio Jehova akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, nao andũ a Isiraeli makĩtonera ciimba cia andũ a Misiri kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. <sup>31</sup> Na rĩrĩa andũ a Isiraeli moonire hinya mũnene ũria Jehova onirie andũ a Misiri-rĩ, andũ acio magĩtigĩra Jehova na makĩmwĩhoka o na makĩihoka Musa ndungata yake.

## 15

### *Rwĩmbo rwa Musa na Miriamu*

<sup>1</sup> Hĩndĩ ĩyo Musa na andũ a Isiraeli makĩinĩra Jehova rwĩmbo rũrũ:

“Nĩngũinĩra Jehova,  
nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩkĩtie iria-inĩ hamwe na mũmĩhaici.

<sup>2</sup> Jehova nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;  
nĩwe ũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.

Nĩwe Ngai wakwa na nĩndĩmũgocaga,  
Nĩwe Ngai wa baba na nĩndĩmũtũũgagĩria.

<sup>3</sup> Jehova nĩ njamba ya ita;  
Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake.

<sup>4</sup> Ngaari cia ita cia Firaũni na mbũtũ yake aamĩkirie iria-  
inĩ.

Anene arĩa ega mũno a Firaũni moorĩire maaĩ-inĩ ma Iria  
Itune.

<sup>5</sup> Maaĩ marĩa mariku nĩmamathikĩte;  
Nao magakĩrikĩra kũrĩa kũriku ta ihiga.

<sup>6</sup> “Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo kwarĩ gwa kũgega-  
nia, gũkagĩa hinya.

Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩ gwathuthangire  
thũ.

<sup>7</sup> Nĩ ũndũ wa ũnene waku wa magegania,  
nĩwakurumanirie arĩa magũũkĩrĩire.

Nĩwaitũrũrire marakara maku mahiũ;  
makĩmacina taarĩ mahuti.

<sup>8</sup> Na ũndũ wa mũrurumo wa mĩhũmũ ya maniũrũ maku-  
rĩ,  
maaĩ nĩmeiganĩrĩire hĩba.

Makũmbĩ ma maaĩ makĩrũgama ta rũthingo;  
maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩnyiitana gatagatĩ ka iria.

<sup>9</sup> “Thũ nayo yetĩte, ĩkoiga atĩrĩ,  
‘Nĩngamarũmĩrĩra na ihenya, ndĩmakinyĩre.

Ngagayania indo iria matahĩte,  
ndĩhũũnĩrĩrie nacio.

Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora,  
nakuo guoko gwakwa kũmaniine.’

<sup>10</sup> No wahuhire rũhuho rũkĩhurutana,

narĩo iria rĩkĩmathika,  
makĩrika ta kĩgera maaĩ-inĩ maingĩ.

11 “Wee Jehova-rĩ, nũũ ũhaana tawe harĩ ngai ciothe?

Nũũ ũhaana tawe,  
wee ũrĩ ũtheru wa magegania,  
wee wĩtigĩrĩtwo nĩ ũndũ wa riiri waku,  
wee wĩkaga maũndũ ma magegania?

12 Watambũrũkirie guoko gwaku kwa ũrĩo, nayo thĩ ĩkĩ-  
mameria.

13 “Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga,  
nĩũgũtongoria andũ arĩa ũkũũrĩte.  
Nĩũkamatongoria na ũndũ wa hinya waku,  
ũmatware nginya gĩikaro gĩaku gĩtheru.

14 Ndũrĩrĩ ikaigua, nacio ciinaine;  
ruo rũnyiite andũ a Filistia.

15 Aathani a Edomu nĩmakamaka mũno,  
na atongoria a Moabi manyiitwo nĩ kũinaina,  
andũ a Kaanani makaiyũrwo nĩ maaĩ nda;

16 guoya na kĩmako nĩikamakinyĩrĩra.

Na ũndũ wa hinya wa guoko gwaku-rĩ,  
makahaana ta ihiga matekwĩnyagunya,  
nginya andũ aku, Wee Jehova, maringe,  
nginya andũ arĩa wegũrĩire maringe.

17 Ũkaamarehe thĩinĩ na ũmahaande  
kĩrĩma-inĩ kĩa igai rĩaku,  
o handũ harĩa, Wee Jehova,  
wombire hatuĩke gĩikaro gĩaku,  
handũ-harĩa-haamũre, harĩa Wee Jehova,  
wahaandire na moko maku.

18 Jehova agaathamaka tene na tene.”

19 Hĩndĩ ĩrĩa mbarathi cia Firaũni, na ngaari cia ita, na  
andũ arĩa maathiiaga mahaiĩte mbarathi maatoonyire

iria-inĩ-rĩ, Jehova agĩcookania maaĩ ma iria, makĩmathika. No rĩrĩ, andũ a Isiraeli maatuĩkanirie iria-inĩ mathiĩrĩre thĩ nyũmũ. <sup>20</sup> Hĩndĩ ĩyo Miriamu ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja, mwarĩ wa nyina na Harũni, akĩoya kĩhembe gĩa kũinio, nao atumia othe makĩmuuma thuutha marĩ na ihembe ciao makĩnaga. <sup>21</sup> Miriamu akĩmainĩra atĩrĩ:

“Inĩrai Jehova,

nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩkĩtie iria-inĩ, hamwe na mũmĩhaici.”

*Maaĩ ma Mara na ma Elimu*

<sup>22</sup> Ningĩ Musa agĩtongoria Isiraeli kuuma Iria Itune magĩthiĩ Werũ wa Shuri. Magĩthiĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ na matekuona maaĩ. <sup>23</sup> Rĩrĩa maakinyire Mara, matingĩahotire kũnyua maaĩ makuo tondũ maarĩ marũrũ. (Nĩkĩo handũ hau hetagwo Mara.) <sup>24</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ magĩteticia Musa, makiuga atĩrĩ, “Tũkũnyua kĩ?”

<sup>25</sup> Nake Musa agĩkaĩra Jehova, nake Jehova akĩmuonia kamũtĩ. Agĩgaikia maaĩ-inĩ, namo makĩgĩa mũcamo mwega.

O hau Jehova agĩathana, akĩmathondekera watho na uuge wa kũrũmagĩrĩrwo, na akĩmagereria ho. <sup>26</sup> Akiuga atĩrĩ, “Mũngĩthikĩrĩria mũgambo wa Jehova Ngai wanyu wega, na mwĩke maũndũ marĩa magĩrĩire maithe-inĩ make, mũngĩrũmbũiya maathani make na mũmenyerere wathani wake wothe-rĩ, ndikamũrehera mũrimũ o na ũmwe wa ĩria ndareheire andũ a Misiri, nĩgũkorwo nii nĩ nii Jehova, ũria ũmũhonagia.”

<sup>27</sup> Ningĩ magĩkinya Elimu, harĩa haarĩ ithima ikũmi na igĩrĩ, na mũtende mũrongo mũgwanja, nao makĩamba hema hau hakuhĩ na maaĩ.



<sup>1</sup> Mūingĩ wothe wa Isiraeli nĩwoimagararire ũkiuma Elimu ũgĩkinya Werũ wa Sini, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Elimu na kĩrĩma gĩa Sinai, mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa keerĩ thuutha wao kuuma bũrũri wa Misiri. <sup>2</sup> Kũu werũ-inĩ, mūingĩ ũcio wothe nĩwatetirie Musa na Harũni. <sup>3</sup> Andũ a Isiraeli makĩmeera atĩrĩ, “Naarĩ korwo Jehova aatũuragĩire bũrũri wa Misiri na guoko gwake! Kũu twaikaraga tũthiũrũkĩirie nyũngũ cia nyama, na tũkarĩaga o kĩrĩa gĩothe twendaga, no inyuĩ mũtũrehehe gũkũ werũ-inĩ nĩguo mũũrage kĩũngano gĩkĩ gĩothe na ng’aragu.”

<sup>4</sup> Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ngũmuurĩria mĩgate kuuma igũrũ ta mbura. Andũ mariumaga nja o mũthenya makongania mĩgate ya kũmaigana o mũthenya ũcio. Ngũmageria na njĩra ĩyo nyone kana nĩmekũrũmĩrĩra ũrutani wakwa. <sup>5</sup> Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, marĩharagĩria kĩrĩa mainũkia, nakĩo gĩkoragwo kĩrĩ maita meerĩ ma kĩrĩa monganagia mĩthenya ĩrĩa ĩngĩ.”

<sup>6</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni makĩira andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Hwaĩ-inĩ-rĩ, nĩmũrĩmenya atĩ nĩ Jehova wamũrutire bũrũri wa Misiri, <sup>7</sup> na rũciinĩ nĩmũkona riiri wa Jehova, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a, atĩ nĩguo mũtũtetie?” <sup>8</sup> O na ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũkamenya atĩ ũcio nĩ Jehova, rĩrĩa akaamũhe nyama mũrĩe hwaĩ-inĩ na amũhe mĩgate ĩrĩa yothe mũkwenda rũciinĩ, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a? Ti ithuĩ mũratetia, no nĩ Jehova mũratetia.”

<sup>9</sup> Ningĩ Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Ĩra mūingĩ wothe wa Isiraeli atĩrĩ, ‘Ūkai mbere ya Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte gũteta kwanyu.’”

<sup>10</sup> Hĩndĩ ĩrĩa Harũni aaragĩria mūingĩ wothe wa Isiraeli-rĩ, makĩrora na mwena wa werũ-inĩ, na kũu makĩona riiri wa Jehova ũrĩ itu-inĩ.

<sup>11</sup> Jehova akĩira Musa atĩrĩ, <sup>12</sup> “Nĩnjiguĩte gũteta kwa andũ a Isiraeli. Meere atĩrĩ, ‘Hwaĩ-inĩ mũrĩrĩaga nyama na rũciinĩ mũkarĩa mĩgate mũkahũũna. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ, nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

<sup>13</sup> Hwaĩ-inĩ ũcio gũgũka tũnyoni tũrĩa twĩtagwo tũmakia-arũme tũkĩyũra kambĩ ciao. Naguo rũciinĩ kwarĩ ime rĩathiũrũrũkĩrie kambĩ ciao. <sup>14</sup> Ime rĩaitĩkarĩ, gũkĩoneka tũthendũ twa gĩthiũrũrĩ tũhaana maaĩ magandie nĩ mbaa, tũgwĩte thĩ kũu werũ-inĩ. <sup>15</sup> Rĩrĩa andũ a Isiraeli maatuonire, makĩũrania atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩ?” nĩgũkorwo matiamenyaga nĩ kĩ.

Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mĩgate ĩrĩa Jehova amũheete mũrĩe. <sup>16</sup> Jehova aathanĩte ũũ: ‘O mũndũ nĩonganie o ĩrĩa ĩkũmũigana. Oyagai o kĩbaba kĩmwe kĩa omeri\* kĩa o mũndũ wothe ũrĩ hema-inĩ cianyu.’”

<sup>17</sup> Andũ a Isiraeli magũka o ta ũrĩa meerirwo; amwe makĩũngania mĩingĩ, na amwe makĩũngania mĩnini. <sup>18</sup> Na rĩrĩa yathimirwo na kĩbaba kĩa omeri, gũkĩoneka atĩ ũrĩa wonganĩtie mĩingĩ-rĩ, ndaarĩ na mĩingĩ makĩria; nake ũrĩa wonganirie mĩnini, ndaarĩ na mĩnini makĩria. O mũndũ oonganĩtie mũigana wa ũrĩa aabataire.

<sup>19</sup> Ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Gũtikagĩe mũndũ ũkũiga kĩndũ o na kĩnini kĩaoyo nginya rũciinĩ.”

<sup>20</sup> No rĩrĩ, amwe matiigana kũrũmbũiya ũrĩa Musa oigire; makĩĩgĩra ĩmwe yayo nginya rũciinĩ, nayo ĩgĩkorwo ĩyũrĩte igunyũ na ĩkambĩrĩria kũnunga. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrakario nĩo.

<sup>21</sup> O rũciinĩ mũndũ o mũndũ nĩoyaga ĩrĩa abatairio nĩyo, narĩo riũa rĩahiũha ĩgatweka. <sup>22</sup> Mũthenya wa gatandatũrĩ, nĩmoonganagia maita meerĩ; ibaba igĩrĩ cia omeri† harĩ o mũndũ. Nao atongoria a mũingĩ magũka makĩira

\* 16:16 nĩ ta lita igĩrĩ na robo (2:25) † 16:22 nĩ ta lita inya na nuthu (4.5)

Musa ũhoro ũcio. <sup>23</sup> Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte, ‘Rũciũ nĩ mũthenya wa kũhurũka, Thabatũ Theru ya Jehova. Nĩ ũndũ ũcio rugai ĩrĩa yothe mũkwenda kũruga, na mũcamũkie kĩrĩa gĩothe mũkwenda gũcamũkia. Kĩrĩa gĩgũtigara-rĩ, mũkĩige nginya rũciinĩ.’”

<sup>24</sup> Nĩ ũndũ ũcio makĩiga imwe nginya rũciinĩ, o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Musa, nacio itiigana kũnunga, kana kũgĩa na igunyũ. <sup>25</sup> Musa akĩmeera atĩrĩ, “Cirĩei ũmũthĩ, tondũ ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ ya Jehova. ũmũthĩ mũtigũciona igwĩte thĩ. <sup>26</sup> Mĩthenya ĩtandatũ nĩguo mũrĩciũnganagia, no mũthenya wa mũgwanja-rĩ, ũcio wa Thabatũ, gũtirĩkoragwo kũrĩ kĩndũ o na kĩ.”

<sup>27</sup> No rĩrĩ, andũ amwe makiumagara mũthenya ũcio wa mũgwanja, magĩthĩ gũciũngania, nao matiigana kuona kĩndũ. <sup>28</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩkũ mũgũtũũra mũregete kũmenyerera maathani makwa na kũigua ũrutani wakwa? <sup>29</sup> Menyai atĩ Jehova nĩamũheete Thabatũ; na nĩkĩo amũheega mĩgate ya mũthenya ĩrĩ mũthenya ũcio wa gatandatũ. Mũndũ o wothe nĩaikarage harĩa arĩ mũthenya ũcio wa mũgwanja; gũtikanagĩe mũndũ ũkumagara.” <sup>30</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurũka mũthenya wa mũgwanja.

<sup>31</sup> Andũ a Isiraeli magĩita mĩgate ĩyo mana. Maarĩ merũ ta mbegũ cia korianda, na maacamaga ta tũmĩgate tũthondeketwo na ũũkĩ. <sup>32</sup> Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova aathanĩte atĩrĩ; ‘Oyai kĩbaba kĩa omeri ĩmwe ya mana na mũkĩige nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka thuutha, nĩgeetha makoona mĩgate ĩrĩa ndaamũheire mũrĩe mũrĩ werũ-inĩ, rĩrĩa ndamũrutire bũrũri wa Misiri.’”

<sup>33</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Oya ndigithũ na wĩkĩre omeri ĩmwe ya mana thĩinĩ wayo. Ningĩ ũcooke ũmĩige mbere ya Jehova ĩgĩrwo njiarwa iria igooka thuutha.”

<sup>34</sup> O ta ūrĩa Jehova aathire Musa-rĩ, Harũni akĩiga mana mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira, nĩguo matũũre ho. <sup>35</sup> Andũ a Isiraeli maarĩire mana mĩaka mĩrongo ĩna nginya magĩkinya bũrũri ūrĩa watũũragwo nĩ andũ; maarĩire mana nginya rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Kaanani.

<sup>36</sup> (Omeri ĩmwe ĩigana ta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe.)

## 17

### *Maaĩ Kuuma Rwaro-inĩ rwa Ihiga*

<sup>1</sup> Mũingĩ wothe wa Isiraeli ũkiumagara kuuma Werũ wa Sini, ũkoimaga handũ hamwe ũgathiĩ harĩa hangĩ o ta ūrĩa Jehova aathanaga. Makĩamba hema ciao Refidimu, no gũtiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ acio. <sup>2</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩnegenia Musa, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe maaĩ ma kũnyua.”

Nake Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũranegenia nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũgerie Jehova?”

<sup>3</sup> No andũ nĩmanyootire marĩ kũu, nao magĩtetia Musa makĩmũũria atĩrĩ, “Watũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, tũũke ũtũũrage na nyoota ithuĩ na ciana ciitũ na ũhiũ witũ?”

<sup>4</sup> Nake Musa agĩkaĩra Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa na andũ aya? Marĩ hakuhĩ kũhũura na mahiga nyuguto.”

<sup>5</sup> Jehova agĩcokeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ mbere ya andũ aya. Thiĩ na athuuri amwe a Isiraeli na ũkuue rũthanju rũrĩa wagũthire Nili naruo. <sup>6</sup> Nĩ ngũrũgama hau mbere yaku, o hau hakuhĩ na rwaro rwa ihiga kũu Horebu. Gũtha ihiga, na maaĩ nĩmekuuma thiĩnĩ warĩo nĩguo andũ manyue.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩka ũguo athuuri a Isiraeli makĩonaga. <sup>7</sup> Nake agĩta handũ hau Masa na Meriba, tondũ nĩho andũ a Isiraeli maanegenirie na makĩgeria

Jehova, makĩũragia atĩrĩ, “ĩrĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ kana aca?”

*Kũhootwo kwa Amaleki*

<sup>8</sup> Andũ a Amaleki nĩmookire makĩhithũkĩra andũ a Isiraeli kũu Refidimu. <sup>9</sup> Musa akĩira Joshua atĩrĩ, “Thuura andũ amwe aitũ mumagare mũkahũũrane na andũ a Amaleki. Rũciũ ngaarũgama kĩrĩma igũrũ nyiitĩte rũthanju rwa Ngai na guoko.”

<sup>10</sup> Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhũũrana na andũ a Amaleki o ta ũrĩa Musa aathanĩte; nake Musa, na Harũni na Huri makĩhaica kĩrĩma-inĩ. <sup>11</sup> Rĩrĩa rĩothe Musa akoragwo oete moko make na igũrũ-rĩ, andũ a Isiraeli makahootana, no rĩrĩa agũithia moko make, andũ a Amaleki makahootana. <sup>12</sup> Rĩrĩa Musa aanogire moko-rĩ, makĩoya ihiga makĩiga thĩ akĩrĩkarĩra. Harũni na Huri magĩkĩnyitĩrĩra moko make, o ũmwe akanyitĩrĩra guoko kũmwe, na ũcio ũngĩ kũu kũngĩ. Nĩ ũndũ ũcio moko ma Musa magĩkara mambarario nginya riũa rĩgĩthũa. <sup>13</sup> Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhoota mbũtũ cia andũ a Amaleki na rũhiũ rwa njora.

<sup>14</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩ ũndũ wa gũtũura ũririkanagwo na ũreke Joshua aũigue, tondũ nĩngeheria rĩitwa rĩa Amaleki biũ nao matigacooka kũririkanwo gũkũ thĩ.”

<sup>15</sup> Musa agĩaka kĩgongona na agĩgĩta atĩrĩ “Jehova Nĩwe Bendera yakwa.” <sup>16</sup> Akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo moko nĩmambarario na igũrũ kwerekera gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Jehova. Jehova arĩhũũranaga na andũ a Amaleki kuuma njiarwa na njiarwa.”

## 18

*Jethero Gũceerera Musa*

<sup>1</sup> Na rĩrĩ, Jethero, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri ngai wa Midiani na mũthoni-we wa Musa, akĩigua maũndũ mothe marĩa

Ngai eekĩire Musa na andũ ake a Isiraeli, na ũrĩa Jehova aarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

<sup>2</sup> Thuutha wa Musa gũcookia mūtumia wake Zipora, mũthoni-we Jethero nĩamwamũkĩire, <sup>3</sup> hamwe na ariũ ake eerĩ. Mũriũ ũmwe eetagwo Gerishomu, nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, “Nĩndũkĩte mũgeni bũrũri-inĩ wene”; <sup>4</sup> mũriũ ũcio ũngĩ eetagwo Eliezeri, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Ngai wa baba nĩwe warĩ mũteithia wakwa; nĩahonokirie kuuma rũhiũ-inĩ rwa Firaũni.”

<sup>5</sup> Jethero, mũthoni-we wa Musa, hamwe na mūtumia wa Musa na ariũ ake, magĩũka kũrĩ we kũu werũ-inĩ, kũrĩa aambĩte hema hakuhĩ na kĩrĩma kĩa Ngai. <sup>6</sup> Jethero nĩamūtũmanĩire akoiga atĩrĩ, “Nĩĩ, mũthoni-guo Jethero, nĩndĩrooka kũrĩ we tũrĩ na mūtumia waku na ariũ aku eerĩ.”

<sup>7</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkiumagara agatũnge mũthoni-we, akĩinamĩrĩra, akĩmũmumunya. Makĩgeithania, na magĩcooka magĩtoonya hema thĩĩnĩ. <sup>8</sup> Musa akĩhe mũthoni-we ũhoru wothe wa ũrĩa Jehova eekire Firaũni na andũ a Misiri nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli na, akĩmwĩra mathĩĩna mothe marĩa moonete rũgendo-inĩ, na ũrĩa Jehova aamahonoketie.

<sup>9</sup> Jethero nĩakenirio nĩ kũigua maũndũ macio mothe mega marĩa Jehova eekĩire Isiraeli, nĩ ũndũ wa kũhonokia andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri. <sup>10</sup> Jethero akiuga atĩrĩ, “Jehova arogocwo, ũrĩa wamũteithũrĩre kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri na gwa Firaũni, na agĩteithũra andũ kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri. <sup>11</sup> Rĩu nĩ nĩmenyete atĩ Jehova nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo eekire arĩa maahatĩrĩirie Isiraeli metũite.” <sup>12</sup> Hĩndĩ ĩyo Jethero, mũthoni-we wa Musa, akĩrehe maruta ma njino na magongona mangĩ ma kũrutĩra Ngai, nake Harũni agĩũka

marĩ na athuuri othe a Isiraeli nĩguo marĩĩanĩre irio na mũthoni-we wa Musa, marĩ mbere ya Ngai.

<sup>13</sup> Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩkarĩra gĩti nĩguo atuithanie andũ ciira, nao andũ makĩrũgama mamũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciiniĩ nginya o hwaĩ-inĩ. <sup>14</sup> Rĩrĩa mũthoni-we onire wĩra ũrĩa wothe Musa aarutagĩra andũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ wĩra ũrĩkũ ũyũ ũrarutĩra andũ aya? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ũrute wĩra wa gũtuithania ciira ũrĩ o wiki, nao andũ aya othe matindage marũngĩĩ magũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciiniĩ nginya o hwaĩ-inĩ?”

<sup>15</sup> Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya marokaga kũrĩ nĩ nĩguo mamenye wendi wa Ngai. <sup>16</sup> Rĩrĩa rĩothe marĩ na ũndũ matekũiguanĩra, ũrehagwo kũrĩ nĩ, na nĩĩ ngamatuithania na ngamamenyithia uuge wa Ngai na mawatho make.”

<sup>17</sup> Mũthoni-we wa Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũreka ti wega. <sup>18</sup> Wee, na andũ aya marooka kũrĩ we nĩmũkwĩnogia na mĩnoga. Wĩra ũyũ nĩ mũritũ mũno makĩria hariwe; ndũngĩũhota ũrĩ wiki. <sup>19</sup> Rĩu-rĩ, ta thikĩrĩria ngũtaare, na Ngai aroikara nawe. Wee tuĩka mũtũmwo wa Ngai kũrĩ andũ aya, na ũkamũtwaragĩra maũndũ marĩa matekũiguanĩra. <sup>20</sup> Marute uuge wa Ngai na mawatho make, na ũmoonie njĩra njega ya mũtũũrĩre na mawĩra marĩa magĩrĩire kũruta. <sup>21</sup> No rĩrĩ, thuura andũ marĩ na ũhoti kuuma andũ-inĩ aya, andũ etigĩri Ngai, na andũ ehokeku arĩa mathũire kwamũkĩra ihaki, na ũmatue anene a kũrũgamagĩrĩra ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi. <sup>22</sup> Reke matuĩke a gũtuithania andũ aya ciira mahinda mothe, no makũrehagĩre maciira marĩa maritũ; marĩa mahũthũ makamatuithanagia arĩ o. ũndũ ũcio nĩũgũkũhũthĩria mũrigo, tondũ nĩmarĩgayanaga nawe.

<sup>23</sup> Ũngika ũguo na Ngai agwathe, nĩrĩhotaga gwĩtiiria mĩnoga, na andũ aya othe marĩnũkaga maiganĩire.”

<sup>24</sup> Musa nĩathikĩrĩrie mũthoni-we na agĩka ũrĩa wothe aamũtaarire. <sup>25</sup> Agĩthura andũ marĩ na ũhoti kuuma Isiraeli guothe, akĩmatua atongoria a andũ acio; akĩmatua anene a ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi. <sup>26</sup> Magĩtuĩka a gũtuithanagia andũ ciira hĩndĩ ciothe. Maciira marĩa maritũ magatwarĩra Musa, no marĩa mahũthũ magatuithanagia arĩ o.

<sup>27</sup> Musa agĩcooka akiugĩra mũthoni-we ũhoru, nake Jethero agĩcooka bũrũri wake mwene.

## 19

### *Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai*

<sup>1</sup> Mweri wa gatatũ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, mũthenya o ũcio-rĩ, magĩkinya Werũ wa Sinai. <sup>2</sup> Thuutha wa kuuma Refidimu, magĩtoonya werũ wa Sinai, nao andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu werũ-inĩ, magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kũu kĩa Sinai.

<sup>3</sup> Ningĩ Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ harĩ Ngai, nake Jehova akĩmwĩta arĩ kĩrĩma-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ũkwĩra nyũmba ya Jakubu, na wĩre andũ a Isiraeli: <sup>4</sup> ‘Inyuĩ ene nĩmweyoneire ũrĩa Ndeekire bũrũri wa Misiri, o na ũrĩa ndahaanire ta ndamũkuuire na mathagu ma nderi, ngĩmũrehe harĩ nĩ. <sup>5</sup> Na rĩrĩ, mũngĩnjathikĩra biũ na mũmenyerere kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe, inyuĩ mũgaatuĩka andũ akwa a goru. O na gũtuĩka thĩ yothe nĩ yakwa-rĩ, <sup>6</sup> inyuĩ mũgaatuĩka ũthamaki wakwa wa athĩnjĩri-Ngai na rũrĩrĩ rwamũre.’ Ciugo icio nĩcio ũkwĩra andũ a Isiraeli.”

<sup>7</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka, na agĩta athuuri arĩa matongoragia andũ, akĩmahe ũhoru wothe ũrĩa Jehova



aamwathĩte ameere. <sup>8</sup> Nao andũ acio magĩĩtikanĩria hamwe makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookeria Jehova ũhoru ũrĩa moigire.

<sup>9</sup> Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩngũũka kũrĩ inyuĩ ndĩ thĩinĩ wa itu itumanu, nĩgeetha andũ maanjigwe ngĩaria nawe, nao nĩ megũtũũra makwĩhokete.” Musa agĩcooka akĩira Jehova ũrĩa andũ moigĩte.

<sup>10</sup> Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ andũ ũmatherie ũmũthĩ na rũciũ. Meere mathambie nguo ciao, <sup>11</sup> na makorwo mehaarĩrie mũthenya wa gatatũ, tondũ mũthenya ũcio Jehova nĩagaikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai andũ othe makĩonaga. <sup>12</sup> Īkĩra mĩhaka ĩthiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũmeere ũũ, ‘Mwĩmenyererei mũtikahaice kĩrĩma kana mũhutie magũrũ-inĩ ma kĩo. Ũrĩa wothe ũkaahutia kĩrĩma ti-itherũ nĩakooragwo. <sup>13</sup> Ti-itherũ nĩakahũũrwo na mahiga nyuguto, kana arathwo na mĩguĩ; hatĩrĩ guoko gũkaamũhutia. Ndagetikĩrio atũũre muoyo, arĩ mũndũ kana nyamũ.’ No rĩria coro wa rũhĩa rwa ndũrũme ũrĩgamba, no rĩo marĩhaica kĩrĩma igũrũ.”

<sup>14</sup> Thuutha wa Musa gũikũrũka oimĩte kĩrĩma-inĩ agĩthĩ kũrĩ andũ, akĩmatheria, nao magĩthambia nguo ciao. <sup>15</sup> Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gatatũ. Mũtigakome na andũ-a-nja.”

<sup>16</sup> Rũciinĩ rwa mũthenya wa gatatũ, gũkĩgĩa ngwa o na heni, na itu itumanu rĩgĩkara igũrũ rĩa kĩrĩma, gũkĩiguuo mũgambo mũnene wa coro. Andũ othe arĩa maarĩ kambĩ, makĩinaina. <sup>17</sup> Hĩndĩ ĩyo Musa agĩtongoria andũ kuuma kambĩ magacemanie na Ngai, nao makĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma. <sup>18</sup> Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaumbĩrĩtwo nĩ ndogo, tondũ Jehova aikũrũkire igũrũ wakĩo arĩ mwaki-inĩ. Nayo ndogo ĩgĩtoogororoka kuuma igũrũ rĩa kĩrĩma ta ndogo ĩkuuma riiko-inĩ inene; nakĩo kĩrĩma gĩgĩthingitha na

hinya, <sup>19</sup> naguo mūgambo wa coro ūgĩkĩrĩrĩria kũneneha. Nake Musa akĩaria, naguo mūgambo wa Ngai ūkĩmũcookeria.

<sup>20</sup> Jehova agĩkũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai na agĩta Musa ahaice kũu kĩrĩma igũrũ. Nĩ ūndũ ũcio Musa akĩhaica, <sup>21</sup> nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikũrũka na ũkaanie andũ matikehatĩrĩrie kwambata gũũka kuona Jehova, nĩguo aingĩ ao matigakue. <sup>22</sup> O na athĩnjĩri-Ngai arĩa me gũthengerera Jehova, no nginya metherie kana Jehova amahithũkĩre, amaniine.”

<sup>23</sup> Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ matingĩhaica Kĩrĩma gĩa Sinai tondũ we mwene nĩwatũkaanirie, ũgĩtwĩra atĩrĩ, ‘Ikĩra mũhaka ũthiũrũkĩrie kĩrĩma, na ūkĩamũre gĩtuĩke gĩtheru.’”

<sup>24</sup> Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ikũrũka, mwambate na Harũni. No athĩnjĩri-Ngai na andũ matikehatĩrĩrie kwambata mathiĩ kũrĩ Jehova kana amahithũkĩre amaniine.”

<sup>25</sup> Nĩ ūndũ ũcio Musa agĩkũrũka kũrĩ andũ acio, akĩmahe ũhoru ũcio.

## 20

### *Maathani Marĩa Ikũmi*

<sup>1</sup> Nake Ngai akĩaria ciugo ici ciothe, akiuga atĩrĩ:

<sup>2</sup> “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

<sup>3</sup> “Ndũkanagĩe na ngai ingĩ tiga niĩ.

<sup>4</sup> “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhi-anĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

<sup>5</sup> Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihooe, nĩgũkorwo niĩ, Jehova Ngai waku, ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ūndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa

gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire, <sup>6</sup> no ngonania wendo kũrĩ njarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.

<sup>7</sup> “Ndũkanagwete rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũrĩa ũgwetaga rĩitwa rĩake na itherũ.

<sup>8</sup> “Ririkanaga mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage.

<sup>9</sup> Rutaga wĩra waku wothe mĩthenya itandatũ, <sup>10</sup> no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũ-guo, kana mwarĩ-guo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme, kana ya mũndũ-wa-nja, kana ũhiũ waku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ. <sup>11</sup> Nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ, na iria rĩrĩa inene na indo ciothe iria irĩ kuo, na mĩthenya itandatũ, no akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrathima mũthenya ũcio wa Thabatũ, akĩwaamũra.

<sup>12</sup> “Tĩia thoguo na nyũkwa, nĩgeetha ũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

<sup>13</sup> “Ndũkanoragane.

<sup>14</sup> “Ndũkanatharanie.

<sup>15</sup> “Ndũkanaiye.

<sup>16</sup> “Ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy.

<sup>17</sup> “Ndũkanacumĩkĩre nyũmba ya mũndũ ũrĩa ũngĩ. Ndũkanacumĩkĩre mũtumia wa mũndũ ũngĩ, kana ũcumĩkĩre ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, o na kana kĩndũ gĩothe gĩake.”

<sup>18</sup> Rĩrĩa andũ maiguire marurumĩ, na makĩona rũheni, na makĩigua coro ũkĩgamba, na makĩona kĩrĩma gĩgĩtoga ndogo, makĩinaina nĩ guoya. Magĩikara o haraaya, <sup>19</sup> na

makĩra Musa atĩrĩ, “Twarĩrie arĩ we, na nĩtũgũkũigua, no tiga kũreka twarĩrio nĩ Ngai, tũtigakue.”

<sup>20</sup> Musa akĩra andũ acio atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ngai okĩte kũmũgeria, nĩgeetha mĩtũũre mwĩtigĩrĩte Ngai, mwagage kwĩhia.”

<sup>21</sup> Andũ acio magĩgũikara o haraaya, nowe Musa agĩthengerera harĩa haarĩ nduma ndumanu, harĩa Ngai aarĩ.

### *Mĩhianano na Magongona*

<sup>22</sup> Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli ũndũ ũyũ: ‘Nĩmweyona inyuĩ ene atĩ ndaria na inyuĩ ndĩ o igũrũ: <sup>23</sup> Mũtikanathondeke ngai ingĩ cia kũhooyagwo hamwe na nĩ; mũtikanethondekere ngai cia betha kana ngai cia thahabu.

<sup>24</sup> “‘Njakĩrai kĩgongona gĩa tĩiri, na mũrutĩre ng’onde na mbũri na ng’ombe cianyu ho irĩ magongona manyu ma njino na ma ũguano. Kũria guothe ngaatũma rĩitwa rĩakwa rĩitĩagwo, nĩndĩũkaga kũrĩ inyuĩ na ngamũrathima. <sup>25</sup> Mũngĩnjakĩra kĩgongona kĩa mahiga, mũtigagĩake na mahiga marĩa maacũhie, nĩgũkorwo mũngĩgaatũmĩra kĩndũ gĩa gwacũhia nĩmũgagĩthaahia. <sup>26</sup> Mũtikanahaice kĩgongona gĩakwa na ngathĩ, nĩguo njaga yanyu ndĩkanonekanĩre ho.’

## 21

<sup>1</sup> “Maya nĩmo mawatho marĩa ũkũhe andũ a Isiraeli:

### *Ndungata cia Ahibirania*

<sup>2</sup> “Ũngĩgũra Mũhibirania arĩ ndungata, agaakũrutĩra wĩra mĩaka ĩtandatũ. No mwaka wa mũgwanja, nĩũkamũrekereria athĩ, na ndagakũrĩha kĩndũ.

<sup>3</sup> Angĩgooka arĩ wiki, akaarekererio athĩ arĩ o wiki; no

angĩgooka arĩ na mūtumia, makaarekererio mathiĩ marĩ hamwe. <sup>4</sup> Mwathi wa ndungata ĩyo angĩmĩhe mūtumia nake mūtumia ũcio amũciarĩre ciana cia aanake na airĩtu, mūtumia ũcio na ciana ciake magaaũka a mwathi ũcio wake, na no ndungata ĩyo ya mũndũ mũrũme ĩkaarekererio ĩthiĩ.

<sup>5</sup> “No ndungata ĩyo ĩngĩkaaria, ĩmwĩre atĩrĩ, ‘Nĩnyendete mwathi wakwa, na mūtumia wakwa na ciana na ndikwenda kũrekererio thiĩ,’ <sup>6</sup> hĩndĩ ĩyo mwathi wa ndungata ĩyo nĩakamĩtwara mbere ya atuithania ciira. Akaamĩtwara mũrango-inĩ, kana hingĩro-inĩ ya mũrango, na amĩtũre gũtũ na mũkuha.\* Nayo ndungata ĩyo ĩgaatuĩka ya mwathi ũcio matukũ ma muoyo wayo wothe.

<sup>7</sup> “Mũndũ angĩendia mwarĩ agatuĩke ndungata, ndĩkarekererio ĩthiĩ ta ũrĩa ndungata cia arũme ciĩkagwo. <sup>8</sup> ĩngĩaga gũkenia mwathi ũrĩa wamĩthuurĩte, no nginya etiĩkire ndungata ĩyo ĩkũũrwo. Ndarĩ na kihooto gĩa kwendia ndungata ĩyo kũrĩ ageni, tondũ nĩagĩte kwĩhokeka harĩ yo. <sup>9</sup> Angĩmĩũrĩria mũriũ, no nginya amĩtue ta ĩrĩ mwarĩ wake mwene. <sup>10</sup> Mũriũ angĩhikia mūtumia ũngĩ, ndakaimbe ũrĩa wa mbere irio na nguo, na ndakamũime kihooto gĩaake ta mūtumia wake. <sup>11</sup> Angĩaga kũmũhingĩria maũndũ maya matatũ-rĩ, akĩrekererio athiĩ, gũtarĩ na mbeeca ikũrĩhwo.

### *Watho Ũkonĩ Gũthia Mũndũ*

<sup>12</sup> “Mũndũ ũrĩa ũngĩgũtha mũndũ amũũrage, ti-itherũ o nake no akooragwo. <sup>13</sup> No rĩrĩ, angĩkorwo ekĩte ũguo atekwenda-rĩ, no gũtuĩke nĩ Ngai ũtũmĩte ũndũ ũcio wĩkĩke, nake mũndũ ũcio nĩakoorĩra kũndũ kũrĩa ngaathuura. <sup>14</sup> No mũndũ angĩtũmĩra mawara na oorage

---

\* 21:6 Ngombo ciatũragwo matũ ĩrĩ njĩra ya kuonania wĩrutĩri wa gũtungata aathani aacio. Ũyũ warĩ mĩtugo thĩinĩ wa bũrĩri wa Ashuri na mabũrĩri marĩa maariganĩtie.

mündũ ũrĩa ũngĩ akĩendaga-rĩ, mweheriei kīgongona-inĩ gĩakwa, na mũmũũrage.

<sup>15</sup> “Mündũ ũrĩa ũngĩtharĩkĩra ithe kana nyina no nginya ooragwo.

<sup>16</sup> “Mündũ ũngĩiya mündũ ũngĩ na hinya akamwendie, kana o na anyiitwo arĩ nake atanamwendia-rĩ, no nginya ooragwo.

<sup>17</sup> “Mündũ ũrĩa ũngĩruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.

<sup>18</sup> “Andũ mangĩũgitana na ũmwe aringe ũrĩa ũngĩ na ihiga kana na ngundi na aage gũkua, no akome ũrĩrĩ kwa ihinda-rĩ, <sup>19</sup> ũcio mũringani ndagacookererwo nĩ mahĩtia angĩkorwo ũrĩa waringĩtwo nĩakehota na etware nja na mūtirima wake. No rĩrĩ, no nginya arĩhe mahinda ma mündũ ũcio mūtihie marĩa morĩte na one atĩ nĩahona biũ.

<sup>20</sup> “Mündũ angĩhũũra ngombo yake ya mündũ mūrũme kana ya mündũ-wa-nja na rũthanju, nayo ngombo ĩyo ĩkue nĩ ihũũra rĩu-rĩ, no nginya aherithio, <sup>21</sup> no ndan-gĩherithio ngombo ĩyo ĩngĩarahũka thuutha wa mũthenya ũmwe kana ĩrĩ, tondũ ngombo ĩyo nĩ kĩndũ gĩake.

<sup>22</sup> “Andũ mangĩkorwo makĩrũa, maringe mūtumia ũrĩ nda, ahune no ndagĩe na thĩĩna ũngĩ-rĩ, ũrĩa ũmũringĩte nĩakarĩha kĩrĩa gĩothe mũthuuri wa mūtumia ũcio ageetia, igooti rĩetĩkĩria. <sup>23</sup> No mūtumia ũcio angĩtihio ũũru, muoyo nĩũrĩhagio na muoyo, na <sup>24</sup> riitho rĩrĩhagio na riitho, na igego rĩrĩhagio na igego, na guoko kũrĩhagio na guoko, na kũgũrũ kũrĩhagio na kũgũrũ, na <sup>25</sup> ihĩa rĩrĩhagio na ihĩa, na itihia rĩrĩhagio na itihia, naruo rũhara rũrĩhagio na rũhara.

<sup>26</sup> “Mündũ angĩgũtha ndungata ya mündũ mūrũme kana ya mündũ-wa-nja riitho narĩo rĩthũke-rĩ, no nginya akaarekereria ndungata ĩyo ĩĩthĩire, ũndũ ũcio ũtuĩke nĩguo irĩhi rĩa riitho. <sup>27</sup> Na angĩkũũra igego rĩa ndungata

ya mündũ mŭrũme kana ya mündũ-wa-nja, no nginya arekererie ndungata ŷyo ŷĩthĩire, ŷundũ ŷcio ŷtuĩke nĩguo irĩhi rĩa igego.

<sup>28</sup> “Ndegwa ĩngĩtheeca mündũ mŭrũme kana mündũ-wa-nja na rũhĩa akue, ndegwa ŷyo no nginya ĩhũũrwo na mahiga nginya ĩkue, na nyama ciayo itikarĩio. No mwene ndegwa ndangĩũrio. <sup>29</sup> No rĩrĩ, angĩkorwo ndegwa ŷyo nĩmenyerete gũtheeca andũ na rũhĩa, na mwene nĩmenyithĩtio ŷhoru ŷcio nake akaaga kũmĩhingĩra, nayo ĩcooke yũrage mündũ mŭrũme kana mündũ-wa-nja-rĩ, ndegwa ŷyo no nginya ĩhũũrwo na mahiga ĩkue, na mwene o nake no nginya ooragwo. <sup>30</sup> Na rĩrĩ, angĩtuĩka nĩgwĩtio irĩhi-rĩ, no akũũre muoyo wake na kũrĩha kĩrĩa gĩothe angĩtio. <sup>31</sup> Watho ŷyũ noguo ŷrũgamĩrĩire ndegwa ĩngĩtheeca mwanake kana mũirĩtu wa mündũ na rũhĩa. <sup>32</sup> Ndegwa ĩngĩtheeca ngombo ya mündũ mŭrũme kana mündũ-wa-nja, mwene no nginya arĩhe cekeri mĩrongo ĩtatũ cia betha kũrĩ mwathi wa ngombo ŷyo,† nayo ndegwa ŷyo no nginya ĩhũũrwo na mahiga.

<sup>33</sup> “Mündũ angĩkunũra irima, kana enje rĩmwe na aage kũrĩkunĩka, nayo ndegwa kana ndigiri ĩgwe thĩinĩ warĩo, <sup>34</sup> mwene irima rĩu no nginya arĩhe hathara ŷyo; no nginya arĩhe mwene nyamũ, nayo nyamũ ŷyo ĩkuĩte ĩtuĩke yake.

<sup>35</sup> “Ndegwa ya mündũ ĩngĩtihia ndegwa ya mündũ ŷngĩ ĩkue, andũ acio nĩmakendia ndegwa ĩrĩa ĩrĩ muoyo, magayane mbeeca na magayane nyamũ ŷyo ĩkuĩte. <sup>36</sup> No rĩrĩ, kũngĩkorwo nĩkũmenyekete atĩ ndegwa ŷyo nĩmenyerete gũtheecana na rũhĩa, nake mwene akaaga kũmĩhingĩra-rĩ, no nginya mwene arĩhe, nyamũ ĩrĩhio na nyamũ ĩngĩ, na ĩrĩa ĩkuĩte ĩtuĩke yake.

---

† 21:32 Thogora wa ngombo warĩ icunjĩ mĩrongo ĩtatũ cia betha.

## 22

*Ūgitĩri wa Indo*

<sup>1</sup> “Mũndũ angĩiya ndegwa kana ng’onde, na amĩthĩnje kana amĩendie-rĩ, no nginya arĩhe ndegwa ithano nĩ ūndũ wa ndegwa ĩyo na ng’onde inya nĩ ūndũ wa ng’onde ĩyo.

<sup>2</sup> “Mũici angĩnyitwo agĩtua nyũmba nake agũthwo akue-rĩ, mũmũgũthi ndarĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame; <sup>3</sup> no ūndũ ūcio ūngĩkĩka thuutha wa riũa kũratha, mũndũ ūcio wagũthana arĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame.

“Mũici no nginya arĩhe kĩrĩa aiyĩte, no angĩkorwo ndarĩ na kĩndũ, no nginya endio nĩguo kĩrĩa aiyĩte kĩrĩhwo.

<sup>4</sup> “Nyamũ ĩrĩa ĩyĩtwo ĩngĩonekana ĩrĩ muoyo moko-inĩ make, ĩrĩ ndegwa kana ndigiri kana ng’onde no nginya arĩhe maita meerĩ.

<sup>5</sup> “Mũndũ angĩrĩithia ūhiũ wake mũgũnda wene o na kana arĩithie mũgũnda wene wa mũthabibũ, aũrekererie ūrĩe mũgũnda wa mũndũ ūngĩ-rĩ, no nginya arĩhe na indo iria njega cia mũgũnda wake o na arĩhe na thabibũ iria njega mũno cia mũgũnda wake.

<sup>6</sup> “Mwaki ūngĩtuthũka na ūcine ihinga cia mũigua nginya ūkinyĩre itĩia cia ngano kana ngano ĩrũngĩ, kana ūcine mũgũnda wothe, mwakia wa mwaki ūcio no nginya arĩhe ngano ĩyo.

<sup>7</sup> “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake betha kana indo amũigĩre-rĩ, nacio indo icio ciywo kuuma nyũmba yake, mũici ūcio angĩnyitwo no nginya arĩhe indo icio maita meerĩ. <sup>8</sup> No mũici ūcio angĩaga kũnyitwo, mwene nyũmba no nginya athĩ mbere ya aciirithania nĩguo kũmenyeke kana nĩwe ūiyĩte indo icio cia mũndũ ūcio ūngĩ. <sup>9</sup> Ha ūhoro o wothe wa mũndũ gũkorwo na kĩndũ na njĩra ĩrĩa ĩtagĩrĩire, kĩrĩ ndegwa, kana ndigiri, kana ng’onde, kana nguo, kana kĩndũ kĩngĩ gĩothe kĩũrĩte kĩrĩa mũndũ ūngĩ angĩuga atĩrĩ, ‘Kĩndũ gĩkĩ nĩ gĩakwa,’ andũ



acio eerĩ no nginya marehe ũhoro wao mbere ya aciirithania. Mũndũ ũrĩa aciirithania magatua atĩ nĩehĩtie-rĩ, no nginya arĩhe mũndũ ũcio ũngĩ maita meerĩ.

<sup>10</sup> “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake ndigiri, kana ndegwa, kana ng’ondũ kana nyamũ o yothe amũigĩre, nayo ikue, kana itihio, kana iyywo, hatarĩ mũndũ ũroona-rĩ, <sup>11</sup> ũhoro ũcio wao ũgaatuuo na njĩra ya kwĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ ũrĩa ũhithĩtio tiwe ũiyĩte indo icio. Mwene nake etĩkĩre mwĩhĩtwa ũcio, na hatikagĩa ũhoro wa kũrĩhania. <sup>12</sup> No angĩkorwo nyamũ nĩkũiywo yairwo kuuma kũrĩa yahithĩtio-rĩ, no nginya mũndũ ũcio arĩhe mwene. <sup>13</sup> Angĩkorwo yatambuuirwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩakonania matigari matuĩke ũira, na ndakaarĩhio nyamũ iyo itambuuirwo nĩ nyamũ.

<sup>14</sup> “Mũndũ angĩgwatio nyamũ ya mũndũ ũngĩ, nayo itihio kana ikue mwene atarĩ hakuhĩ, no nginya amĩrĩhe. <sup>15</sup> No nyamũ iyo ingĩkorwo irĩ na mwene-rĩ, ũrĩa ũgwatĩtio ndangĩmĩrĩha. Angĩkorwo nyamũ nĩgũkomborithio yakomborithĩtio, mbeeca iria ikomboretwo nĩrĩhĩte hathara iyo.

### *Maũndũ makoniĩ Gũikarania*

<sup>16</sup> “Mũndũ angĩuha mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rũracio, nake mũirĩtu ũcio atuĩke mũtumia wake. <sup>17</sup> Ithe wa mũirĩtu angĩrega biũ kũmũheana kũrĩ mũndũ ũcio, no nginya mũndũ ũcio arĩhe rũracio rwa airĩtu gathirange.

<sup>18</sup> “Mũtigitĩkĩrie mũndũ-wa-nja mũrogi atũũre muoyo.

<sup>19</sup> “Mũndũ ũngĩgwata nyamũ no nginya ooragwo.

<sup>20</sup> “Mũndũ ũkaarutĩra ngai ingĩ iruta tiga Jehova nĩakaniinwo.

<sup>21</sup> “Mũtigeke mũgeni ũũru kana mũmũhinyĩrĩrie, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

<sup>22</sup> “Mūtikanahinyĩrĩrie mūtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai. <sup>23</sup> Mũngĩka ũguo nao mangaĩre, hatirĩ nganja nĩngaigua kĩrĩro kĩa. <sup>24</sup> Nĩngacinwo nĩ marakara, na nĩngamũũraga na rũhiũ rwa njora, nao atumia anyu matũke a ndigwa na ciana cianyu ituĩke cia ngoriai.

<sup>25</sup> “Ũngĩkombera mũndũ ũmwe wakwa gatagatĩ-inĩ kanyu mbeeca abatairio nĩcio-rĩ, ndũgatuĩke ta mũkombanĩri wa mbeeca; ndũkamũrĩhie uumithio wacio. <sup>26</sup> Mũndũ ũngĩ angĩkũnengera nguo yake ya igũrũ ĩrũgamĩrĩre thĩirĩ, mũcookerie riũa rĩtanathũa, <sup>27</sup> tondũ noyo arĩ nayo ya kwĩhumbĩra. Angĩkĩhumbĩra nakĩ agĩkoma? Angaĩra, nĩngamũigua, nĩgũkorwo ndĩ mũigua tha.

<sup>28</sup> “Ndũkanarume Ngai kana ũrume mũnene wa andũ anyu.

<sup>29</sup> “Ndũgacerithĩrie maruta kuuma makũmbĩ-inĩ maku kana mahihĩro-inĩ maku ma ndibei.

“No nginya ũũheage marigithathi ma ariũ aku. <sup>30</sup> Wĩkage o ũguo mwena-inĩ wĩgĩ ng’ombe na ng’onde ciaku. Iria ciaciarwo ũrekage igaikara na manyina mĩthenya mũgwanja, mũthenya wa ĩnana ũgacineana kũrĩ nĩ.

<sup>31</sup> “Inyuĩ mũgũtuĩka andũ akwa aamũre. Nĩ ũndũ ũcio mūtikanarĩe nyama cia nyamũ ndamburange nĩ nyamũ cia gĩthaka; ciikagĩriei ngui.

## 23

### *Mawatho ma Kĩhooto na Kũiguanĩra Tha*

<sup>1</sup> “Ndũkanamemerekie ndeto cia maheeni. Ndũgatei-thĩrĩrie mũndũ mwaganu na ũndũ wa kũrũgamĩrĩra ũira wa maheeni.

<sup>2</sup> “Ndũkarũmanĩrĩre na mũingĩ gwĩka ũũru. Ũngĩruta ũira igooti-inĩ, ndũkogomie kihooto ũkĩnyiitanĩra na

mūingĩ,<sup>3</sup> na ndūkonanie kīmenyano harĩ mūdũ mūthĩni ciira-inĩ wake.

<sup>4</sup> “Ūngĩona ndegwa kana ndigiri ya mūdũ mūrĩ ūthũ nake yūrĩte-rĩ, tigĩrĩra atĩ nīwamĩcookia kūrĩ we.

<sup>5</sup> Ūngĩona ndigiri ya mūdũ ūgũthũire ĩgwĩte ĩkaremererwo nĩ mūrigo wayo-rĩ, ndūkamĩtĩge hau; no nginya ūmũteithie kũmĩũkĩria.

<sup>6</sup> “Ndūkanaima andũ anyu arĩa athĩni kīhooito ciira-inĩ wao. <sup>7</sup> Ndūkahutanie na thitango ya maheeni, na ndūkoorage mūdũ ūtarĩ na mahĩtia kana mūdũ mwĩhokeku, nĩgũkorwo ndikarekereria mūdũ mwĩhia.

<sup>8</sup> “Ndūkoe ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrītũmaga arĩa monaga matuĩke atumumu, na rĩkoogomia ciugo cia andũ arĩa athingu.

<sup>9</sup> “Ndūkahatĩrĩrie mūgeni; inyuĩ nīmũũĩ ūrĩa mūgeni aiguaga, tondũ mwarĩ ageni būrũri wa Misiri.

#### *Mawatho ma Thabatũ*

<sup>10</sup> “Haandaga irio mĩgũnda yaku mĩaka ĩtandatũ, na ūkagetha irio iria iciarĩte mĩaka ĩyo, <sup>11</sup> no mwaka wa mūgwanja ūkarekaga mĩgũnda ūikare ūguo ūtarĩmĩtwo na ūtekũhũthĩrwo. Nao arĩa athĩni gatagatĩ ka andũ anyu makonaga irio kuuma mĩgũnda ūcio, nacio nyamũ cia gĩthaka ikarĩĩaga kĩrĩa marĩtigagia. ĩkaga o ūguo na mĩgũnda waku wa mĩthabibũ na wa mĩtamaiyũ.

<sup>12</sup> “Rutaga wĩra waku mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mūgwanja ndūkanarute wĩra, nĩgeetha ndegwa na ndigiri yaku ihurũke, nayo ngombo ĩrĩa ĩciarĩrwo gwaku, kana mūgeni, o nao magĩage na ihinda rĩa kũnogoka.

<sup>13</sup> “Menyagĩrĩra wĩkage maũndũ marĩa mothe ngwĩrĩte. Ndūkanagwete marĩitwa ma ngai ingĩ; ndūkareke maiguuo makĩgwetwo na kanua gaku.

#### *Ciathĩ Ithatũ cia o Mwaka*

<sup>14</sup> “Gĩagai na gĩathĩ gĩa gũkũngũĩra maita matatũ o mwaka.

<sup>15</sup> “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ na Ndawa ya Kũimbia; handũ ha mĩthenya mũgwanja ũrĩĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, o ta ũrĩa ndagwaathire. Īkaga ũndũ ũyũ hĩndĩ ĩrĩa ĩtuĩtwo mweri-inĩ wa Abibu, tondũ nĩ mweri-inĩ ũcio woimire bũrũri wa Misiri.

“Gũtikanagĩe mũndũ ũrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

<sup>16</sup> “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Magetha\* na maciaro ma mbere ma irio iria ũhaandĩte mĩgũnda yaku.

“Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Igetha mũthia-inĩ wa mwaka, rĩrĩa ũgũcookanĩrĩria irio ciaku kuuma mũgũnda.

<sup>17</sup> “Arũme othe nĩmarĩthiiga mbere ya Mwathani Jehova maita matatũ o mwaka.

<sup>18</sup> “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona hamwe na kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũimbia.

“Maguta ma maruta makwa ma gĩathĩ matikaigwo nginya rũciinĩ.

<sup>19</sup> “Rehaga indo iria njega cia maciaro ma mbere nyũmba-inĩ ya Jehova Ngai waku.

“Ndũkanaruge koori na iria rĩa nyina.†

### *Mũraika wa Ngai Kũhaarĩria Njĩra*

<sup>20</sup> “Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie. <sup>21</sup> Iguagai na mwathĩkagĩre ũrĩa ekũmwĩra. Mũtikanamũkararie tondũ ndakamũrekerera ũremi wanyu, nĩgũkorwo Rĩĩtwa rĩakwa rĩrĩ thĩinĩ wake.

<sup>22</sup> Mũngĩmũĩguu kũna ũrĩa aroiga, na mwĩke ũrĩa wothe ngaamwĩra, nĩngatuĩka thũ kũrĩ thũ cianyu, na njũkĩrĩre

\* 23:16 Gĩathĩ kĩa Magetha no kĩo kĩoikaine ta Gĩathĩ kĩa Ciumia (34:22), na gĩakũngũyagĩrwo ciumia mũgwanja thuutha wa Bendegothito. † 23:19 Kũruga kori na iria rĩa nyina warĩ mũtugo wa andũ a Kaanani.

arĩa makaamũũkĩrĩra. <sup>23</sup> Mũraika wakwa nĩagathiĩ mbere yanyu, na amũkinyie bũrũri wa Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Akaanani, na Ahivi, na Ajobusi, na nĩ nĩngamaniina biũ. <sup>24</sup> Mũtikanainamĩrĩre ngai ciao, kana mũcihooe, kana mũrũmĩrĩre mĩtugo yao. No nginya mũcianange, nayo mĩhianano ya ngai ciao cia mahiga mũmiunange tũcunjĩ. <sup>25</sup> Hooyagai Jehova Ngai wanyu nake, nĩarĩrathimaga irio cianyu na maaĩ manyu. Nĩndĩmweheragĩria mĩrimũ gatagati-inĩ kanyu, <sup>26</sup> na gũtirĩ mũndũ ũkaahuna kana atuĩke thaata bũrũri-inĩ wanyu. Nĩndĩmũkinyagĩria matukũ marĩa mwathĩrĩrio ma gũtũra muoyo.

<sup>27</sup> “Nĩngũtũma kĩmakania gĩakwa mbere yanyu, na ndũme ndũrĩri iria mũrũkoragĩrĩra inyiitwo nĩ kĩrigi-icano. Nĩndĩtũmaga thũ cianyu imũũragĩre. <sup>28</sup> Nĩngatũma magi mbere yanyu, maingate Ahivi, na Akaanani na Ahiti mamweherere. <sup>29</sup> No rĩrĩ, ndikamaingata o mwaka ũmwe, tondũ bũrũri wahota gũcooka gĩthaka, nacio nyamũ cia gĩthaka imũingĩhĩre mũno. <sup>30</sup> Ndĩmaingataga o kahora o kahora, nginya rĩrĩa mũkaingĩha mũhote kwĩnyiitĩra bũrũri ũcio.

<sup>31</sup> “Nĩngekĩra mĩhaka yanyu kuuma Iria Itune, ndĩmũkũrũkie nginya Iria rĩa Afilisti, na kuuma werũ-inĩ nginya Rũũ rwa Farati. Andũ arĩa maikaraga kũu nĩngamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ mũmaingate mamweherere. <sup>32</sup> Mũtikagĩe na kĩrĩkanĩro nao kana na ngai ciao. <sup>33</sup> Mũtikareke matũũre bũrũri-inĩ wanyu; nĩ tondũ no matũme mũnjĩhĩrie, nĩ tondũ kũhooya ngai icio ciao ti-itherũ nĩgũkamũtoonyia mũtego-inĩ.”

<sup>1</sup> Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ Jehova, wee na Harũni, na Nadabu, na Abihu, na athuuri mĩrongo mũgwanja a Isiraeli, mũinamĩrĩre mũhooe mũrĩ haraaya, <sup>2</sup> no Musa wiki ũgaakuhĩrĩria Jehova; acio angĩ matigooke hakuhi. Nao andũ acio angĩ a Isiraeli matikambate nawe.”

<sup>3</sup> Nake Musa agĩthiĩ na akĩra andũ ciugo ciothe cia Jehova na mawatho make, nao andũ magĩtikanĩria na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothe Jehova oigĩte, nĩtũgwĩka.” <sup>4</sup> Nake Musa akĩandĩka ũhoru wothe ũrĩa Jehova aarĩtie.

Mũthenya ũyũ ũngĩ agĩũkĩra rũciini tene, agĩaka kĩgongona magũrũ-inĩ ma kĩrĩma, na akĩrũgamia itugĩ ikũmi na igĩrĩ cia mahiga irũgamĩrĩire mĩhĩrĩga ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. <sup>5</sup> Ningĩ agĩtũma aanake amwe a Isiraeli, nao makĩruta magongona ma njino, na magĩthĩnja tũtegwa tũrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova. <sup>6</sup> Musa akĩoya nuthu ya thakame yatuo akĩmĩkĩra mbakũri-inĩ, na nuthu ĩrĩa ĩngĩ akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona kũ. <sup>7</sup> Ningĩ akĩoya lbuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩrĩthomera andũ. Nao andũ magĩtikanĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte; nĩtũgwathĩka.”

<sup>8</sup> Musa agĩcooka akĩoya thakame ĩyo, akĩmĩminjaminjĩria andũ, na akiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩ thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na inyuĩ kũringana na ciugo ici ciothe.”

<sup>9</sup> Musa na Harũni, na Nadabu na Abihu hamwe na athuuri acio mĩrongo mũgwanja a Isiraeli makĩambata, <sup>10</sup> na makĩona Ngai wa Isiraeli. Rungu rwa makinya make haarĩ handũ haakĩtwo wega na mahiga ma yakuti ya bururu, matherete o ta igũrũ rĩo rĩene. <sup>11</sup> No Jehova ndaigana kũhũũra atongoria acio a Isiraeli; nĩmoonire Ngai, na makĩrĩa na makĩnyua.

<sup>12</sup> Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũuke kũrĩ nĩ kĩrĩma igũrũ, na ũikare ho, na nĩngũcooka ngũnen-gere ihengere cia mahiga, irĩ na maandiko ma watho na maathani marĩa nyandĩkĩte nĩguo ũmarutage andũ a Isiraeli.”

<sup>13</sup> Ningĩ Musa akiumagara marĩ na mũteithĩrĩria wake Joshua, nake Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai. <sup>14</sup> Akĩira athuuri acio atĩrĩ, “Twetererei haha nginya rĩrĩa tũgaa-cooka. Harũni na Huri marĩ hamwe na inyuĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩgĩa na ciira nĩathiiage kũrĩ o.”

<sup>15</sup> Rĩrĩa Musa aambatire kĩrĩma-inĩ, itu rĩkĩhumbĩra kĩrĩma, <sup>16</sup> naguo riiri wa Jehova ũgũkara igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai. Kĩrĩma gĩkĩhumbĩrwo nĩ itu rĩu mĩthenya itandatũ, na mũthenya wa mũgwanja Jehova agĩta Musa arĩ itu-inĩ rĩu. <sup>17</sup> andũ a Isiraeli moonaga riiri wa Jehova ũtariĩ ta mwaki wa kũniinana ũrĩ kĩrĩma igũrũ. <sup>18</sup> Hĩndĩ iyo Musa agĩtoonya itu-inĩ o akĩambataga kĩrĩma. Agũkara kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, ũtukũ na mũthenya.

## 25

### *Maruta ma Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>1</sup> Jehova akĩira Musa atĩrĩ, <sup>2</sup> “Ĩra andũ a Isiraeli mandehere iruta. Nĩwe ũkwamũkĩra iruta rĩu handũ hakwa kuuma kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa ngoro yake ĩkwenda kũheana. <sup>3</sup> Maruta marĩa ũrĩamũkagĩra kuuma kũrĩ o nĩmo maya: thahabu, na betha na gĩcango; <sup>4</sup> na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, o na guoya wa mbũri; <sup>5</sup> na njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune, na njũa cia pomboo, na mbaũ cia mũgaa; <sup>6</sup> na maguta ma mũtamaiyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gũthondeka maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba ũrĩa

mūnungi wega; <sup>7</sup> na tūhiga twa onigithi, na tūhiga tūngĩ twa goro twa gwĩkĩrwo ebodi-inĩ na gakuo ga gĩthũri.\*

<sup>8</sup> “Ningĩ ũnjakithĩrie handũ haamũre, na niĩ nĩngatũũranagia nao. <sup>9</sup> Thondekai hema ĩno nyamũre, na mwĩkĩre indo cia thĩinĩ kũringana na mũhano ũria ngũkuonia.

*Ithandũkũ rĩa Kĩrikanĩro*

<sup>10</sup> “Nĩmathondekere ithandũkũ rĩa mbaũ cia mũгаа. Ũraihi warĩo ũkorwo ũrĩ mĩkono ĩĩrĩ na nuthu,<sup>†</sup> na kwarama kwarĩo gũkorwo kũrĩ mũkono ũmwe na nuthu,<sup>‡</sup> na kũraiha na igũrũ kwarĩo gũkorwo nĩ mũkono ũmwe na nuthu. <sup>11</sup> Ithandũkũ rĩu rĩgemio na thahabu therie mĩena yeerĩ nja na thĩinĩ, na mũrĩtirihe na mũcibi wa thahabu mĩena yothe. <sup>12</sup> Rĩtwekerie icũhĩ inya cia thahabu, na ũcioherere magũrũ-inĩ marĩo mana, icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũria ũngĩ. <sup>13</sup> Ũcooke ũthondeke mĩtĩ mĩraaya ya mũгаа ũmĩgemie na thahabu. <sup>14</sup> Toonyia mĩtĩ ĩyo mĩraaya icũhĩ-inĩ iria irĩ mĩena ya ithandũkũ nĩgeetha rĩkuuĩkage. <sup>15</sup> Mĩtĩ ĩyo mĩraaya ĩrekwo ĩikarage icũhĩ-inĩ cia ithandũkũ rĩrĩrĩ, na ndĩkeheragio. <sup>16</sup> Ũcooke wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu Ũira, ũria ngũkũhe.

<sup>17</sup> “Thondeka gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu therie, gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono ĩĩrĩ na nuthu,<sup>§</sup> na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.\* <sup>18</sup> Na ũture makerubi meerĩ ma thahabu, ũmekĩre mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũ gĩa tha. <sup>19</sup> Thondeka ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe, na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũria ũngĩ wa gĩtĩ gĩa tha; thondeka makerubi macio maanyiitanĩte na gĩtĩ

\* 25:7 Ebodi yarĩ nguo nyamũre na yekagĩrwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene (28:6-14). † 25:10 nĩ ta mita ĩmwe ‡ 25:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 25:17 nĩ ta mita ĩmwe \* 25:17 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)



gĩa tha mĩthia-inĩ yeerĩ. <sup>20</sup> Makerubi macio makorwo matambũrũkĩtie mathagu mamu na igũrũ, magathiika gĩtĩ kũu gĩa tha namo. Makerubi macio makorwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũu gĩa tha. <sup>21</sup> Igĩrĩra gĩtĩ kũu gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ, na wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu Ũira ũrĩa ngũkũhe. <sup>22</sup> Na hau igũrũ wa gĩtĩ gĩa tha, gatagatĩ ka makerubi macio meerĩ marĩ igũrũ wa ithandũkũ rĩa Ũira nĩngacemania nawe ngũhe maathani makwa mothe nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli.

### *Metha*

<sup>23</sup> “Thondeka metha na mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono iĩrĩ,<sup>†</sup> na wariĩ wayo ũkorwo ũrĩ wa mũkono ũmwe,<sup>‡</sup> na kũraiha na igũrũ iikorwo iĩrĩ na mũkono ũmwe na nuthu.<sup>§</sup> <sup>24</sup> Ũmĩgemie na thahabu therie, na ũmĩtirihe na mũcibi wa thahabu. <sup>25</sup> Mĩthondekere karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ<sup>\*</sup> gathiĩrũrũkĩrie metha iyo, na ũgatirihe na mũcibi wa thahabu. <sup>26</sup> Thondekera metha iyo icũhĩ inya cia thahabu, ũcioherere koonainĩ iria inya o harĩa magũrũ macio mana marĩ. <sup>27</sup> Icũhĩ icio iikorwo irĩ hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha inyiitagĩrĩre mĩtĩ iĩrĩa ya gũkuuaga metha iyo. <sup>28</sup> Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa, ũmĩgemie na thahabu na ũkuuaga metha nayo. <sup>29</sup> Na ũthondeke thaani ciayo, na thaani nene cia thahabu therie na ndigithũ, na mbakũri cia gũitaga maruta. <sup>30</sup> Iga mĩgate iĩrĩa iigagwo mbere yakwa igũrũ rĩa metha iyo, nayo iĩkarage hau mbere yakwa mahinda mothe.

### *Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa*

<sup>31</sup> “Thondeka mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa ma thahabu therie, kĩrũgamo o na gĩtina kĩaguo iturwo inyiitanĩte;

<sup>†</sup> 25:23 nĩ ta mita iĩmwe    <sup>‡</sup> 25:23 nĩ ta nuthu mita    <sup>§</sup> 25:23 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)    <sup>\*</sup> 25:25 nĩ ta centimita 8

ikombe ciaguo ihaana ta mahũa, na tũkonyo twaguo o na mahũa ikorwo irĩ kindũ kĩmwe inyiitanĩte naguo. <sup>32</sup> Honge ithathatũ ciumĩre mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, ithatũ mwena ũmwe na ithatũ mwena ũrĩa ũngĩ. <sup>33</sup> Ikombe ithatũ iturĩtwo na mũhiano wa mahũa ma mũrothi irĩ na tũkonyo na mahũa ikorwo irĩ rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ ikorwo rũu rũngĩ; honge icio ciothe ithathatũ ikorwo ihaana o ũguo, ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa. <sup>34</sup> Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩra matawa hagĩe ikombe inya cia mũhiano wa mahũa ma mũrothi irĩ na tũkonyo na mahũa. <sup>35</sup> Gakonyo kamwe gakorwo karĩ rungu rwa honge cia mbere igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kagĩe rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, nako gakonyo ga gatatũ kagĩe thĩ wa honge cia gatatũ igĩrĩ, ciothe nĩ honge ithathatũ. <sup>36</sup> Tũkonyo tũu na honge icio ikorwo irĩ kindũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, iturĩtwo na thahabu therie.

<sup>37</sup> “Ningĩ ũthondeke matawa mũgwanja maguo na ũmaigĩrĩre igũrũ rĩaguo nĩgeetha mamũrike hau mbere ya guo. <sup>38</sup> Magathĩ ma gũtinia ndaambĩ na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ ikorwo irĩ cia thahabu therie. <sup>39</sup> Taranda† ya thahabu therie ihũthĩrwo gũthondeka mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa o na indo icio ciothe. <sup>40</sup> Ũtigĩrĩre atĩ nĩwacithondeka kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio ũrĩ kĩrĩma-inĩ.

## 26

### *Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>1</sup> “Thondeka hema nyamũre ĩrĩ na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega ya ndigi

---

† 25:39 nĩ ta kilo 34

cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarākū, na igemio na makerubi nī mūtumi mūūgī na wīra ūcio. <sup>2</sup> Itambaya icio cia gūcuurio ciothe ikorwo ciiganaine, mīkono mīrongo iirī na ĩnana\* kūrāiha na mīkono ĩna† kwarama. <sup>3</sup> Itambaya ithano-rī, itumanio hamwe, na icio ingī ithano itumanio hamwe. <sup>4</sup> Kundīka ciana cia gītambaya kīa rangi wa bururu mūthia-inī wa gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mūico wa mwena ūmwe, na wīke o ro ūguo harī gītambaya kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī. <sup>5</sup> Kundīka ciana mīrongo ĩtano gītambaya-inī kīmwe gīa gūcuurio, na ingī mīrongo ĩtano gītambaya-inī kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī, na ūringithanie o kīana na kīrīa kīngī. <sup>6</sup> Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ĩtano cia thahabu, na ūcihūthīre na kuohithania itambaya icio cia gūcuurio nīguo hema ĩyo nyamūre ĩtuīke kīndū kīmwe.

<sup>7</sup> “Tuma itambaya ikūmi na kīmwe cia guoya wa mbūri ĩtuīke hema ya kūhumbīra hema ĩrīa nyamūre. <sup>8</sup> Itambaya icio ciothe ikūmi na kīmwe ikorwo ciiganaine, ikorwo irī mīkono mīrongo ĩtatū‡ kūrāiha na mīkono ĩna§ kwarama. <sup>9</sup> Tumania itambaya ithano cia icio cia gūcuurio ĩtuīke kīndū kīmwe, nacio icio ingī ithathatū itumanio hamwe. Kūnja gītambaya gīa gatandatū maita meerī mwena wa mbere wa hema. <sup>10</sup> Kundīka ciana mīrongo ĩtano mūthia-inī wa itambaya cia gūcuurio cia mwena ūmwe, ningī wīke o ūguo mūthia-inī wa itambaya icio cia mwena ūrīa ūngī. <sup>11</sup> Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ĩtano cia gīcango, na ūcitoonyie ciana-inī nīgeetha hema ĩyo ĩtuīke kīndū kīmwe. <sup>12</sup> Harī ūrāihu wa gītambaya gīa gūcuurio ūrīa ūngītigara, nuthu ya gītambaya kīrīa gītigaire nī

\* 26:2 nī ta mita ikūmi na igīrī na nuthu (12:5) † 26:2 nī ta mita ĩmwe na robo ithatū (1:75) ‡ 26:8 nī ta mita ikūmi na ithatū na nuthu (13:5)

§ 26:8 nī ta mita ĩmwe na robo ithatū (1:75)

gĩcunjuure mwena wa thuutha wa hema ĩyo nyamũre. <sup>13</sup> Itambaya cia gũcuurio cia hema ikorwo iraihĩte kũrĩ icio ingĩ na mũkono ũmwe\* mĩena yeerĩ; kĩrĩa gĩgũti-gara gĩcunjuure kĩhumbĩre mĩena ya hema ĩyo nyamũre. <sup>14</sup> Thondekera hema ĩyo kĩandarũa kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo ũkĩhumbĩre na njũa cia pomboo.

<sup>15</sup> “Thondeka mbaũ cia kũrũgama cia mũtĩ wa mũgaa cia gwaka hema ĩyo nyamũre. <sup>16</sup> O rũbaũ-inĩ rũkorwo rũrĩ rwa mũkono ikũmi† kũraiha na mũkono ũmwe na nuthu‡ kwarama, <sup>17</sup> mbaũ icio igĩe na tũhocio tũcomokete tũigananĩirie. Thondeka mbaũ icio ciothe cia Hema-ĩrĩa-Nyamũre na njĩra ĩyo. <sup>18</sup> Thondeka mbaũ mĩrongo ĩĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre, <sup>19</sup> na ũthondeke itina cia betha mĩrongo ĩna cia gũikarĩrwo nĩ mbaũ icio mĩrongo ĩĩrĩ, o rũbaũ rũmwe rũgaikarĩra itina igĩrĩ, o rũmwe rũkorwo rũrĩ rungu rwa kahocio. <sup>20</sup> Ningĩ mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, thondeka mbaũ mĩrongo ĩĩrĩ <sup>21</sup> na itina mĩrongo ĩna cia betha o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe. <sup>22</sup> Thondeka mbaũ ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũĩro wa hema ĩyo nyamũre, <sup>23</sup> na ũthondeke mbaũ igĩrĩ cia koine cia mwena wa na thuutha. <sup>24</sup> Koine-inĩ icio cierĩ no nginya ikorwo irĩ mbaũ igĩrĩ igĩrĩ kuuma thĩ nginya igũrũ, na ciohanio na mũrĩnga ũmwe; koine cierĩ igakorwo itarĩĩ ũguo. <sup>25</sup> Nĩ ũndũ ũcio hegũkorwo na mbaũ inyanya, na itina ikũmi na ithathatũ cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

<sup>26</sup> “Ningĩ ũthondeke mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre, <sup>27</sup> na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũcio

\* 26:13 nĩ ta nuthu mita † 26:16 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) ‡ 26:16 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena wa ithũĩro mũthia-inĩ ũrĩa wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre. <sup>28</sup> Mũgamba wa gatagatĩ uume mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, ũgereire gatagatĩ ka mbaũ icio. <sup>29</sup> Gemia mbaũ icio na thahabu, na ũthondeke mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mĩgamba ĩyo. O nayo mĩgamba ĩyo nĩngemio na thahabu.

<sup>30</sup> “Aka hema ĩyo nyamũre kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

<sup>31</sup> “Tuma gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega na ĩkagemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ. <sup>32</sup> Cuuria gĩtambaya kũ na tũcuurio twa thahabu ikĩngĩ-inĩ inya cia mũgaa iria igemetio na thahabu, na ikarũgama igũrũ rĩa njikarĩro inya cia betha. <sup>33</sup> Cuuria gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio na ngathĩka, na ũcooke ũige ithandũkũ rĩa ũira thuutha wa gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio. Gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio kĩhakanie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. § <sup>34</sup> Igĩrĩra gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa ũira thĩinĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. <sup>35</sup> Iga metha nja ya gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, naguho mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa ũũige mwena wa gũthini ũng’ethanĩre na metha ĩyo.

<sup>36</sup> “Itoonyero-inĩ rĩa hema, thondeka gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, kĩgemetio nĩ mũgemia mũũgĩ. <sup>37</sup> Thondekera gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio tũcuurio twa thahabu na itugĩ ithano cia

---

§ 26:33 Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki wetĩkĩritio gũtoonya Harĩa-Hatheru-Mũno, na eekaga ũguo riita rĩmwe o mwaka hĩndĩ ĩrĩa ekũhoroheria andũ mehia mao.

mũgaa igemetio na thahabu. Na ũcitwekerie itina ithano cia gĩcango.

## 27

### *Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino*

<sup>1</sup> “Aka kĩagongona na mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono itatũ\* kũraiha na igũrũ; gĩkorwo kĩaiganaine mĩena yothe, mĩkono itano† kũraiha na mĩkono itano kwarama. <sup>2</sup> Thondeka hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ïmwe ya kĩagongona, nĩgeetha hĩa icio na kĩagongona ikorwo irĩ kĩndũ kĩmwe, nakĩo kĩagongona kĩu ũkĩgemie na gĩcango. <sup>3</sup> Thondeka indo ciothe cia kĩagongona irĩ cia gĩcango, ũgĩthondekere nyũngũ cia kũrutaga mũhu, na icakũri na mbakũri cia gwĩkĩrwo thakame ya kũminjaminja, na njibe cia kũnyiita nyama, na ngĩo cia mwaki. <sup>4</sup> Thondekera kĩagongona kĩu gĩtara, na ningĩ ũthondeke mũkwa wa gĩcango, na ũthondeke mĩrĩnga ya gĩcango, o ũmwe wĩkĩrwo koine-inĩ iria inya cia mũkwa ũcio. <sup>5</sup> ũige gĩtara kĩu rungu wa muoho wa kĩagongona nĩgeetha rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩagongona. <sup>6</sup> Thondeka itugĩ cia mũgaa nĩ ũndũ wa kĩagongona na ũcigemie na gĩcango. <sup>7</sup> Itugĩ icio itoonyio mĩrĩnga-inĩ ïyo nĩgeetha ïgakoragwo ïikarĩire mĩena-inĩ yeerĩ ya kĩagongona hĩndĩ ya gũgĩkuua. <sup>8</sup> Thondeka kĩagongona kĩu na mbaũ nĩguo kĩgĩe na irima gatagatĩ. ũgĩthondeke o ta ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

### *Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>9</sup> “Thondeka nja ya hema ĩrĩa nyamũre; mwena wa gũthini ũkorwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio cia gatani ũrĩa mwogotho wega,

\* 27:1 nĩ ta mita ïmwe na robo (1:25) † 27:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

‡ 27:9 nĩ ta mita 46

<sup>10</sup> ũkorwo na itugĩ mĩrongo ãĩĩ na itina mĩrongo ãĩĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

<sup>11</sup> Mwena wa gathigathini o naguo ũkorwo ũrĩ na mĩkono igana kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio, ũgĩe na itugĩ mĩrongo ãĩĩ na itina mĩrongo ãĩĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

<sup>12</sup> “Mwena wa ithũiro wa nja ãyo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono mĩrongo ãtano<sup>§</sup> kwarama na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio na itugĩ ikũmi na itina ikũmi. <sup>13</sup> Mwena wa irathĩro, kwerekera kũrĩa riũa rĩrathagĩra, nja ãyo ãkorwo ãrĩ ya wariĩ wa mĩkono mĩrongo ãtano. <sup>14</sup> Itambaya cia gũcuurio ãkorwo ãrĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ãtano\* na ãkorwo ãrĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ãyo, na ãkorwo na itugĩ ithatũ na itina ithatũ, <sup>15</sup> na itambaya ãngĩ cia gũcuurio cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ãtano ãkorwo mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, na ãkorwo ãrĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

<sup>16</sup> “Naguo ũhoru wa itoonyero rĩa nja ãyo, wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ãĩĩ,<sup>†</sup> kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ãrĩa yogothetwo wega, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, na gĩkorwo na itugĩ inya na itina inya. <sup>17</sup> Itugĩ ciothe gũthiũrũkĩria nja ãyo, ãgĩe na tũmĩkwa na tũcuurio twa betha na itina cia gĩcango. <sup>18</sup> Nja ãyo ãkorwo na ũraihi wa mĩkono igana,<sup>‡</sup> na mĩkono mĩrongo ãtano kwarama,<sup>§</sup> na ãkorwo na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega ya mĩkono ãtano kũraiha na ãgũrũ, na ãrĩ na itina cia gĩcango. <sup>19</sup> Indo iria ãngĩ ciothe cia gũtũmĩrwo wĩra-inĩ wa hema ãrĩa nyamũre, ãrĩ cia wĩra o na ũrĩkũ, o hamwe na hĩgĩ cia kwamba hema

§ 27:12 nĩ ta mita 23 \* 27:14 nĩ ta mita 7 † 27:16 nĩ ta mita 9 ‡ 27:18 nĩ ta mita 46 § 27:18 nĩ ta mita 23

na cia nja ciothe, nīikorwo irī cia gīcango.

*Maguta ma Mūtī wa Kūigīrwo Matawa*

<sup>20</sup> “Atha andū a Isiraeli makūrehere maguta marīa makeere wega ma ndamayiū hihe ma gūkūheaga ūtheri, nīgeetha matawa maikarage maakanīte. <sup>21</sup> Thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo, nja ya gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mbere ya ithandūkū rīa Ūira, Harūni na ariū ake nīmaigage matawa maakanīte mbere ya Jehova kuuma hwaī-inī o nginya rūciinī. Ūndū ūyū ūtuīke watho wa kūrūmagīrwo tene na tene thīinī wa Isiraeli njarwa-inī ciothe iria igooka.

## 28

*Nguo cia Athīnjīri-Ngai*

<sup>1</sup> “Tūmanīra Harūni mūrū wa nyūkwa oke harīwe kuuma gatagatī ka andū a Isiraeli, hamwe na ariū ake Nadabu na Abihu, na Eleazaru na Ithamaru, nīgeetha mandungatagīre marī athīnjīri-Ngai. <sup>2</sup> Tumīra Harūni mūrū wa nyūkwa nguo nyamūre, cia kūmūnenehagia na kūmūtīithagia. <sup>3</sup> Arīria mabundi marīa marī na ūūgī wa gūtuma, nguo arīa nīi heete ūūgī maūdū-inī ta macio, nīguo matumīre Harūni nguo cia kwīhumba akīamūrwo, nīguo andungatagīre arī mūthīnjīri-Ngai. <sup>4</sup> Nacio ici nīcio nguo iria megūtuma: gakuo ga gīthūri, na ebodi, na nguo ndaaya, na kanjū ya taama ng’emie wega, na kīremba, na mūcibi. Nguo ici nyamūre megūcitumīra Harūni mūrū wa nyūkwa na ariū ake nīguo mandungatagīre marī athīnjīri-Ngai. <sup>5</sup> Nī mahūthīre thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, hamwe na gatani irīa njega.

*Ebodi*



<sup>6</sup> “Tuma ebodi ya ndigi cia rangi wa thahabu na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakū na ya gatani ĩrĩa yogothetwo wega, wĩra wa mūbundi mūũgĩ. <sup>7</sup> Nĩ wega ebodi ĩyo ĩgĩe na tũmĩkwa twĩrĩ twa kũmĩnyiitithanĩria ciande-inĩ, tūtumĩrĩrwo mĩthia-inĩ yeerĩ yayo nĩgeetha ndaamĩ ciayo cierĩ inyiitane. <sup>8</sup> Naguo mūcibi wayo wa njohero ũrĩa mūtume wega ũkorwo ũhaana tayo na ũrĩ wa gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi ĩyo na ũthondeketwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, hamwe na gatani njogotho wega.

<sup>9</sup> “Oya tũhiga twĩrĩ twa onigithi ũkurure marĩitwa ma ariũ a Isiraeli igũrũ rĩatuo <sup>10</sup> marũmanĩrĩire ũrĩa maacia-rirwo, ũkurure marĩitwa matandatũ kahiga-inĩ kamwe, na matandatũ kau kangĩ. <sup>11</sup> Kurura marĩitwa ma ariũ a Isiraeli tũhiga-inĩ tũu twĩrĩ ta ũrĩa mūrengi wa tũhiga twa goro akururaga kahengere ga gwĩkĩra mũhũuri. Ūcooke ũtūtumĩrĩre tũkonyo-inĩ twa thahabu, <sup>12</sup> na ũtuohereere ndaamĩ-inĩ cia kĩa nde cia ebodi, tũrĩ tũhiga twa kĩririkania kĩa ariũ a Isiraeli. Harũni nĩarĩkuuaga marĩitwa macio ciande-inĩ ciake matuĩke kĩririkania mbere ya Jehova. <sup>13</sup> Thondeka tũkonyo tũgemu twa thahabu <sup>14</sup> na irengeeri igĩrĩ cia thahabu therie, ihaana ta mũkanda, nacio ũcinyi-itithanie na tũkonyo tũu.

### *Gakuo ga Gĩthũri*

<sup>15</sup> “Thondekithia gakuo ga gĩthũri ga gwĩkagĩrwo ituĩro-inĩ rĩa ciira, nako gatumwo nĩ mūtumi mūũgĩ. Gathondeke ta ebodi: karĩ ka ndigi cia rangi wa thahabu na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū na gatani ĩrĩa yogothetwo wega. <sup>16</sup> Gakuo kau gakorwo kaiganaine mĩena

yothe ĩna inji kenda\* kũraiha na inji kenda kwarama, na koinanĩrwo maita meerĩ. <sup>17</sup> Ũcooke ũgatumĩrĩre mĩhari ĩna ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere hakorwo kahiga ka wakiki ũrĩa mĩtune, na ka yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu; <sup>18</sup> mũhari wa keerĩ ũtumĩrĩre kahiga ga thumarati, na ka yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na ka arimathi; <sup>19</sup> mũhari wa gatatũ ũtumĩrĩre kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito; <sup>20</sup> naguo mũhari wa kana ũtumĩrĩrwo kahiga ga thumarati ĩrĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Ũtũtumĩrĩre tũkonyo-inĩ tũgemu twa thahabu. <sup>21</sup> Hagĩkorwo harĩ na tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe karũgamĩrĩre marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gakururwo rĩitwa rĩa mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũũri gakururagwo.

<sup>22</sup> “Thondekera gakuo kau ga gĩthũri irengeeri njogothē cia thahabu therie ihaana ta mũkanda. <sup>23</sup> Gathondekere mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu, ũmĩohere mĩthia-inĩ ĩrĩ ya gakuo kau ga gĩthũri. <sup>24</sup> Ohania irengeeri igĩrĩ cia thahabu mĩrĩnga-inĩ hau mĩthia-inĩ ya gakuo ga gĩthũri, <sup>25</sup> nayo mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ya irengeeri yohithanio na tũkonyo tũrĩa twĩrĩ, ũmĩnyiitithanie na ndaamĩ cia kĩande cia ebodi mwena wa na mbere. <sup>26</sup> Thondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu ũmĩnyiitithanie na mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ĩrĩ ya gakuo ga gĩthũri mwena wa na thĩnĩ kũrigania na ebodi. <sup>27</sup> Thondeka mĩrĩnga ĩngĩ ĩrĩ ya thahabu na ũmĩnyiitithanie magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rũtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa njohero ya ebodi. <sup>28</sup> Mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri ĩrĩohithanagio na mĩrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa bururu, na inyitithanio na mũcibi wa njohero, nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekane na ebodi.

---

\* 28:16 nĩ ta centimita 22

<sup>29</sup> “Rĩrĩa rĩothe Harũni arĩitoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru, arĩkuuaga marĩitwa ma ariũ a Isiraeli marĩ gĩthũri-inĩ gĩake gakuo-inĩ ga gĩthũri ga ituĩro rĩa ciira, arĩ kiririkania gĩa gũtũura mbere ya Jehova. <sup>30</sup> Ningĩ wĩkĩre Urimu na Thumimu† thĩinĩ wa gakuo kau ga gĩthũri, nĩgeetha ciikarage gĩthũri-inĩ kĩa Harũni rĩrĩa rĩothe arĩtoonyaga agathiĩ mbere ya Jehova. Ūguo nĩguo Harũni arĩkuuaga ũhoti wa gũtuagĩra andũ a Isiraeli ciira gĩthũri-inĩ gĩake arĩ mbere ya Jehova.

*Nguo ingĩ cia Athĩnjĩri-Ngai*

<sup>31</sup> “Tuma nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, <sup>32</sup> na ĩkorwo na harũkĩrio ya mũtwe gatagatĩ kayo. ĩkorwo ĩtirihĩtwo mĩthia-inĩ ta kara ya ngingo gũthiũrũkĩria iharũkĩrio rĩu rĩa mũtwe, nĩgeetha ndĩgatarũke. <sup>33</sup> Thondeka tũcunjuura tũtariĩ ta matunda ma makomamanga twa ndigi cia rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ gũthiũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo, tũhakanĩtio na ngengere cia thahabu. <sup>34</sup> Ngengere cia thahabu na makomamanga macio mathiĩ mahakanĩtio gũthiũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo ndaaya. <sup>35</sup> Harũni no nginya ehumbage nguo ĩyo hĩndĩ ciothe rĩrĩa egũtungata. Ngengere nĩriĩguagwo ikĩgamba rĩrĩa egũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru o hau mbere ya Jehova na rĩrĩa ekuuma ho, nĩgeetha ndagakue.

<sup>36</sup> “Thondeka gatanji ga thahabu therie, na ũgaku-rure ta ũrĩa mũhũuri ũkururagwo, ũkurure ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA. <sup>37</sup> Koherere rũrigi rwa

---

† 28:30 Urimu na Thumimu twarĩ tũnyamũ twahũthagĩrwo kũmenya wendi wa Ngai; no ũrĩa twahũthagĩrwo kana ũrĩa twarutaga wĩra, gũtirĩ mũndũ ũũ.

rangi wa bururu nĩguo ũkanyiitithanie na kĩremba, gakorwo karĩ mwena wa mbere wa kĩremba. <sup>38</sup> Karĩkoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni, nake agakuuaga mahĩtia makoniĩ iheo iria theru, iria andũ a Isiraeli mangĩkorwo mamũriire Jehova, o na irĩ cia mũthemba o na ũrĩkũ. Gatanji kau gakoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni hĩndĩ ciothe nĩgeetha magetĩkĩrĩkaga nĩ Jehova.

<sup>39</sup> “Kanjũ nĩtumwo ĩrĩ ya gatani ĩrĩa njega mũno, o na ũtume kĩremba na gatani ĩrĩa njega mũno. Mũcibi ũtumwo nĩ mũgemia ũrĩa mũũgĩ na wĩra ũcio. <sup>40</sup> Tumĩra ariũ a Harũni kanjũ, na mĩcibi, na tũmĩcibi twa kĩongo, cia gũtũma manenehagio na maheagwo gĩtĩio. <sup>41</sup> Warĩkia kũhumba mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nguo icio-rĩ, ũmaitĩrĩrie maguta na ũmaamũre. ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

<sup>42</sup> “Matumithĩrie thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani, cia kũhumbĩra njaga ya mĩĩrĩ yao kuuma njohero nginya ciero-inĩ. <sup>43</sup> Harũni na ariũ ake no nginya maciũhumbage rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩthengerera kĩgongona marutĩre wĩra Handũ-harĩa-Hatheru nĩgeetha matikahĩtie, nao makue.

“Ūyũ nĩũtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njaro ciake.

## 29

### *Kwamũrwo gwa Athĩnjĩri-Ngai*

<sup>1</sup> “Na rĩrĩ, ũũ nĩguo ũgwĩka nĩgeetha wamũre Harũni na ariũ ake, nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai: Oya gategwa kamwe na ndũrũme igĩrĩ itarĩ kauũgũ. <sup>2</sup> Na kuuma mũtu-inĩ mũhinyu mũno wa ngano ũtarĩ ndawa ya kũimbia, ũthondeke mĩgate na keki itukanĩtio na maguta na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta. <sup>3</sup> ĩkĩra indo icio gĩkabũ-inĩ na ũcinenganĩre ũguo hamwe na ndegwa ĩyo

na ndūrūme icio cierĩ. <sup>4</sup> Ūcooke ūrehe Harūni na ariū ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtūnganwo, ūmathambie na maaĩ. <sup>5</sup> Oya nguo icio, ūhumbe Harūni kanjū, na nguo ndaaya ya ebodi, na ebodi yo nyene na gakuo ga gĩthūri. Muohe ebodi na mūcibi wayo wa njohero ūrĩa mūtume wega. <sup>6</sup> Mwĩkĩre kirembe mūtwe, nako gatanji karĩa kaamūre ūgekĩre kirembe-inĩ kīu. <sup>7</sup> Oya maguta ma gūitanĩrĩrio ūmūitĩrĩrie mūtwe ūmwamūre. <sup>8</sup> Rehe ariū ake na ūmahumbe kanjū, <sup>9</sup> na ūmoophe tūmĩcibi twa mūtwe. Ningĩ wohe Harūni na ariū ake mĩcibi. Ūthĩnjĩri-Ngai nĩ wao ūrĩ watho wa kūrūmagĩrĩrwo tene na tene. Ūguo nĩguo ūkaamūra Harūni na ariū ake.

<sup>10</sup> “Rehe ndegwa ĩyo mwena wa mbere wa Hema-ya-Gūtūnganwo, nake Harūni na ariū ake mūigĩrĩre moko mao mūtwe wayo. <sup>11</sup> Ūcooke ūmĩthĩnjĩre mbere ya Jehova o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtūnganwo. <sup>12</sup> Ningĩ woe thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, ūmĩhake hĩa cia kīgongona na kĩara gĩaku, ĩyo ĩngĩ ūmĩite gĩtina-inĩ gĩa kīgongona. <sup>13</sup> Ningĩ woe maguta mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa mahumbĩire ini, na higo cierĩ na maguta ma cio ūmacinĩre hau kīgongona-inĩ. <sup>14</sup> No nyama cia ndegwa ĩyo hamwe na rūũa na mahu ūcicinĩre nja ya kambĩ. Rūu nĩ iruta rĩa mehia.

<sup>15</sup> “Oya ndūrūme ĩmwe nake Harūni na ariū ake mamūigĩrĩre moko mao mūtwe igūrū wayo. <sup>16</sup> Mĩthĩnje na woe thakame, ūmĩminjaminjĩrie kīgongona mĩena yothe. <sup>17</sup> Tinangia ndūrūme tūcunjĩ, na ūthambie nyama cia nda, na magūrū mayo, ūciige hamwe na mūtwe na tūcunjĩ tūu tūngĩ. <sup>18</sup> Ūcooke ūcinĩre ndūrūme ĩyo yothe igūrū wa kīgongona. Rūu nĩ iruta rĩa njino rĩa kūrūtĩra Jehova, rĩrĩ mūtatarĩko mwega rĩrutĩrwo Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gūcinwo na mwaki.

<sup>19</sup> “Oya ndūrūme ĩyo ĩngĩ, nake Harūni na ariū ake

mamĩigĩrĩre moko mao mĩtwe. <sup>20</sup> Mĩthĩnje, woe thakame ĩmwe yayo ũmĩhake moni cia matũ ma ũrĩo ma Harũni na ariũ ake o na ciara iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ūcooke ũminjaminjĩrie kĩgongona thakame mĩena yothe. <sup>21</sup> Na woe thakame ĩmwe kuuma kĩgongona-inĩ na maguta ma gũitanĩrĩrio ũciminjaminjĩrie Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao. Hĩndĩ ĩyo Harũni na ariũ ake hamwe na nguo ciao nĩmagatuĩka aamũre.

<sup>22</sup> “Oya maguta mamwe ma ndũrũme ĩyo, maguta ma mũting’oe ũrĩa mũnoru, na maguta marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na maguta marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio, na kiero kĩa mwena wa ũrĩo. (Īyo nĩyo ndũrũme ya igongona rĩa kwamũrana.)

<sup>23</sup> Kuuma gũkabũ-inĩ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Jehova, oya mũgate ũmwe na keki ĩthondeketwo na maguta, na woe kamũgate kahũthũ.

<sup>24</sup> Indo ici ciothe cineane moko-inĩ ma Harũni na ariũ ake, ũcooke ũcithũngũthie mbere ya Jehova ĩrĩ Igongona rĩa gũthũngũthio. <sup>25</sup> Ningĩ ũcooke woe indo icio kuuma moko-inĩ mao, ũcicinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ hamwe na iruta rĩa njino, ituĩke mũtararĩko mwega harĩ Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutiirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki. <sup>26</sup> Warĩkia kũruta gĩthũri kĩa ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano kĩa Harũni, gĩthũngũthie mbere ya Jehova rĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, nakĩo gĩtuĩke rwĩga rwaku.

<sup>27</sup> “Amũra icunjĩ cia ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano iria irĩ cia Harũni na ariũ ake nacio nĩ: gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio na kiero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. <sup>28</sup> Indo icio ituĩke rwĩga rwa kũheagwo Harũni na ariũ ake nĩ andũ a Isiraeli hĩndĩ ciothe. Nĩrĩo iruta rĩrĩa andũ a Isiraeli marĩrutagĩra Jehova kuuma maruta-inĩ ma ũiguano.

<sup>29</sup> “Nguo iria nyamũre cia Harũni igũtuĩka cia njiaro

ciake, nĩgeetha magaitagĩrĩrio maguta na makaamũragwo maciĩhumbĩte. <sup>30</sup> Mũriũ ũria ũkamũgaya atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai na oke gũtungata thĩĩnĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru, Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo arĩĩhumbaga nguo icio mũthenya mũgwanja.

<sup>31</sup> “Oya ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano nacio nyama ciayo ũcirugĩre handũ harĩa hatheru. <sup>32</sup> Harũni na ariũ ake marĩĩragĩra nyama cia ndũrũme ĩyo na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. <sup>33</sup> Nĩmarĩĩtaga indo icio irutĩtwo cia horohio nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwao na gũtherio. No itikanarĩio nĩ mũndũ ũngĩ, nĩ ũndũ nĩ theru. <sup>34</sup> Na rĩrĩ, nyama cia ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano kana mĩgate ingĩtigara nginya rũciĩnĩ-rĩ, nĩciĩnwo. Itikanarĩio tondũ nĩ theru.

<sup>35</sup> “Ĩka Harũni na ariũ ake maũndũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũniine mũthenya mũgwanja ũkĩmaamũra. <sup>36</sup> Rutagai ndegwa ĩmwe o mũthenya, ĩrĩ iruta rĩa mehia rĩa kũhorohanĩria. Theria kĩgongona na ũndũ wa gũkĩhoroheria na gũgĩitĩrĩria maguta, ũkĩamũre. <sup>37</sup> Gĩa na horohio ya kĩgongona mũthenya mũgwanja ya gũkĩamũra. Thuutha ũcio kĩgongona kũu nĩgĩgũtuĩka gĩtheru mũno, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩrĩkĩhutagia kĩrĩtuĩkaga gĩtheru.

<sup>38</sup> “Gĩkĩ nĩkĩo kĩndũ kĩrĩa ũrĩĩrutaga hĩndĩ ciothe kĩgongona-inĩ o mũthenya: tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe. <sup>39</sup> Gatũrũme kamwe gakarutwo rũciĩnĩ na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia. <sup>40</sup> Gatũrũme ka mbere gakarutanagĩrio na mũtu mũhinyu mũno gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba\* ũtukanĩtio na maguta ma mũtamaiyũ gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe† na ndibei gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe, irĩ kĩndũ gĩa kũnyuuo. <sup>41</sup> Ruta gatũrũme kau kangĩ igongona hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia, hamwe na iruta

\* 29:40 nĩ ta kilo 2 † 29:40 nĩ ta lita ĩmwe

rĩa mũtu na rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta cia rũciinĩ, ari guo mũtararĩko mwega, rĩrĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

<sup>42</sup> “Harĩ njiaro iria igooka, iruta rĩrĩ rĩa njino rĩkaarutagwo hĩndĩ ciothe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mbere ya Jehova. Hau nĩho ndĩcemanagia nawe na njaragie nawe; <sup>43</sup> ningĩ hau no ho ndĩcemanagia na andũ a Isiraeli, naho nĩhakaamũrwo nĩ riiri wakwa.

<sup>44</sup> “Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũra Hema-ĩyo-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona na nyamũre Harũni na ariũ ake mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. <sup>45</sup> Ningĩ nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli na ndũike Ngai wao. <sup>46</sup> Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutire bũrũri wa Misiri nĩgeetha ndũũranagie nao. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.

## 30

### *Kĩgongona kĩa Ūbumba*

<sup>1</sup> “Thondeka kĩgongona kĩa mbaũ cia mũgaa gĩa gũcinagĩra ūbumba. <sup>2</sup> Nĩgĩkorwo kĩiganaine mĩena yothe mũkono ũmwe\* kũraiha na mũkono ũmwe kwarama na mũkono iĩrĩ† kũraiha na igũrũ, hĩa ciakĩo ituĩke kĩndũ o ro kĩmwe na kĩgongona. <sup>3</sup> Kĩgemie igũrũ, o na mĩena yothe, o na hĩa ciakĩo, na thahabu therie, na ũgĩtirihe na mũcibi wa thahabu ũgĩthiũrũrũkĩrie. <sup>4</sup> Thondekera kĩgongona kũu mĩrĩnga iĩrĩ, ũmĩohereere thĩ wa mũcibi ũcio, iĩrĩ mwena ũmwe, na iĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ inyiitagĩrĩre mĩtĩ iĩrĩa mĩraaya itũmagĩrwo gũgĩkuua. <sup>5</sup> Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa, na ũmĩgemie na thahabu. <sup>6</sup> Iga kĩgongona kũu mbere ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira, mbere ya gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ūira, harĩa ngaacemania nawe.

\* 30:2 nĩ ta nuthu mita † 30:2 nĩ ta mita iĩmwe



<sup>7</sup> “Harūni no nginya acinĩre ūbumba mūnungi wega hau igūrū rīa kīgongona o rūciinĩ rīrīa egūthondeka matawa. <sup>8</sup> No nginya acine ūbumba rīngĩ agĩakia matawa hwaĩ-inĩ kūrī mairia, nĩgeetha ūbumba ūikarage ūgĩcinagwo mahinda mothe mbere ya Jehova, njiarwa na njiarwa iria igooka. <sup>9</sup> Ndūkanacinĩre ūbumba wa mūthemba ūngĩ kīgongona-inĩ gĩkĩ kana ūrutĩre ho iruta rīa njino, kana rīa mūtu, na ndūkanaitĩrĩre iruta rīa kūnyuuo igūrū rīakĩo. <sup>10</sup> Harūni nīarutage horohio hīa-inĩ cia kīgongona kīu o mwaka riita rīmwe. Horohio ĩno ya o mwaka no nginya ĩrutagwo na thakame ya iruta rīa kūhoroheria mehia, nginya njiarwa iria igooka. Horohio ĩyo nĩ igongona itheru mūno harĩ Jehova.”

### *Mbeeca cia Horohio*

<sup>11</sup> Hīndĩ ĩyo Jehova akĩira Musa atĩrĩ, <sup>12</sup> “Rīrīa ūgūtara andū a Isiraeli-rĩ, o mūdū no nginya arutagĩre Jehova kīndū gĩa gūkūūra muoyo wake rīrīa egūtawo. Na gūtĩrĩ mūthiro ūkaamakora ūkīmatara. <sup>13</sup> Mūdū o wothe ūrīkĩraga agathiĩ mwena wa andū arīa marīkĩtie gūtawo, nīarĩrutaga nuthu ya cekeri<sup>‡</sup> kūringana na ūrīa cekeri ya harīa haamūre ĩtariĩ ĩrīa ĩrĩ na ūritū wa geera mĩrongo ĩĩrĩ. Nuthu ĩyo ya cekeri nĩ iruta kūrī Jehova. <sup>14</sup> Arīa othe marīkĩraga magathiĩ mwena wa arīa marīkĩtie gūtawo, marĩ na ūkūrū wa mīaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, no nginya maheage Jehova iruta rīu. <sup>15</sup> Arīa atongu matirīheanaga makĩria ya nuthu ya cekeri, nao arīa athīni matirīheanaga kīndū kīnini gūkīra nuthu ya cekeri hīndĩ ya kūrūtīra Jehova horohio ya mīoyo yao. <sup>16</sup> Amūkīra mbeeca cia horohio kuuma kūrī andū a Isiraeli nawe ūcihūthĩre ūtungata-inĩ wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

---

<sup>‡</sup> 30:13 nĩ ta giramu 6

Ūguo ūgaatuika kīririkano kīa andū a Isiraeli mbere ya Jehova makīrutīra mīoyo yao horohio.”

*Kīraī gĩa Gwīthambīra*

<sup>17</sup> Ningī Jehova akīira Musa atīrī, <sup>18</sup> “Thondeka kīraī gĩa gwīthambagīra gĩa gīcango, kīrī na kīgūrū gīakīo gĩa gīcango. Ūkīige gatagatī ka Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona, na ūgīkīre maaī. <sup>19</sup> Harūni na ariū ake marīithambaga moko mao na nyarīrī na maaī macio. <sup>20</sup> Rīrīa rīothe marītoonyaga Hema-ya-Gūtūnganwo, marīithambaga na maaī nīgeetha matigakue. O na ningī rīrīa mathengerera kīgongona nīguo marutīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki, <sup>21</sup> marīithambaga moko na nyarīrī nīgeetha matigakue. Ūndū ūcio ūgaatuika watho wa kūrūmīrīrwo tene na tene nī Harūni na njiaro ciake, na njiarwa ciao ciothe iria igooka.”

*Maguta ma Gūitanīrīria*

<sup>22</sup> Ningī Jehova akīira Musa atīrī, <sup>23</sup> “Oya mahuti maya manungi wega: cekerī 500<sup>§</sup> cia manemane īrīa ndwekie, nuthu yamo (nacio icio nī cekerī 250) cia ndarathini nungi wega, na cekerī 250 cia karamathi nungi wega, <sup>24</sup> cekerī 500 cia mwīnū, ciothe kūrīngana na cekerī ya handū-harīa-haamūre, na hini\* ya maguta ma mītamaiyū. <sup>25</sup> Indo ici ūcithondeke ituīke maguta matheru ma gūitanīrīrio matukanītio makanunga wega marutīrwo wīra nī mūthondeki mūūgī wa maguta. Macio matuīke maguta matheru ma gūitanagīrīrio. <sup>26</sup> Ningī ūhūthīre maguta macio gūitīrīria Hema-ya-Gūtūnganwo, na ithandūkū rīa Ūira, <sup>27</sup> na metha na indo ciayo ciothe, na mūtī wa kūigīrīrwo matawa na indo ciaguo, na kīgongona gĩa gūcinīra ūbumba, na <sup>28</sup> kīgongona kīa iruta

§ 30:23 nī ta kilo 6 \* 30:24 nī ta lita 4

rĩa njino na indo ciakĩo ciothe, na kĩaĩ na kīgūrũ gĩakĩo. <sup>29</sup> Nĩũgaciamũra nĩgeetha ituĩke theru mũno makĩria, nakĩo kĩaĩ gĩothe gĩgacihutia nĩgĩgatuĩka gĩtheru.

<sup>30</sup> “Itĩrĩria Harũni na ariũ ake maguta ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. <sup>31</sup> Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Maya nĩmo maguta makwa marĩa matheru ma gũitanagĩrĩrio ma njiarwa iria igooka. <sup>32</sup> Ndũkanamaitĩrĩrie mĩrĩ ya arũme, na ndũkanathondeke maguta mangĩ na mũthondekere ũcio. Nĩ matheru na nĩ wega ũmatuage atĩ nĩ matheru. <sup>33</sup> Mũndũ wothe ũrĩthondekaga maguta manungi wega mahaana ta maya, na mũndũ o wothe ũngĩmaitĩrĩria mũndũ ũtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’”

### *Ūbumba*

<sup>34</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Oya mahuti manungi wega marĩa metagwo thitakiti, na onuka na garibane, hamwe na ũbani ũrĩa mwega mũno, mothe mathimĩtwo maiganaine, <sup>35</sup> na ũthondekithie magĩe na mũtararĩko mwega wa ũbumba; wĩra ũcio ũrutwo nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Makorwo mekĩrĩtwo cumbĩ, na marĩ matheru na makaamũrwo. <sup>36</sup> Thĩithia mahuti mamwe matuĩke mũtu, naguo ũũige mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, harĩa ndĩicem-anagia nawe. Ūgaakorwo ũrĩ mũtheru mũno harĩwe. <sup>37</sup> Mũtikanethondekere ũbumba wa mũthemba ũyũ nĩ ũndũ wa inyuĩ ene; ũtuagei mũtheru nĩ ũndũ wa Jehova. <sup>38</sup> Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũgathondeka ũngĩ taguo nĩguo ekenagie na mũtararĩko waguo nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.”

<sup>1</sup> Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, <sup>2</sup> “Ta rora wone, nĩthuurĩte Bezaleli mūrũ wa Uri ũrĩa mūrĩũ wa Huri wa mũhĩrĩga wa Juda, <sup>3</sup> na nĩndĩmũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ na ũhoti na ũmenyo mawĩra-inĩ ma mĩthemba yothe ya moko; <sup>4</sup> ya gũcora mĩcoro ya ũũgĩ indo-inĩ cia thahabu, na betha na gĩcango, na <sup>5</sup> gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩthemba yothe ya ũbundi. <sup>6</sup> O na rĩrĩ, nĩthuurĩte Oholiabu mūrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩguo ateithagie Bezaleli wĩra. Ningĩ nĩheete mabundi mothe ũũgĩ wa gũthondeka indo ciothe iria ngwathĩte: <sup>7</sup> nacio nĩ Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ũira, na gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ rĩarĩo, na indo iria ingĩ ciothe cia hema, <sup>8</sup> nacio nĩ metha na indo ciayo, na mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na <sup>9</sup> kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo, na kĩaĩ na kĩgũrũ gĩa kĩa, <sup>10</sup> o na nguo iria ndume, iria theru cia kwĩhumbwo nĩ Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na nguo cia kwĩhumbwo nĩ ariũ ake rĩrĩa megũtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai, <sup>11</sup> na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega wa Handũ-harĩa-Hatheru. Mathondeke indo icio o ta ũrĩa ngwathĩte.”

### *Thabatũ*

<sup>12</sup> Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, <sup>13</sup> “Ĩra andũ a Isir-aeli ũũ: ‘No nginya mũrũmagie Thabatũ ciakwa. Rũrũ nĩruo rũgatuĩka rũuri gatagatĩ gakwa na inyuĩ njarwa iria igooka, nĩguo mũmenye atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova ũrĩa ũmũtheragia.

<sup>14</sup> “Menyagĩrĩrai Thabatũ tondũ nĩ mũthenya mũtheru harĩ inyuĩ. Mũndũ ũngũthaahia no nginya ooragwo;

mündũ ũngĩruta wĩra mũthenya ũcio nĩakaingatwo ku-  
uma kũrĩ andũ ao. <sup>15</sup> Wĩra nĩũrutagwo mũthenya ĩtan-  
datũ, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ theru ya  
Jehova ya andũ kũhurũka. Ũrĩa wotho ũkaaruta wĩra  
mũthenya wa Thabatũ no nginya ooragwo. <sup>16</sup> andũ a  
Isiraeli nĩmathĩkagĩre Thabatũ, mamĩkũngũyagĩre ĩtuĩke  
kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra njiarwa iria igooka. <sup>17</sup> Rũrũ nĩruo  
rũgaatuĩka rũũri gatagatĩ gakwa na andũ a Isiraeli nginya  
tene, nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ na mũthenya  
ĩtandatũ na mũthenya wa mũgwanja ndaigana kũruta  
wĩra, akĩhurũka.’”

<sup>18</sup> Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Musa kũu igũrũ rĩa  
Kĩrĩma gĩa Sinai, akĩmũnengera ihengere icio igĩrĩ cia  
Ũira, o ihengere icio cia mahiga, o icio ciandĩkitwo na  
kĩara kĩa Ngai.

## 32

### *Njaũ ya Thahabu*

<sup>1</sup> Rĩrĩa andũ moonire atĩ Musa nĩaikarire mũno  
ataikũrũkĩte kuuma kĩrĩma-inĩ, magĩcookanĩrĩra harĩ  
Harũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, tũthondekere ngai iria  
irĩtũtongoragia. Ha ũhoru wa mündũ ũyũ ũgwĩtwo Musa,  
ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, tũtiũĩ ũrĩa oonete.”

<sup>2</sup> Harũni akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Rutai icũhĩ cia  
thahabu iria irĩ matũ ma atumia anyu, na aanake na airĩtu  
anyu mũndehere.” <sup>3</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩruta  
icũhĩ cia thahabu icio ciarĩ matũ-inĩ mao magĩcirehere  
Harũni. <sup>4</sup> Nake akĩoya indo iria maamũreheire, agĩ-  
itwekia agĩtũmĩra indo cia ũbundi gũcithondeka mũhi-  
anano wa njaũ. Nao andũ makiuga atĩrĩ, “Ici nĩcio ngai  
ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.”

<sup>5</sup> Rĩrĩa Harũni onire ũguo, agĩaka kĩgongona mbere ya  
njaũ ĩyo, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Rũciũ nĩgũgakorwo

na g̃athĩ kĩa Jehova.” <sup>6</sup> Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ andũ magĩũkĩra rũciinĩ tene, makĩruta magongona ma njino na ma ũiguano. Thuutha ũcio magĩkara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.

<sup>7</sup> Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ikũrũka, tondũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. <sup>8</sup> Nĩmagarũrũkĩte narua magatiga ũrĩa ndaamathĩte, na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana njaũ. Nĩmaũinamĩrĩire na makaũrutĩra iruta makiugaga atĩrĩ, ‘Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.’”

<sup>9</sup> Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩnyonete andũ aya, nĩ andũ momĩtie ngingo. <sup>10</sup> Rĩu tigana na nĩ nĩgeetha marakara makwa mamarĩrĩmbũkĩre, nĩgeetha ndĩmaniine. Nĩngacooka ngũtue rũrĩrĩ rũnene.”

<sup>11</sup> No Musa agĩthaitha Jehova Ngai wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Jehova, ũngĩcinwo nĩ marakara ũũkĩrĩre andũ aku nĩkĩ, o arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kũrĩ ũhoti na ũkĩmaruta kuo na hinya mũnene? <sup>12</sup> Nĩ kĩ kĩngĩtũma andũ a Misiri moige atĩrĩ, ‘Amarutire bũrũri wa Misiri arĩ na muoroto wa kũmeka ũũru amooragĩre irĩma-inĩ, na amaniine mathire gũkũ thĩ? Tiga kũrakara mũno; wĩricũkwo ndũkarehere andũ aku mwanangĩko. <sup>13</sup> Ririkana ndungata ciaku lburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, arĩa wee wehĩtire kũrĩ o na mwĩhĩtwa ũkĩgwetaga, ũkiuga atĩrĩ: ‘Nĩngatũma njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ, na nĩngaahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ wothe ũrĩa ndaamerĩire, nague ũgaatuĩka igai rĩao nginya tene.’” <sup>14</sup> Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩrĩricũkwo, na ndaigana kũrehere andũ ake mwanangĩko ũrĩa oigĩte atĩ nĩekũmarehera.

<sup>15</sup> Musa akĩhũndũka, agĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ cia ũira na moko make. Ciarĩ nyandĩke mĩena yeerĩ, mbere na thuutha. <sup>16</sup> Ihengere icio

ciarĩ wĩra wa Ngai; maandĩko macio maarĩ maandĩko ma Ngai makururĩtwo ihengere-inĩ icio.

<sup>17</sup> Rĩrĩa Joshua aiguire inegene rĩa andũ makiugĩrĩria akĩra Musa atĩrĩ, “Kũrĩ mbugĩrĩrio ya mbaara kambĩ-inĩ.”

<sup>18</sup> Musa akĩmũcookeria atĩrĩ,  
 “Ti mĩgambo ya ũhootani,  
 na ti mĩgambo ya kũhootwo;  
 nĩ mĩgambo ya kũina ndĩraigua.”

<sup>19</sup> Rĩrĩa Musa akuhĩrĩrie kambĩ, na akĩona njaũ na ndũrũhĩ rĩa yarĩ kũndũ kũu, agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩkia ihengere icio thĩ, ikiunĩkanga icunjĩ o hau magũrũ-inĩ ma kĩrĩma. <sup>20</sup> Nake akĩnyiita njaũ ĩyo maathondekete, akĩmĩcina na mwaki, agĩcooka akĩmĩthĩa, ĩgĩtuĩka mũtu, akĩũikia maaĩ-inĩ na agĩatha andũ a Isiraeli manyue maaĩ macio.

<sup>21</sup> Nake Musa akĩũria Harũni atĩrĩ, “Andũ aya marag-wĩkire atĩa nĩgeetha ũmatoonyie mehia-inĩ manene ũũ?”

<sup>22</sup> Nake Harũni akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrakara, mwathi wakwa; wee nĩũũ ũrĩa andũ aya mendete gwĩka ũũru. <sup>23</sup> Maanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoro wa mũndũ ũyũ ũg-wĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri-rĩ, tũtiũũ ũrĩa oonire.’ <sup>24</sup> Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, ‘Ūrĩa wothe ũrĩ na mathaga ma thahabu, nĩarute.’ Nao makĩnengera indo icio cia thahabu, ngĩciikia riiko, nacio ikiuma njaũ ĩno!”

<sup>25</sup> Musa akĩona atĩ andũ nĩmakararĩtie, na atĩ Harũni nĩamarekereirie meke ũrĩa mekwenda, nginya magatuĩka andũ a gũthekagĩrĩrwo nĩ thũ ciao. <sup>26</sup> Nĩ ũndũ ũcio akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kambĩ, akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũrĩ mwena wa Jehova-rĩ, nĩoke haha.” Nao Alawii othe makĩrũgama mwena wake.

<sup>27</sup> Nake akĩmeera atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli eku-uga atĩrĩ, ‘O mũndũ nĩeyohe rũhiũ rwa njora njohero.

Hungurai kambĩ ñno kuuma mwena ùmwe nginya ùrĩa ùngĩ, o mũndũ nĩoorage mũrũ wa nyina na oorage mũratawe na mũndũ wa itũũra rĩake.’”<sup>28</sup> Alawii magĩka ta ùrĩa maathirwo nĩ Musa, na mũthenya ùcio gũkĩũragwo andũ ta 3,000.<sup>29</sup> Nake Musa akiuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩkia kwamũrĩrwo Jehova ùmũthĩ, nĩgũkorwo nĩmwareganire na ariũ anyu na mũkĩregana na arĩa mũciaraniĩrwo nao, na Jehova nĩamũrathima ùmũthĩ.”

<sup>30</sup> Mũthenya ùyũ ùngĩ Musa akĩira andũ atĩrĩ, “Nĩmwĩhĩtie mũno. No rĩu, nĩngwambata kũrĩ Jehova; hihĩ no kũhoteke ndĩmũrutĩre horohio nĩ ùndũ wa rĩhia rĩanyu.”

<sup>31</sup> Nĩ ùndũ ùcio Musa agĩcooka kũrĩ Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ andũ aya nĩmekĩte rĩhia inene-ĩ! Nĩmethondekeire ngai cia thahabu.<sup>32</sup> No rĩu-rĩ, ndagũthaita marekere mehia mao; angĩkorwo ndũkũmarekera, o na nĩ tharia ibuku-inĩ rĩrĩa wandĩkĩte andũ aku.”

<sup>33</sup> Nake Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Ùrĩa wothe ùnjĩhĩrie, nĩngamũtharia ibuku-inĩ rĩakwa.<sup>34</sup> Rĩu gĩthĩ, ùtongorie andũ acio mathĩ bũrũri ùrĩa ndaaririe ùhoru wago, nake mũraika wakwa nĩakamũtongoria. Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũmaherithia yakinya-rĩ, no ngaamaherithia nĩ ùndũ wa mehia mao.”

<sup>35</sup> Nake Jehova akĩhũũra andũ acio na mũthiro nĩ tondũ wa ùrĩa meekire na njaũ ñyo yathondeketwo nĩ Harũni.

### 33

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Umai handũ haha, wee na andũ arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri, mwambate bũrũri ùrĩa nderĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe njiaro ciaku.’<sup>2</sup> Nĩngũtũma mũraika mbere yanyu na nĩngaingata Akaanani, na Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi.<sup>3</sup> Ambatai mũthĩ bũrũri ùcio ùrĩ bũthi wa iria na



ũũkĩ. No niĩ ndigathiĩ na inyuĩ, tondũ mũrĩ andũ momĩtie ngingo na ndahota kũmũniinĩra njĩra-inĩ.”

<sup>4</sup> Rĩria andũ acio maiguire ciugo icio cia kũmathĩnia ngoro, makĩambĩrĩria gũcakaya na gũtirĩ mũndũ wa-cookire kwĩhumba mathaga. <sup>5</sup> Nĩgũkorwo Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo. Ingĩtwarana na inyuĩ o na kahinda kanini, ndahota kũmũniina. Rĩu rutai mathaga manyu, na nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka na inyuĩ.’” <sup>6</sup> Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩrutĩra mathaga mao hau kĩrĩma-inĩ kĩa Horebu.

#### *Hema-ya-Gũtũnganwo*

<sup>7</sup> Na rĩrĩ, Musa nĩamenyerete kuoya hema akamĩamba nja ya kambĩ ĩyo handũ haraaya na kambĩ, akamĩita “Hema-ya-Gũtũnganwo.” Mũndũ o wothe ũngĩendire gũtũria ũhoru kũrĩ Jehova, aathiiaga hema-inĩ ĩyo ya gũtũnganwo kũu nja ya kambĩ. <sup>8</sup> Na rĩrĩa rĩothe Musa aathiiaga hema-inĩ, andũ othe mookĩraga makarũgama nja ya hema ciao, magacũthĩrĩria Musa nginya rĩrĩa arĩ-toonya hema ĩyo. <sup>9</sup> Musa agĩtoonya hema ĩyo, gĩtugĩ gĩa itu gĩaikũrũkaga gĩaikara itoonyero-inĩ Jehova akĩaria na Musa. <sup>10</sup> Rĩrĩa andũ mona gĩtugĩ kũu gĩa itu kĩrũgamĩte itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo, othe maarũgamaga maka-hooya o mũndũ arĩ itoonyero-inĩ rĩa hema yake. <sup>11</sup> Jehova agakĩaria na Musa makĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ o ta ũrĩa mũndũ maaragia na mũratawe. Thuutha ũcio Musa agacooka kambĩ, no Joshua mũrũ wa Nuni, mwanake ũrĩa wamũteithagia, ndoimaga hema-inĩ ĩyo.

#### *Musa na Riiri wa Jehova*

<sup>12</sup> Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Ũkoretwo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tongoria andũ aya,’ no ndũũmenyithĩtie ũrĩa ũkũndũmĩra tũthiĩ nake. Nĩũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Nĩngũũĩ

na rĩtwa, na wĩ mwĩtikĩrĩku harĩ niĩ.’ <sup>13</sup> Angĩkorwo niũkenetio ni niĩ, menyithia njĩra ciaku niġeetha ngũmenye na thĩi na mbere gwĩtikĩrĩka niwe. Ririkana atĩ rũrĩrĩ rũrũ ni andũ aku.”

<sup>14</sup> Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ Mwene niġgũtwarana na inyuĩ na ndĩmũhe ũhurũko.”

<sup>15</sup> Nake Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũgũtwarana hamwe na ithuĩ, ndũgatũme tuume haha. <sup>16</sup> Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkĩmenya atĩa atĩ niũkenetio ni niĩ, na ũgakenio ni andũ aku, tiga no ũtwaranire na ithuĩ? Niĩ kĩĩ kĩngĩ kĩngĩonania ngũũrani yakwa na ya andũ aku kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ othe marĩ thĩ ĩno?”

<sup>17</sup> Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Niġgwĩka o ũrĩa ũnjũũrĩtie njĩke, tondũ niġgenetio niwe, na niġgũũĩ na rĩtwa rĩaku.”

<sup>18</sup> Niġĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Nyonia riiri waku ũrĩa ũtariĩ.”

<sup>19</sup> Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Niġgũtũma wega wakwa wotho ũhĩtũkĩre mbere yaku, na niġwanĩrĩra rĩtwa rĩakwa, Jehova, mbere yaku: Niĩdũiguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na niĩdĩcaayagĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra.” <sup>20</sup> No Jehova akiuga atĩrĩ, “Ndũngĩona ũthiũ wakwa, niġgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthiũ wakwa na acooke atũũre muoyo.”

<sup>21</sup> Niġĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Niĩ harĩ handũ hakuhiĩ na niĩ, harĩa ũngĩrũgama igũrũ rĩa mwaro rwa ihiga. <sup>22</sup> Rĩrĩa riiri wakwa ũrĩkorwo ũkĩhĩtũkĩra hau-rĩ, niĩdĩgũtoonyia mwanya-inĩ wa rwaro rũu rwa ihiga, ngũhumbĩre na guoko gwakwa nginya hĩtũke handũ hau. <sup>23</sup> Rĩrĩa ndĩrĩheria guoko gwakwa, nawe niĩrĩnyona na thuutha; no ũthiũ wakwa ndũngĩonwo.”

## 34

*Ihengere Njerũ cia Mahiga*

<sup>1</sup> Nake Jehova akiĩra Musa atĩrĩ, “Icũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere, na nĩngũciandĩka ciugo iria ciaandĩkitwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire.

<sup>2</sup> Wĩhaarĩrie rũciinĩ, ũcooke wambate kĩrĩma gĩa Sinai. Ũrũgame mbere yakwa hau kĩrĩma igũrũ. <sup>3</sup> Gũtikagĩe mũndũ ũkwambatania hamwe nawe kana onekane handũ o hothe kũu kĩrĩma-inĩ; o na gũtikagĩe ndũũru cia mbũri kana cia ng’ombe ingĩrĩthio kũu mbere ya kĩrĩma.”

<sup>4</sup> Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere na akĩroka kwambata kĩrĩma gĩa Sinai rũciinĩ tene, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; agĩthĩĩ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ na moko. <sup>5</sup> Nake Jehova agĩkũrũka arĩ itu-inĩ, akĩrũgama hau harĩ we, na akĩanĩrĩra rĩitwa rĩake, Jehova. <sup>6</sup> Agĩkihĩtũkĩra mbere ya Musa akĩanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Jehova, Jehova, Ngai ũrĩa mũcaayanĩri na mũtugi, ũtahiũhaga kũrakara, ũiyũrĩtwo nĩ wendani na wĩhokeku, <sup>7</sup> ũtũũragia wendani kũrĩ andũ ngiri na ngiri, na akohanagĩra waganu, na ũremi, o na mehia. No rĩrĩ, ndaagaga kũherithia arĩa mehĩtie; nĩaherithagia ciana na ciana ciacio nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana.”

<sup>8</sup> Musa agĩkĩnamĩrĩra thĩ o rĩmwe, akĩhooya. <sup>9</sup> Akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku, ndagũthaitha Mwathani twarana na ithuĩ. O na gũtuũka aya nĩ andũ momĩtie ngingo-rĩ, tuohere waganu witũ o na mehia maitũ, na ũtũme tũtuũke igai rĩaku.”

<sup>10</sup> Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩa na kĩrĩkanĩro nawe. Nĩndĩrũkaga morirũ matarĩ mekwo rũrĩrĩ-inĩ o na rũrĩkũ thĩinĩ wa thĩ yothe mbere ya andũ aya aku othe. Andũ arĩa mũtũũranagia nao nĩmakeyonera ũrĩa nĩ, Jehova, ngeeka ũndũ wa kũmakania nĩ ũndũ

waku. <sup>11</sup> Athikira ūrĩa ngūgwatha ūmūthĩ. Nīngarutūrūra Aamori, na Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi na Ajebusi mbere yaku makweherere. <sup>12</sup> Wīmenyerere ndūkagīe kīrīko na andū arĩa matūūruga būrūri-inĩ ūcio ūrathiĩ, matigatuĩke mūtego hariwe. <sup>13</sup> Nīmūkoinanga igongona ciao, na mūthethere mahiga mao maamūre, na mūtemange itugĩ ciao cia Ashera. <sup>14</sup> Mūtikanahooe ngai ĩngĩ o na ĩrīkū, nīgūkorwo Jehova, ūrĩa rīitwa rīake arĩ Mūigua Ūiru, nĩ Ngai ūrĩ ūiru.

<sup>15</sup> “Mwīmenyererei mūtikagīe kīrīko na andū arĩa matūūruga būrūri-inĩ ūcio; nīgūkorwo rīrĩa maahūūra ūmaraya na ngai ciao na magacirutīra iruta, nīmarīmwi-tagā, na inyuĩ nīmūrīrītaga indo cia magongona macio mao. <sup>16</sup> Na rīrĩa mūngīthuura airītu amwe ao matuĩke atumia a aanake anyu, nao airītu acio mahūūre ūmaraya na ngai ciao, nīmakoneneria ariū anyu gwīka ūguo.

<sup>17</sup> “Ndūkanathondeke mīhianano ya gūtwekio.

<sup>18</sup> “Kūngūyagīra Gīathĩ kīa Mīgate ĩtarĩ mīkīre ndawa ya kūmbia. Handū-inĩ ha mīthenya mūgwanja, rīragai mīgate ĩtarĩ mīkīre ndawa ya kūmbia, o ta ūrĩa ndaamwathire. ĩkagai ūndū ūyū ihinda rīaguo rīakinya mweri-inĩ wa Abibu, nīgūkorwo nīguo mweri ūrĩa mwoimire būrūri wa Misiri.

<sup>19</sup> “Irigithathi rīa nda o yothe nĩ rīakwa, hamwe na marigithathi mothe ma njamba ma mahiū manyu, marĩ ma kuuma ndūūru-inĩ cia ng’ombe kana cia mbūri. <sup>20</sup> Irigithathi rīa ndigiri ūrīrīkūūruga na gatūrūme, no ūngīaga kūrīkūūra, riune ngingo. Nao ariū aku a marigithathi ūmakūūrage.

“Gūtikanagīe mūndū o na ūmwe ūrīūkaga mbere yakwa moko matheri.

<sup>21</sup> “Rutaga wīra mīthenya itandatū, no mūthenya wa mūgwanja ūhurūkage; o na hīndī ya icimba na ya magetha no nginya ūhurūke.

<sup>22</sup> “Kūngūyagīra Gīathī-gīa-Ciumia, na maciaro ma mbere ma magetha ma ngano, na Gīathī-gīa-Gūcookereria irio makūmbī-inī mūthia-inī wa mwaka. <sup>23</sup> Arūme anyu othe no nginya mokage mbere ya Mwathani Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, maita matatū o mwaka. <sup>24</sup> Nīngarutūrūra ndūrīrī imweherere, na nīnganenehia mīhaka ya būrūri wanyu na gūtīrī mūdū ūgaacumīkīra būrūri wanyu rīrīa mūrīkoragwo mūkīambata maita matatū o mwaka mbere ya Jehova Ngai wanyu.

<sup>25</sup> “Ndūkanandutīre thakame ya igongona itukanīte na kīndū gūkīre ndawa ya kūmbia, na mūtikanareke kīndū kīa igongona rīa Bathaka kīraare nginya rūciinī.

<sup>26</sup> “Rehagai maciaro ma mbere marīa mega mūno ma mīgūnda yanyu, mūmarehage nyūmba ya Jehova Ngai wanyu.

“Mūtikanaruge koori na iria rīa nyina.”

<sup>27</sup> Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Andīka ciugo ici, nīgūkorwo kūringana na ciugo ici, nīndagīa na kīrīkanīro nawe o na Isiraeli.” <sup>28</sup> Musa aikarire na Jehova hau matukū mīrongo īna, mūthenya na ūtukū, atekūrīa irio kana akanyua maaī. Na agīkīandīka ihengere-inī icio ciugo cia kīrīkanīro kīu, na nīcio Maathani marīa Ikūmi.

### *Ūthiū Ūgūkenga wa Musa*

<sup>29</sup> Rīrīa Musa aikūrūkire kuuma kīrīma gīa Sinai arī na ihengere igīrī cia Ūira moko-inī make, ndaamenyaga atī ūthiū wake nīwakengaga nī ūndū nīarītie na Jehova.

<sup>30</sup> Rīrīa Harūni na andū a Isiraeli othe moonire Musa, ūthiū wake nīwakengaga, nao magīitigīra kūmūkuhīrīria.

<sup>31</sup> No Musa akīmeeta; nī ūndū ūcio Harūni na atongoria othe a mūingī magīcooka harī we, nake akīmaarīria.

<sup>32</sup> Thuutha ũcio andũ a Isiraeli othe makĩmũkuhĩrĩria, nake akĩmahe mawatho mothe marĩa Jehova amũheete kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

<sup>33</sup> Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũmaarĩria, akĩhumbĩra ũthiũ wake na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ. <sup>34</sup> No rĩrĩa rĩothe aatoonyaga harĩ Jehova maranĩrie, nĩarutaga taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya oime ho. Na rĩrĩa oka kũrĩ andũ a Isiraeli na aameera ũrĩa aathitwo, <sup>35</sup> makona ũthiũ wake o ũkengete. Nake Musa agacookia taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya rĩrĩa rĩngĩ agaathiĩ kwaria na Jehova.

## 35

### *Mawatho ma Thabatũ*

<sup>1</sup> Musa nĩonganirie mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Maya nĩmo maũndũ marĩa Jehova aamwathĩte mwĩkage: <sup>2</sup> Wĩra nĩurutagwo mĩthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũrĩkoragwo ũrĩ mũthenya wanyu mũtheru, Thabatũ ya Jehova ya kũhurũka. ũrĩa ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio no nginya ooragwo. <sup>3</sup> Mũtigaakagie mwaki mũthenya ũcio wa Thabatũ kũrĩa guothe mũrĩtũũraga.”

### *Indo cia gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>4</sup> Musa akĩra mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte: <sup>5</sup> Rutĩrai Jehova maruta kuuma indo-inĩ iria mũrĩ nacio. Mũndũ ũrĩa wothe ũkũigua akĩenda, nĩarehere Jehova iruta rĩa thahabu, na rĩa betha na rĩa gĩcango; <sup>6</sup> na rĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ; o na gatani ĩrĩa njega; na guoya wa mbũri; <sup>7</sup> njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, na njũa cia pom-boo; na mbaũ cia mũgaa; <sup>8</sup> na maguta ma mũtamaiyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gwĩkĩrwo



<sup>22</sup> Arĩa maiguire metikĩra ũhoru ũcio, arũme na andũ-a-nja o ũndũ ũmwe, nĩmookire na makĩrehe mathaga ma thahabu ma mĩthemba yothe: namo nĩ mbini ng'emie cia gwĩkĩrwo nguo-inĩ, na icũhĩ cia matũ, na icũhĩ cia ciara na mathaga mangĩ. Othe nĩmarehire thahabu yao ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio harĩ Jehova. <sup>23</sup> Ūrĩa wothe warĩ na ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakũ, kana gatani ĩrĩa njega, kana guoya wa mbũri, kana njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mūtune igatunĩha, kana njũa cia pomboo, nĩacireehire. <sup>24</sup> Andũ arĩa maarehire iruta rĩa betha kana rĩa gĩcango, maarĩrehire rĩrĩ iruta harĩ Jehova, na ũrĩa wothe warĩ na mbaũ cia mũgaa nĩ ũndũ wa wĩra ũcio nĩacireehire. <sup>25</sup> Mũndũ-wa-nja o wothe warĩ mũũgĩ wĩra-inĩ wa kuogotha ndigi na moko make, akĩrehe kĩrĩa ogothete, ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakũ, kana gatani ĩrĩa njega. <sup>26</sup> Nao andũ-a-nja othe arĩa meyendeire na nĩ maarĩ na ũũgĩ ũcio, nĩmoogothire ndigi cia guoya wa mbũri. <sup>27</sup> Atongoria marehire tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro tũtumĩrĩrwo nguo-inĩ ya ebodi na gakuo ga gĩthũri. <sup>28</sup> Nĩmacookire makĩrehe mahuti manungi wega, na maguta ma mĩtamaiyũ ma gwakia tawa, na maguta ma gũitanĩrĩrio o na ma gũthondeka ũbumba ũrĩa mũnungi wega. <sup>29</sup> Andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja arĩa meyendeire, nĩmareheire Jehova maruta ma kwiyendera nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa Jehova aamaathite na kanua ka Musa marute.

### *Bezaleli na Oholiabu*

<sup>30</sup> Ningĩ Musa akĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Onei, Jehova nĩathuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ũrĩa mũriũ wa Huri, wa mũhĩrĩga wa Juda, <sup>31</sup> na nĩamũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ, na ũhoti, na ũmenyo wa mawĩra mothe ma



ũbundi <sup>32</sup> nĩgeetha athugunde mĩcoro ya ũũgĩ ya indo-inĩ cia thahabu, na betha, na gĩcango, <sup>33</sup> na gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩcoro ma mĩthemba yothe ya ũbundi. <sup>34</sup> Na eerĩ, we marĩ na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩamaheete ũhoti wa kũruta andũ arĩa angĩ. <sup>35</sup> Nĩamayiũrĩtie na ũũgĩ wa kũruta mawĩra mothe, marĩ mabundi, na acori, na agemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, o na atumi: othe marĩ mabundi moogĩ, na acori oogĩ.

## 36

<sup>1</sup> “Nĩ ũndũ ũcio Bezaleli, na Oholiabu, na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ na wĩra, arĩa Jehova aheete ũũgĩ na ũhoti wa kũmenya kũruta wĩra ũcio wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩruta wĩra ũcio o ta ũrĩa Mwathani aathanĩte ũrutwo.”

<sup>2</sup> Ningĩ Musa agĩita Bezaleli na Oholiabu na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ, ũrĩa Jehova aheete ũhoti, na ũrĩa warĩ na wendo wa gũũka kũruta wĩra ũcio. <sup>3</sup> Nao makĩamũkĩra kuuma kũrĩ Musa maruta mothe marĩa andũ a Isiraeli maarehete ma kũruta wĩra wa gwaka handũ-harĩa-haamũre. Nao andũ magĩthiĩ o na mbere kũrehe maruta ma kwĩyendera rũciinĩ o rũciinĩ. <sup>4</sup> Nĩ ũndũ ũcio mabundi mothe marĩa maarĩ na ũũgĩ, arĩa maarutaga wĩra wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩamba gũtiga wĩra wao, <sup>5</sup> na makĩira Musa atĩrĩ, “Andũ nĩmararehe indo makĩria ya iria ibatarainie wĩra-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte ũrutwo.” <sup>6</sup> Nake Musa akĩruta watho, nao magĩtwara ũhoru ũcio kambĩ-inĩ guothe: “Gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũgũcooka kũrehe iruta rĩngĩ nĩ ũndũ wa handũ-harĩa-haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio andũ

makĩrigĩrĩrio gũcooka kũrehe indo ingĩ, <sup>7</sup> tondu indo iria maarĩ nacio ciarĩ nyingĩ makĩria ma iria ciabatarainie kũruta wĩra ũcio wothe.

*Hema Nyamũre*

<sup>8</sup> Andũ othe arĩa maarĩ oogĩ thĩinĩ wa aruti a wĩra magĩthondeka hema nyamũre na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na ikĩgemio na makerubi nĩ mĩtumi mũũgĩ wa wĩra ũcio. <sup>9</sup> Itambaya ciothe cia gũcuurio nĩciaiganaine, ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩnana\* kũraiha, na mĩkono ĩna† kwarama. <sup>10</sup> Makĩnyitithania itambaya ithano hamwe, na magĩika o ro ũguo na icio ingĩ ithano. <sup>11</sup> Ningĩ magĩkundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mũico-inĩ wa mwena ũmwe, na magĩika o ro ũguo harĩ gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ. <sup>12</sup> Magĩcooka magĩkundĩka ciana ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio kĩa mwena ũmwe, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, o kĩa kĩringaine na kĩrĩa kĩngĩ. <sup>13</sup> Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu na magĩcihũthĩra kũohithania itambaya icio cia gũcuurio cia mĩena yeerĩ, nĩ ũndũ ũcio hema iyo nyamũre ĩgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe.

<sup>14</sup> Ningĩ magĩtuma itambaya cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri ĩgĩtuĩka cia kũhumbĩra hema ĩrĩa nyamũre. <sup>15</sup> Itambaya icio ciothe cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe nĩciaiganaine; ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩtatũ‡

---

\* 36:9 nĩ ta mita ikũmi na igĩrĩ na nuthu (12.5) † 36:9 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75) ‡ 36:15 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5)

kūraiha, na mīkono ĩna<sup>§</sup> kwarama. <sup>16</sup> Magĩtumithania itambaya ithano cia gũcuurio igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na cio icio ingĩ ithathatũ igĩtumithanio hamwe. <sup>17</sup> Ningĩ magĩkundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa gĩtam-baya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũmwe, na magĩka o ũguo mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũrĩa ũngĩ. <sup>18</sup> Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango cia kuohania hema ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe. <sup>19</sup> Magĩcooka magĩthondekera hema kĩhum-bĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo hakĩhumbĩrwo na njũa cia pomboo.

<sup>20</sup> Ningĩ magĩthondeka buremu cia kũmĩrũgamia cia mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa nĩ ũndũ wa hema ĩyo nyamũre. <sup>21</sup> O buremu yarĩ ya mīkono ikũmi\* kūraiha, na mīkono ũmwe na nuthu<sup>†</sup> kwarama, <sup>22</sup> natuo tũhocio tũgĩcomoka tũigananĩrie. Maathondekire buremu ciothe cia hema ĩyo nyamũre na njĩra ĩyo. <sup>23</sup> Ningĩ magĩthondeka buremu mĩrongo ĩĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre, <sup>24</sup> na magĩthondeka itina mĩrongo ĩna cia betha cia gwĩkĩrwo rungu rwacio; o itina igĩrĩ ikanyĩtĩrĩra buremu ĩmwe, rungu rwa kahocio kamwe. <sup>25</sup> Cia mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, magĩthondeka buremu mĩrongo ĩĩrĩ <sup>26</sup> na itina mĩrongo ĩna cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe. <sup>27</sup> Ningĩ magĩthondeka buremu ithathatũ cia mwena wa na thu-utha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũĩro wa hema ĩyo nyamũre, <sup>28</sup> na buremu igĩrĩ igĩthondekwo nĩ ũndũ wa tũkoine-inĩ twa hema ĩyo nyamũre cia mwena wa na thuutha. <sup>29</sup> Koine-inĩ ici cierĩ, buremu ciarĩ igĩrĩ igĩrĩ,

§ 36:15 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75) \* 36:21 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) † 36:21 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

kuuma thĩ nginya igũrũ, ikoohanio na mũrĩnga ũmwe; nacio cieri igakorwo ihaanaine. <sup>30</sup> Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na buremu inyanya na itina ikũmi na ithathatũ cia betha; o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

<sup>31</sup> Magĩcooka magĩthondeka mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre, <sup>32</sup> na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena wa ithũiro, mũthia-inĩ wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre. <sup>33</sup> Maathondekire mũgamba wa gatagatĩ uumĩte mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ hau gatagatĩ ga buremu icio. <sup>34</sup> Nĩmagemirie buremu icio na thahabu, na magĩthondeka mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mĩgamba ĩyo. Magĩcooka makĩgemia mĩgamba ĩyo na thahabu.

<sup>35</sup> Nĩmatumire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothē wega, na gĩkĩgemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ. <sup>36</sup> Makĩmĩthondekera itugĩ inya cia mbaũ cia mĩgaa na magĩcigemia na thahabu. Magĩcooka magĩthondeka tũcuurio twa thahabu, na magĩtwekia itina inya ciacio cia betha. <sup>37</sup> Itoonyero-inĩ rĩa hema makĩrĩthondekera gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothē wega, nakĩo kiagemetio nĩ mũgemia mũũgĩ; <sup>38</sup> na magĩthondeka itugĩ ithano irĩ na tũcuurio twacio. Makĩgemia itugĩ icio na igũrũ na mĩcibi yacio na thahabu, na magĩcithondekera itina ithano cia gĩcango.

## 37

*Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro*

<sup>1</sup> Bezaleli nĩathondekire ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa mbaũ cia mũgaa, mũigana wa mĩkono ãĩrĩ\* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama, na mũkono ũmwe na nuthu kũraiha na igũrũ. <sup>2</sup> Akĩrĩgemia na thahabu therie thĩinĩ na nja, na akĩrĩtiriha na mũcibi wa thahabu miēna yothe. <sup>3</sup> Nĩarĩtwekeirie icũhĩ inya cia thahabu na agĩciohania na magũrũ marĩo mana, o icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. <sup>4</sup> Ningĩ agĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa na akĩmĩgemia na thahabu. <sup>5</sup> Agĩcooka agĩtoonyia mĩtĩ iyo mĩraaya mĩrĩnga-inĩ iyo yarĩ miēna-inĩ ya ithandũkũ ãrĩ ya kũrĩkuua.

<sup>6</sup> Nĩarĩthondekeire gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu, therie kĩa ũraihi wa mĩkono ãrĩ na nuthu,‡ na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.§ <sup>7</sup> Agĩcooka agitura makerubi meerĩ ma thahabu akĩmekĩra mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũu gĩa tha. <sup>8</sup> Nĩathondekire ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũrĩa ũngĩ; mĩthia-inĩ iyo yeerĩ akĩmathondeka marĩ kĩndũ kĩmwe na gĩtĩ gĩa tha. <sup>9</sup> Mathagu ma makerubi macio matambũrũkĩtio na igũrũ, magathiĩka gĩtĩ kũu gĩa tha. Makerubi macio maathondeketwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũu gĩa tha.

### *Metha*

<sup>10</sup> Nĩmathondekire metha ya mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo warĩ mĩkono ãĩrĩ,\* na wariĩ wayo warĩ mũkono ũmwe,† na kũraiha na igũrũ kwayo kwarĩ mũkono ũmwe na nuthu.‡ <sup>11</sup> Ningĩ makĩmĩgemia na thahabu therie, na makĩmĩtiriha na mũcibi wa thahabu. <sup>12</sup> Magĩcooka makĩmĩthondekera karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ,§

---

\* 37:1 nĩ ta mita 1 † 37:1 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 37:6 nĩ ta mita 1 § 37:6 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) \* 37:10 nĩ ta mita 1 † 37:10 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 37:12 nĩ ta centimita 8

gagĩthiũrũkĩria metha ĩyo, na magĩgatiriha na mũcibi wa thahabu. <sup>13</sup> Magĩtwekeria metha ĩyo mĩrĩnga ĩna ya thahabu, na makĩmĩoherera koine-inĩ ĩnya ciayo, o harĩa magũrũ mayo mana maarĩ. <sup>14</sup> Icũhĩ icio ciekĩrirwo hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya yahũthagĩrwo gũkuua metha ĩyo. <sup>15</sup> Mĩtĩ ĩyo mĩraaya ya gũkuua metha yarĩ ya mbaũ cia mũгаа, na ikagemio na thahabu. <sup>16</sup> Ningĩ magĩthondeka indo cia thahabu therie, cia kũigagĩrwo metha, na nacio nĩ: thaani, na thaani nene, na mbakũri, na ndigithũ cia gũitaga iruta rĩa kũnyuuo.

*Mũtĩ wa Kũigĩrwo Matawa*

<sup>17</sup> Nĩmathondekire mũtĩ wa kũigĩrwo matawa wa thahabu therie. Mũrũgamo wago na gĩtina kĩaguo igĩturwo ĩnyiitanĩte o hamwe na ikombe ciaguo na mahũa maguo, na tũkonyo twaguo; ciothe igĩkorwo irĩ kĩndũ kĩmwe naguo. <sup>18</sup> Mũtĩ ũcio warĩ na hongee ithathatũ ciumĩte mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa; ithatũ mwena ũmwe, na ithatũ mwena ũrĩa ũngĩ. <sup>19</sup> Ikombe ithatũ ciaturĩtwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa, igakorwo rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ igakorwo rũhonge-inĩ rũu rũngĩ; hongee icio ciothe ithathatũ ciahanaanaga ũguo ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa. <sup>20</sup> Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa haarĩ na ikombe ĩnya ciathondeketwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa. <sup>21</sup> Gakonyo kamwe kaarĩ rungu rwa hongee igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kaarĩ rungu rwa hongee cia keerĩ igĩrĩ, na gakonyo ga gatatũ kaarĩ rungu rwa hongee cia gatatũ igĩrĩ; ciothe ciarĩ hongee ithathatũ. <sup>22</sup> Tũkonyo na hongee ciarĩ kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrwo matawa, iturĩtwo kuuma thahabu therie.

<sup>23</sup> Nĩmathondekire matawa mũgwanja maguo, o ũndũ ũmwe na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, cia thahabu therie. <sup>24</sup> Maahũthĩrire taranda ĩmwe\* ya thahabu therie gũthondeka mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe.

### *Kĩgongona kĩa Ūbumba*

<sup>25</sup> Nĩmathondekire kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba na mbaũ cia mũgaa. Kĩaiganaine mĩena yothe, mũigana wa mũkono ũmwe† kũraiha, na mũkono ũmwe kwarama, na mĩkono ĩĩrĩ‡ kũraiha na igũrũ. Hĩa ciakĩo ciarĩ kĩndũ kĩmwe na kĩgongona. <sup>26</sup> Magĩkĩgemia igũrũ na mĩena yothe o na hĩa ciakĩo na thahabu therie na magĩgĩtiriha na mũcibi wa thahabu ũgĩgĩthiũrũrũkĩria. <sup>27</sup> Magĩthondeka mĩrĩnga ĩĩrĩ ya thahabu mũhuro wa mũcibi ũcio, ĩĩrĩ mwena ũmwe na ĩĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. Mĩrĩnga ĩyo nĩyo yatoonyagio mĩtĩ ĩrĩa mĩraiha yatũmagĩrwo gũgĩkuua. <sup>28</sup> Magĩcooka magĩthondeka mĩtĩ ĩngĩ mĩraaya ya mũgaa na makĩmĩgemia na thahabu.

<sup>29</sup> O na ningĩ magĩthondeka maguta matheru ma gũitanĩrĩrio na ũbumba mũnungi wega ũrĩa mũtherie, wĩra wa mũthondeki mũũgĩ wa maguta.

## 38

### *Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino*

<sup>1</sup> Nĩmakire kĩgongona kĩa iruta rĩa njino kĩa mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono ĩtatũ\* kũraiha na igũrũ; kĩaiganaine mĩena yothe; mĩkono ĩtano† kũraiha na mĩkono ĩtano

---

\* 37:24 nĩ ta kilo 34 † 37:25 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:25 nĩ ta mita ĩmwe \* 38:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1.25) † 38:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25)

kwarama. <sup>2</sup> Nĩmathondekire hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ĩmwe ya kĩgongona, nĩ ũndũ ũcio hĩa icio na kĩgongona igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na makĩgemia kĩgongona kĩu na gĩcango. <sup>3</sup> Nĩmathondekire indo ciakĩo ciothe irĩ cia gĩcango; na nĩcio nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia wĩra wa kũminjaminjĩria, na njibe cia nyama, na ngĩo cia mwaki. <sup>4</sup> Nĩmathondekire kĩrũtara gĩa kĩgongona gĩa gĩcango, gĩa kũigwo rungu rwa muoho wakĩo, rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩgongona. <sup>5</sup> Magĩtwekia mĩrĩnga ya gĩcango ya kũnyitĩrĩra mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya ya koine inya cia kĩrũtara gĩa gĩcango. <sup>6</sup> Magĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa na magĩcigemia na gĩcango. <sup>7</sup> Magĩtoonyia itugĩ icio mĩrĩnga-inĩ nĩguo iko-ragwo mĩena-inĩ ya kĩgongona nĩ ũndũ wa gũgĩkuua. Maagĩthondekire na mbaũ, kĩrĩ na ihoro thĩinĩ.

*Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩrwo*

<sup>8</sup> Nĩmathondekire kĩraĩ gĩa gwĩthambĩra gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩakĩo gĩa gĩcango kuuma icicio-inĩ cia andũ-a-nja arĩa maarutaga wĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

*Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>9</sup> Thuutha ũcio magĩthondeka nja ya hema ĩyo nyamũre. Mwena wa gũthini ũgĩkĩrwo ũrĩ wa mĩkono igana<sup>‡</sup> kũraiha, na warĩ na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega. <sup>10</sup> Itambaya icio ciarĩ na itugĩ mĩrongo ĩrĩ, na itina ciacio mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha, twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ icio. <sup>11</sup> Mwena wa gathigathini o nague warĩ wa mĩkono igana kũraiha, na warĩ na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina ciacio mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

<sup>‡</sup> 38:9 nĩ ta mita 46



<sup>12</sup> Mwena wa ithũĩro wa nja ĩyo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano<sup>§</sup> kwarama na warĩ na itambaya cia gũcuurio, na itugĩ ikũmi na itina ikũmi na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ. <sup>13</sup> Mwena wa irathĩro o nagueo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano kwarama. <sup>14</sup> Itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihu wa mĩkono ikũmi na ĩtano,\* na ciarĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ; <sup>15</sup> na itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihu wa mĩkono ikũmi na ĩtano na ciarĩ mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ. <sup>16</sup> Itambaya ciothe cia gũcuurio iria ciathiũrũrũkĩirie nja ciarĩ cia gatani yogothetwo wega. <sup>17</sup> Itina cia itugĩ icio ciarĩ cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa tũrĩa twekĩrĩtwo itugĩ-inĩ twarĩ twa betha na igũrũ wacio ciagemetio na betha; Nĩ ũndũ ũcio itugĩ ciothe cia nja ĩyo ciarĩ na tũmĩkwa twa betha.

<sup>18</sup> Itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa nja ĩyo ciarĩ cia ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothetwo wega; wĩra wa mũgemia mũũgĩ. Yarĩ ya mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ<sup>†</sup> kũraiha, na mĩkono ĩtano<sup>‡</sup> kũraiha na igũrũ, o ta ũrĩa itambaya cia gũcuurio cia nja ĩyo ciatarĩ. <sup>19</sup> na ĩgĩkorwo na itugĩ inya na itina inya cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa twacio twarĩ twa betha, na igũrũ wacio ciagemetio na betha. <sup>20</sup> Higĩ ciothe cia hema ĩyo nyamũre na cia nja ĩrĩa yamĩthiũrũrũkĩirie ciarĩ cia gĩcango.

*Indo cia Mwako iria Ciahũthĩrwo*

<sup>21</sup> Ūyũ nĩguo mũigana wa indo iria ciahũthĩrwo gwaka hema ĩyo nyamũre, Hema-ĩrĩa-ya-Ūira, iria ciandĩkirwo nĩ Alawii o ta ũrĩa Musa aathanĩte matongoretio nĩ Ithamaru

<sup>§</sup> 38:12 nĩ ta mita 23 \* 38:14 nĩ ta mita 7 † 38:18 nĩ ta mita 9 ‡ 38:18 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25)

mūrū wa Harūni ūrīa mūthĩnjĩri-Ngai. <sup>22</sup> (Bezaleli mūrū wa Uri, ūrīa warĩ mūrū wa Huri, wa mūhĩrĩga wa Juda, nĩathondekire kĩrĩa gĩothe Jehova aathĩte Musa; <sup>23</sup> nake aarĩ hamwe na Oholiabu mūrū wa Ahisamaku, wa mūhĩrĩga wa Dani, ūrīa warĩ mūbundi na mūcori mūūgĩ, na wamenyete kūgemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani ĩrĩa njega.) <sup>24</sup> Mūigana wa thahabu yothe ĩrĩa yarutirwo kuuma kūrĩ iruta rĩa gūthūngūthio ĩrĩa yahūthĩrirwo kūruta wĩra wothe wa handū-harĩa-haamūre, yarĩ taranda 29 na cekeri 730,§ kūringana na cekeri ya handū-harĩa-haamūre.

<sup>25</sup> Betha ĩrĩa yarehirwo nĩ mūingĩ ūrĩa watarirwo hĩndĩ ya itarana yarĩ taranda 100 na cekeri 1,775,\* kūringana na cekeri ya handū-harĩa-haamūre, <sup>26</sup> o mūndū aarutĩte beka ĩmwe,† nayo nĩ ūndū ūmwe na nuthu ya cekeri, kūringana na cekeri ya handū-harĩa-haamūre, nayo yarutirwo nĩ mūndū o wothe wakĩraga agathiĩ harĩ arĩa maatarĩtwo, arĩa maarĩ na ūkūrū wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, nao othe maarĩ arũme 603,550. <sup>27</sup> Taranda icio 100 cia betha‡ ciahūthĩrirwo gūtwekia itina cia handū-harĩa-haamūre na itina cia itambaya cia gūcuurio; taranda 100 igĩaka itina 100, ūguo nĩ ta kuuga taranda ĩmwe ĩgaaka gĩtina kĩmwe. <sup>28</sup> Nĩmahūthĩrire cekeri icio 1,775§ gūthondeka tūcuurio twa itugĩ, na kūgemia itugĩ na igūrū, na gūthondeka tūmĩkwa twacio.

<sup>29</sup> Gĩcango kĩrĩa kĩarutĩtwo kuuma iruta rĩa gūthūngūthio kĩarĩ gĩa taranda 70 na cekeri 2,400.\* <sup>30</sup> Maahūthĩrire gĩcango kũu na gūthondeka itina cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gūtūnganwo, na gwaka kĩgongona

§ 38:24 nĩ ta kilo 1,000 \* 38:25 nĩ ta kilo 3,400 † 38:26 nĩ ta giramu  
ithano na nuthu (5:5) ‡ 38:27 nĩ ta kilo 3,400 § 38:28 nĩ ta kilo 20

\* 38:29 nĩ ta kilo 2,400

gĩa gĩcango hamwe na kīrūtara gĩakĩo gĩa gĩcango na indo ciakĩo ciothe, <sup>31</sup> na gwaka itina cia nja ĩrĩa yamĩthiūrūrũkĩirie na itina iria cia itoonyero rĩayo, na higĩ ciothe cia hema ĩyo nyamũre, na higĩ cia nja ĩrĩa yamĩthiūrūrũkĩirie.

## 39

### *Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai*

<sup>1</sup> Nĩmatumire nguo na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, cia kūrutaga wĩra nacio handũ-harĩa-haamũre. Magĩcooka magĩtumĩra Harũni nguo theru, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

### *Ebodi*

<sup>2</sup> Nĩmatumire ebodi na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega. <sup>3</sup> Nĩmahũũrire thahabu makĩmĩtua tũbaati tũhũthu, magĩtũtinangia nguucio cia gũtumanio na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ. <sup>4</sup> Ningĩ nĩmatumire ndaamĩ cia ciande cia ebodi, nacio ikĩohererwo koine-inĩ igĩrĩ ciayo, nĩguo inyiitithanio nayo. <sup>5</sup> Naguo mũcibi wayo wa njohero watumĩtwo wega ũkahaanana nayo, na warĩ o gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi, na ũgathondekwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

<sup>6</sup> Nao magĩtumĩrĩra tũhiga twa onigithi tũkonyo-inĩ twa thahabu, na magĩtũkurura marĩitwa ma ariũ a Isir-aeli, o ta ũrĩa mũndũ akururaga kahengere ka mũhũũri.

<sup>7</sup> Magĩcooka magĩtuoherera ndaamĩ-inĩ cia ciande cia

ebodi tũrĩ twa kĩrĩrikania kĩa ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

### *Gakuo ga Gĩthũri*

<sup>8</sup> Magĩthondeka gakuo ga gwĩkĩrwo ga gĩthũri; karĩ wĩra wa mũbundi mũũgĩ. Magĩgathondeka o ta ebodi ĩyo: karĩ ga thahabu, na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega. <sup>9</sup> Gakuo kau kaiganaine mĩena yothe ĩna, karĩ ka inji kenda\* kũraiha na inji kenda kwarama, na gakoinanĩrwo maita meerĩ. <sup>10</sup> Ningĩ magĩgatumĩrĩra mĩhari ĩna ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa mĩtune, na ka yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu; <sup>11</sup> mũhari wa keerĩ magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati, na ka yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na ka arimathi; <sup>12</sup> mũhari wa gatatũ magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito; <sup>13</sup> mũhari wa kana magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati ĩrĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Natuo tũgĩtumĩrĩrwo tũkonyo-inĩ tũgemie twa thahabu. <sup>14</sup> Tũgĩkorwo tũrĩ tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe gakarũgamĩrĩra rĩmwe rĩa marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gagakururwo rĩitwa rĩa mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũuri gakururagwo.

<sup>15</sup> Nĩmathondekeire gakuo kau ga gĩthũri mĩgathĩ ya thahabu therie, ĩhaana ta mũkanda. <sup>16</sup> Ningĩ magĩthondeka tũkonyo twĩrĩ tũgemie twa thahabu, na mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu, na makĩoherera mĩrĩnga ĩyo koine-inĩ igĩrĩ cia gakuo kau ga gĩthũri. <sup>17</sup> Makĩnyiitithania mĩgathĩ ĩyo ĩrĩ ya thahabu na mĩrĩnga ĩrĩa yarĩ koine-inĩ cia gakuo kau

---

\* 39:9 nĩ ta centimita 22

ga gĩthũri, <sup>18</sup> na mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ya mĩgathĩ makĩmĩnyi-itithania na tũkonyo tũu twĩrĩ twarĩ tũgemie twa thahabu, magĩtuohania na ndaamĩ cia kĩaande kĩa ebodi mwena wa mbere. <sup>19</sup> Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na koine igĩrĩ cia gakuo ga gĩthũri mũico-inĩ wa na thĩinĩ, kũrigania na ebodi. <sup>20</sup> Magĩcooka magĩthondeka mĩrĩnga ĩngĩ ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyi-itithania na mwena wa magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩaande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rũtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa ebodi. <sup>21</sup> Makĩohania mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri kũrĩ mĩrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩcinyiitithania na mũcibi wa njohero nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

### *Nguo Ingĩ cia Ũthĩnjĩri Ngai*

<sup>22</sup> Nĩmatumire nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, nayo yatumĩtwo nĩ mũtumi mũũgĩ. <sup>23</sup> Yarĩ na harũkĩrio ya gũtoonyeria mũtwe gatagatĩ kayo, ningĩ ĩgĩtirihwo mĩthia-inĩ ta kara, nĩgeetha ndĩ-gatarũke. <sup>24</sup> Ningĩ magĩthondeka tũcunjuura tũtariĩ ta matunda ma makomamanga, twa ndigi cia rangi wa bururu, na twa ndigi cia rangi wa ndathi, na twa rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, tũgĩthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ ma nguo ĩyo ndaaya. <sup>25</sup> Magĩcooka magĩthondeka ngengere cia thahabu therie magĩcitumĩrĩra rũtumo-inĩ rũu gatagatĩ ga tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga. <sup>26</sup> Ngengere na tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga igĩthiĩ ihakanĩtio gũthiũrũrũka rũtumo rwa nguo ĩyo ndaaya; ya kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtun-gata, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

<sup>27</sup> Nĩmatumĩire Harũni na ariũ ake kanjũ cia gatani njega, itumĩtwo nĩ mĩtumi mũũgĩ. <sup>28</sup> Makĩmatumĩra iremba cia gatani njega, na tũkũbia twa gatani, na thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega. <sup>29</sup> Mũcibi warĩ wa gatani ĩrĩa njogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

<sup>30</sup> Magĩthondeka gatanji kaamũre ga thahabu therie, na igũrũ riako magĩkurura, o ta ũrĩa mũhũuri ũkururagwo, ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA. <sup>31</sup> Ningĩ makĩohherera gatanji kau na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩkanyitithania na kĩremba, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

### *Kũrĩka kwa Wĩra*

<sup>32</sup> Nĩ ũndũ ũcio wĩra wothe wa gwaka hema ĩyo nyamũre na Hema-ya-Gũtũnganwo ũkĩrĩka. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. <sup>33</sup> Ningĩ makĩrehe hema ĩyo nyamũre kũrĩ Musa: hema na indo ciayo ciothe na ngathĩka ciayo, na buremu, na mĩgamba, na itugĩ na itina ciayo; <sup>34</sup> na kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune, igatunĩha, na kĩhumbĩri kĩa njũa cia pomboo, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakanika; <sup>35</sup> ithandũkũ rĩa Ũira na mĩtĩ mĩraaya yarĩo, hamwe na gĩtĩ gĩa tha; <sup>36</sup> metha na indo ciayo ciothe, na mĩgate ya kũigwo Mbere ya Jehova; <sup>37</sup> mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa, hamwe na mĩhari ya matawa na indo ciaguo ciothe, o na maguta ma kũmaakia; <sup>38</sup> kĩgongona gĩa thahabu, na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ rĩa hema; <sup>39</sup> kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩakĩo gĩa gĩcango na itugĩ ciakĩo na indo ciakĩo ciothe; na kiraĩ gĩa gwĩthambira

na kīgūrũ gĩakĩ; <sup>40</sup> itambaya cia gũcuurio cia nja, na itugĩ ciacio, na itina ciacio, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja wa hema; na mĩkanda na higĩ cia nja; na indo ciothe cia hema ĩrĩa nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo; <sup>41</sup> na nguo ndume cia kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, nguo iria theru cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na cia ariũ ake cia kwĩhumba rĩrĩa mekũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai.

<sup>42</sup> Andũ a Isiraeli maarutire wĩra wothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. <sup>43</sup> Musa akĩona wĩra ũrĩa warutĩtwo nake akĩona atĩ nĩmaũrutĩte o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩmarathima.

## 40

### *Gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre*

<sup>1</sup> Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ: <sup>2</sup> “Ūgaaka hema ĩyo nyamũre, nĩo Hema-ya-Gũtũnganwo, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere. <sup>3</sup> Nĩũkaiga ithandũkũ rĩa Ūira thĩinĩ wayo, na ũhakanie ithandũkũ rĩu na gĩtambaya gĩa gũcuurio. <sup>4</sup> Ningĩ nĩũgatoonyia metha na ũmĩigĩrĩre indo ciayo, na ũcibange wega. Ningĩ ũtoonyie mũtĩ wa tawa, na ũũigĩrĩre matawa maguo. <sup>5</sup> Ningĩ ũige kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba mbere ya Ithandũkũ rĩu rĩa Ūira, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo nyamũre.

<sup>6</sup> “Iga kĩgongona kĩa maruta ma njino mbere ya itoonyero rĩa hema ĩyo nyamũre, na nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo; <sup>7</sup> ũige kĩraĩ gĩa gwĩthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ũgĩkĩre maaĩ. <sup>8</sup> Aka nja ĩmĩthiũrũkĩrie, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa nja ĩyo.

<sup>9</sup> “Oya maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũitĩrĩrie hema ĩyo nyamũre na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo; mĩamũre na indo ciayo ciothe, na nĩĩgatuĩka theru. <sup>10</sup> Ningĩ ũitĩrĩrie maguta kĩgongona kĩa maruta ma njino na indo ciakĩo ciothe; wamũre kĩgongona kũu, nakĩo nĩĩgĩgatuĩka gĩtheru mũno. <sup>11</sup> Itĩrĩria kĩaĩrĩa gĩa gwĩthambĩrwo na kĩgũrũ gĩakĩo maguta, ũciamũre.

<sup>12</sup> “Rehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na ũmathambie na maaĩ. <sup>13</sup> Ningĩ ũhumbe Harũni nguo iria theru, ũmũitĩrĩrie maguta, na ũmwamũre nĩguo andungatĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai. <sup>14</sup> Rehe ariũ ake, ũmahumbe kanjũ. <sup>15</sup> Maitĩrĩrie maguta o ta ũrĩa ũitĩrĩrie ithe wao, nĩguo mandungatĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. Gũitĩrĩrio maguta kwao nĩkũmatoonyia ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũgũtũũra njiarwa-inĩ ciothe iria igooka.” <sup>16</sup> Nake Musa agĩĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

<sup>17</sup> Nĩ ũndũ ũcio hema ĩyo nyamũre ĩgĩakwo mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, mwaka-inĩ wa keerĩ. <sup>18</sup> Rĩrĩa Musa aakire hema ĩyo nyamũre, nĩaigire itina handũ ha cio, na akĩrũgamia buremu, agĩtoonyia mĩgamba na akĩrũgamia itugĩ. <sup>19</sup> Ningĩ agĩtambũrũkia hema igũrũ rĩa hema ĩyo nyamũre na akĩgĩrĩra kĩhumbĩri igũrũ rĩa hema o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

<sup>20</sup> Agĩcooka akĩoya ihengere cia ũira, na agĩciiga thĩinĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro. Akĩnyitithania mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya na ithandũkũ, na akĩiga gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩu. <sup>21</sup> Ningĩ akĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro thĩinĩ wa hema ĩyo nyamũre, na agĩĩkĩra gĩtambaya gĩa kũhakania na akĩhakania ithandũkũ rĩa ũira o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

<sup>22</sup> Musa akĩiga metha thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, nja ya



gītambaya gĩa gūcuurio <sup>23</sup> na akīgīrīra mīgate igūrū rīayo o hau mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

<sup>24</sup> Akīiga mūtī wa kūgīrīrwo matawa thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo ūng'etheire metha mwena wa gūthini wa hema ĩyo nyamūre, <sup>25</sup> na agīakia matawa macio mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

<sup>26</sup> Musa agītoonya kīgongona gĩa thahabu thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo hau mbere ya gītambaya gĩa gūcuurio, <sup>27</sup> na agīcinīra ūbumba ūrīa mūnungi wega ho o ta ūrīa Jehova aamwathīte. <sup>28</sup> Ningī agīcuuria gītambaya itoonyero-inī rīa hema ĩyo nyamūre.

<sup>29</sup> Ningī akīiga kīgongona kīa maruta ma njino hakuhī na itoonyero rīa hema ĩyo nyamūre, nīyo Hema-ya-Gūtūnganwo, na akīrutīra magongona ma njino igūrū rīakīo o na magongona ma ngano, o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

<sup>30</sup> Nīaigire kīraī gĩa gwīthambīrwo gatagatī ka Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona na agīgīkīra maāī ma gwīthamba, <sup>31</sup> nake Musa na Harūni na ariū ake magītūmīra maāī macio gwīthamba moko na magūrū. <sup>32</sup> Nīmethambaga hīndī ciothe magītoonya Hema-ya-Gūtūnganwo kana magīkuhīrīria kīgongona o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

<sup>33</sup> Ningī Musa agīaka nja gūthiūrūrūka hema ĩyo nyamūre na kīgongona na agīkīra gītambaya gĩa gūcuurio itoonyero rīa nja ĩyo. Na nī ūndū ūcio Musa akīrīkia wīra ūcio.

### *Riiri wa Jehova*

<sup>34</sup> Hīndī ĩyo itu rīkīhumbīra Hema-ya-Gūtūnganwo, naguo riiri wa Jehova ūkīyūra hema ĩyo nyamūre. <sup>35</sup> Musa ndangīahotire gūtoonya Hema-ya-Gūtūnganwo tondū itu rīaikarīte igūrū rīayo, naguo riiri wa Jehova ūkaiyūra hema ĩyo nyamūre.

<sup>36</sup> Ng'endo-inĩ ciothe cia andũ a Isiraeli-rĩ, hĩndĩ ãrĩa yothe itu rĩoyagwo na igũrũ kuuma hema ãyo nyamũre, nĩguo moimagaraga; <sup>37</sup> no itu rĩĩaga kuoywo na igũrũ, nao makaaga kuumagara, nginya mũthenya ũrĩa rĩkoywo na igũrũ. <sup>38</sup> Nĩ ũndũ ũcio itu rĩa Jehova rĩaikaraga igũrũ wa hema ãyo nyamũre mũthenya, naguo mwaki wakoragwo itu-inĩ rĩu ũtukũ, rĩgakĩonagwo nĩ nyũmba yothe ya Isiraeli mahinda mothe ng'endo-inĩ ciao ciothe.

## Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya  
copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at [www.biblica.com](http://www.biblica.com) and [open.bible](http://open.bible)” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63